

7.

O Mus Aureum

Mulice castigatissimū

de Gregoriana 7 figuratiua atq; con/
trapucto simplici percomode tra/
ctans om̄ido cantu oblectan/
tibus vrile 7 necessa/
rium e diuersis
excerptum

Fata regunt finem, spero dñi cepta fecundent.

Qui ducis vultus & non legis ista libeter
Omnibus inuidias, liuide nemo tibi

CB	o	
f	f	
E	e	cc
D	g	gg
C	r	rr
IB	b	bb
A	A	AA
z	A	AA

¶ Epigramma Ad lectorem

Musica dulce sonans. iuuat aures carmine blande
Instaurat vires ingenioq; fauet
Dulcedo fingit molles Harmonica cantus
Ausones hanc celebrant. grecia docta probat.
Hebreusq; Tubal. necnon z thracius Orpheus
Et Samij coluit. sedula cura. senis
Quoq; magis tribuas his tante laudibus artis
Omnia vt oblectent. musica mella. vide
Dulcia pierius modulatur carmina cygnus
Atticaq; in fyluis gutture vernat auis
Aua cuncta strepunt resonant z Achantide dum
Carminib; volucres. z genus omne fauet
His capti pisces. citharam sunt sepe sequuti
Testis arione. fabula nota. lyre
Musica serpentum morsus. z vulnera sanat
Musica. lymphatis mentib; indit. opem
Frati stimulos z corda ferocia mollit.
Hanc etiam morbos posse fugare ferunt
Hanc tu diuinum munus dubitare caueto.
Quisquis es. est nullis artib; ista minor
Viue. vale felix. canum quoq; Nestora vince
Dec subiecta hilari carmina fronte legens.

1499

31. 293

25. 1859

In Musicali prefatio.

Musica esse unā illarū septē

artiū quas liberales vocāt. nemo ē etiā de mediocriter literatis q̄ nesciat. S; fortasse tūc aliquāto dignior videbit. si p̄stiterit a q̄b; & quātis viris sit culta. atq; in summa āmiratōe habita. Taceo de Tubal q̄ eius artis apud Hebreos vetustissim⁹ inuentor fuisse memorat. pretereo Dauid regem. quo Lytharā pulsante Saul a furore demētie refocillabat. Dicā aliquā de phis. Hanc Pythagoras tanti fecit vt oīa p̄portionib; musicis dare affirmaret. Plato singulis orbib; celestib; singulas syrenes insidere in sua re. publica docet. Que diuerso quāuis spheraz motu. & cordib; tñ iter s; numeris. deo laudes incessanter modulent. Itē Aristoteles ipse in multis eam passib; sic cōmendat. & p̄sertim in politicis vt inter ingenuas illā scias. nulli postponat. Musica a poetis quoq; & clarissimis esse celebratā & p̄cipue ab Homero. Un̄ ceufonte penni. vatū perpetuis ora rigant aquis. Nullus paulo studiosior poetaz ignorat. Hoc ē qd̄ Appollinē cytharā tenere aiunt. Qd̄ Orpheū fluuios detinuisse. Et vt inquit Boeti⁹ siluas traxisse mobiles cōminiscunt. Amphionēq; saxa in muros duxisse musica suauitate fabulatur. S; qz hystorie maior autoritaz est fabulas missas faciamus. & de p̄batissimis autoribus aliqua huc afferamus breuiter & strictim. q̄ ab ipis in musice artis singularē excellentiā diffusissime sunt varieq; testata. Maximos olim duces fidib; tibisq; canere sup̄ enātā grecos q̄ romanos adeo vsus obtinuerit. vt Themistodes Alti quin clarus Imperator cū Lytharā in diuino sibi oblatā recusasset. Habit⁹ sit indoctior. Musica curas abigere. clementiā suadere. et ad leniēdos affect⁹ plurimū valere. Martian⁹ capella scribit. Bella etiā lituis. tubis & cornib; romani accēdebāt. Ad qd̄ s;giliū alluisse credetis in sexto de Miseno Ut reuere vidēt idigna morte pem̄ptū Misenū coliden. q̄ nō p̄stātor alē Ere ctere vires mortēq; accēdere cātu Tymothe⁹ vir phrygi⁹ Alexandrū musica modulatoe ab epulā ad arma corripēda subito inflāmauit. & mox mutato modulatois genere. rursus ab armis ad epulas reduxit. Hoc etiā nō postremo p̄tinet ad musice laudē. Qd̄ plereq; grecie ciuitates. lazes decretaq; publica ad lyzā recitabāt. Ne longius p̄grediar in re q̄ satis laudari vix p̄t. vel q̄ potius seipam ornat. q̄ vt alicui⁹ laudatōne indigent finitā ploquiū. Vos at̄ o studiosi adolescētes in huius musice artis honestissimū studiū totis virib; incūbire. qd̄ si feceritis summiā voluptatē cū pari vtilitate reperietis. nec vob; h; turpe putetis qd̄ summis phis. qd̄ maximis exercitiū ducib; qd̄ florentissimis Grecie & Italie vrbibus laudabile semp̄ vssim fuit ac liberale Valete.

Juppiter omnipotens precibus si flecteris vllis
Da precor inceptis splendida vela meis

Explorare queam. que sint gratissima musis
Da dextram misero virgo serena mihi

Hoc igitur opusculum ingre-

ssuri tripharia erudiendi modum musice artis partiri poterimus. Est namque musices natura quedam Armonica. Altera Rhythmica. Tercia vero metrica nuncupatur. ¶ Et dicitur Armonica illa que per sonos discernit gravem videlicet et acutum. Est namque idem Armonia quod modulatio discretio. Quod quidem membrum tres habet sub se species. vna organica vocatur. que ex flatu reposita in vocis habitum roboratur. huic conveniunt. fistule. organa. tube. tibie. muse Alia in manu consistit. ita videlicet ut manus depingat. ac interior leva ac qualibet in iunctura locetur clavis. ut in exordio scodeptis depicta est. ¶ Ad triam cursitantes festinanter spem. eam profecto volumus in lineis spacijsque interceptis inter lineas consistere. Tanquam igitur precipuum ac magis idoneum hoc membrum pericium huic libello usurpabimus. Dividetes quoque eum in partes tres. ¶ Impremis enim de autoribus tractaturi similes et descriptionibus musice. ¶ Hinc de modo artis adipiscendi. Post hec de cantu mensurali. postremo vero de puncto simplici. vnaquamque denique partem in sua scindetes capitula ¶ Rhythmica vero est. que impulsu ritum modulationis agit. vel est que requirit inquisitionem dictionum. an bene vel male coherant dictiones. ¶ Metrica igitur est que mensuram diversorum metrorum probabiliter ostendit ratione.

¶ De artis musice inventoribus Capitulum primum

Quemadmodum in primo de celo et mundo. at meteororum primo Hanc Aristoteles habet autoritatem. Non enim semel neque bis sed infinities oportet putare easdem apud nos advenisse opiniones. Pari modo illud exquire in Musica attentates. ex quo huius artis inventorum copiam fuisse nemo negat. Id quidem quod nobis constat. summam ac succincte attentemus. Preminima namque cantus suavitate cum delectatio in ope (secundo Ethic.) sit signum virtutis. Ritum modulaminis precepisse Tubal primum (quod rectius existimaverim) fert. ut profecto apud priscos coeptus est Lamech de sobole Chain duos habuisse. plures Abel videlicet et Tubal. Is enim Tubal primum parietis presagia (nec Seneca moralissimi finiam impellens. quod scilicet Egremetis est formidare inexpta) commemorans. Plaga prochy. bina mundum hunc inferiorem deletur. ob hoc itaque arte presca ante diluivum

colūnis geminis īsculptā. p eū extitisse aiūt. vñā hō latericiā. alterā
inquā Marmoreā. ob aque ⁊ ignis formidinē. Qd̄ qdē inde Au
roza his carminib⁹ asseritur subscriptis.

¶ Iste Tubal cantu gaudens pater extitit horum
Qui cytharis psallunt organicisq; modis.
Musica dulce canens fuit Ars inuenta p illum
Ut pastoralis gaudeat inde labor
Et quia nouit Adam primum dixisse parentem
Uenturum duplex iudicium. ignis aque
In geminis artem scripsit posuitq; columnis
Extitit hec laterum. marmoris illa fuit
Ut non hec per aquam. non illa per ignem.
Si sit deficiens vna. sit vna manens
Ut nobis iosephi declarant scripta. colūnam
Marmoream tellus Syria seruat adhuc.

¶ Quo pacto Pythagoras concordantiarū pportiones in
uestigauerit et de reliquis inuētorib⁹ Capitulū scdm

Quāquā a graijs pytago
ras numero obediuisse fertur. hoc ē. eundē nāq; pmitus
musicā ex malleoz sonitu indagasse ferunt. Percipiens
quoq; ex malleis sonoritatē discrepantiā oriri nō pfecto immeritū
hūana voce poti⁹ formari admisserit. Boeti⁹ hō hui⁹ artis Auto
clarissim⁹ eundē pfert musice p malleoz ꝛcutientiū pondera īsequē
tia. nec nō p inequalē neruoz tensionē. perq; calamoꝝ ineqlē longē
tudine. Primū artē apud grecos inuenisse. Qd̄ p̄sertim ppositōn
hmōi asserit. Pythagorā nobis artem tradidisse sonoz. Quo aute
mō hoc idem is inquisierit. figura lucide subscripta claret.
A iij

Pythagoras philosophus numerorum princeps, proportionum magister, qui toto evo numeris incubendo singula scire nitetur. Nolens quidem aurium iudicio fidei, nec de resonantibus constantiam adhibere. Tum quod non omnes aures propter complexionem naturalis etatis, mutabilisque dispositionis varietatem que bene indicat de preceptis seu auditis, tum quod etiam Auris bene tractata ad ea que circa sonum et sonorum concordantias contingunt, cum sibi proprium sit non fallat, tamen de sonorum proportione discernere nihil est suum. Immo votius rationis opus, nullis denique fuerat creditus instrumentis. Sed quod omnia inconsulta modiceque fidei ob causas plerasque estimabat, ut propter nervorum aeris, spiritus disproportionem, non tamen omnimode prius audire resonantibus, sed dubitare de singulis non est inutile. Quod si nullus fuisset auditus, nulla penitus de vocibus dubitabilis ratio extitisset. Ipse autem diu antequam manens quomodo arte ratione et recte inveniret, vice quadam assidue ambulans, hanc quoque cognitionem mentalem circumvolvens quodam uti divino fabricarum officinas Ingressus hos quidem malleos super incudem ferientes, mirabilem Armoniam emittentes, iam quasi attonitus tanquam audiendi avidus, stupensque adhuc arrectis auribus, modorum mulcedine adiuvit, et paulo post (solum summum lassorum solamen spirituum) ad se alacriter (ut quod diu quaesierat malleos intueretur) conversus tanquam feruens rei veritatis inquisitor, ne in lacertis et hominum viribus lateret hec continentia, iussit inter se permutatim malleos singulos permutari, quibus vicissim altera in altera redit eadem symphonia ut prius, ex quo advertit non in lacertis vlna tantam fore concordiam, tam numeri quam mensurae quam ponderis ratione. The

merus igitur erat quibus. sed quintus dissonans est eiectus grande licet de-
 rit occasionem per sui dissonantiam de consonantibus iudicandum. Nam positus
 supra se prius priora pre alijs aut meliora esse videntur. Consideratis itaque
 ponderibus reliquorum in Dupla. Sesquialtera. Sesquitercia. sesqui-
 octava. proportione pondera repta sunt. Et hec limpide in figura de-
 picta notentur.

¶ Eam nonnunquam pictagore conclusionem a nobis iam processam. Non
 nulli minus tradicere verentur. eam etiam nemo gentiliu equo fert aio
 ex quo nullus vatum extiterit qui Orpheum musice haud dicat exptissimum.
 Mercurius cum lyra per tessudine (ut quod fama est) in monte cylleno com-
 perisset. primum Orpheo tradidisse fertur. cuius dulcedine seu cantu bene
 amata. videlicet Euridicen ab inferis reuocasse fertur. Saxa necnon
 sua sponte Lythare suauitate se mouere. Eum igitur illa de causa pri-
 mitus modos dedisse aiunt.

¶ Ceterum quidam Moysen artis copertorem dicere conantur. eum quippe a lim-
 phe canoritate impetris Armonias perpendisse arbitrantes. Musica
 namque a moys quod est aqua dicitur eo quod per vndas repta extitisse ferunt.

¶ Alii quoque tenuis armonie originem a spherarum circumgiratoibus emanasse
 dicunt. Quamobrem affertur mater. Quippe ex celorum motibus haud paruas
 resonantiam ob celestium corporum frictionem. maximam denique ibi fore com-
 cordiam. vti Empedocles docuit. Huiusmodi opinioni Platonem qui cum su-
 per quolibet orbem syrenem stare credidisset minime dissentire videmus.
 Quamquam id ab Aristotele reprehendatur. Hanc denique per pagatorum plura-
 litatem sine temporis locique exigentia. ac regionum distantias pullulasse nemo
 dubitat. Tubal filium lamech ante diluuium. apud Hebreos Moysen-
 apud grecos Pictagoram. apud latinos Boetium inchoasse credimus.
 ex quo grecorum more ante eum in ecclesia dei cantaretur. Nunc igitur imitati sunt
 complures vti Gregorius Isidorus Ioannes de muris. Etiam etate nostra
 viri quodam celeberrimi. Quorum et nos sequaces fore haud dedignamur
 Tubal veritatem alios tempore processit quem merito tandem primum dicemus

¶ De causis Musice artis Capitulum tertium

Armonice namque arti uti ceteris
 teris cause quattuor insite sunt. ¶ Unde efficiens causa
 primum artis inuentor fuisse fertur. At an ne plures huiusce

artis disquisitores extant. aut vnus duntaxat. Et si plures quis omnium
 primum fuerit super meminimus. ¶ Finalis autem est felicitatis eterne adeptio
 Vel ipsius animi ipsorumque spirituum recreatio. ¶ Formalis enim est nos
 in cantus simplicis mensurati que noticiam ducens. ¶ Materialis vero
 causa siue subiectum est. Quantitas discreta. hoc est numerus sonorus. vel
 ad sonoritatem tractus. Consonantia quoque eius est propria passio. Et eius

principia sunt esse regulatū Arsi ⁊ Thesi. fit utiq; pcessus syllogisti-
cus more consueto q̄ ad figure ⁊ modi exigentiā. Sz qz mediū in de-
mōstratōe ē definitio subiecti. iō definiret sonus. breuitatis tñ causa
psupponit a Petro hyspano notus. Sed numerus in p̄senti nihil
aliud ē q̄ q̄ntitas ex vnitatib; ad sonoritatē tracta. format ex inde
demōstratio hoc pacto. Quicquid est regulatū Arsi ⁊ Thesi est cō-
sonans. sed numerus sonorus est regulatus Arsi ⁊ Thesi. ergo nu-
merus sonorus est consonans

¶ De notificatōne musices necnō diuisione eiusdē.

Capitulum quartum

Musica est liberalis ars ar-
monie ex sonoz vocum. modoz. tonozq; diuisionib;
regulariter at modulatiue resultans. Aut dī recte cantā-
di scientia. Dicta āt a moys grece qđ latini aquā vocauerunt. ⁊ ycos sci-
entia. qñquidē secus fontiuū decursus seu fluentium vndarum mar-
ginem fertur esse adeptā. recte quidem a moys capere ortū fateba-
mur. quasi moysica. id est aquatica scia nūcupata. Nā moys grecuz
aquā latino designare auctores phibent. Atqui sine humoris benefi-
cio nullū proslus Armonie delimentū. neq; affabilitas psistere pos-
se palā est. Dicit equidē (vt plerūq; mens est quoz tñ Isidorus fau-
tor existat) musica a nouē musis pmanasse (qđ recte existimauerim)
musas si p nouē loquēdi instrumentis sumpserit Sin autē qđez se-
cus plerūq; eius snia erit inimica. ¶ Musas idcirco ad poesim
celebratissimas remittam Europe Galliope. Euterpe Jouis ⁊ memo-
rie. quib; musica At etiam ois consistit scientia.

¶ Musica est duplex scz naturalis ⁊ artificialis

Humana. q̄ in corpe ⁊ aīma est si-
tuata. eo q̄ melodia durāte fit hō
recens ⁊ supstes quēadmodū mo-
dulationū coaptatōe delectat plu-
rimū. pari mō se cōtrahit si qđ ar-
monie fuerit deprauatum

Naturalis est duplex scz

Celestis aut mūdāna ē supcelestiū
corporū ex spherarum consonātia
Ubi a plerūq; maxima credit fo-
re resonantia. qđ quidem roborat
mathematici.

¶ Pro quo paulatim aiaduertendū Si quā ptra hostes adūce

rerōem poterim⁹. nunc fas est. Qm̄ peripatheticorū chorus. hanc in
 de celo ⁊ mūdo definitōem cū capi p̄re niterent. in quo q̄dē actu repro
 bat ⁊ p̄tra pictagoricos ac stoicos q̄ Syrenē ibi eē volūt decantātē
 Arguit Aresto. Nec p̄fecto īmerito. vt istoz ōba iacēt in forma. mē
 tem tñ diuinorū poetaz nequaq̄ tangere nilus est Qui sermonibus
 metaphoricis pleraq̄ in breuiloquio licite etiā fingūt. quos barba
 ri mentiri volunt. mentiunt̄ quoq̄ ⁊ ip̄i. Vates igit̄ iādicti allegori
 ce p̄ celestia co:pa intelligūt illa entia optimā vitā ducentia. p̄ Sy
 renem aut̄ p̄mū motorē. de q̄b p̄hus in octauo sermonū p̄morum
 et in de celo ⁊ mundo limpide pagit.

Artificialis. q̄ musa
 adiuuātē hūana. tā/
 dem ducit̄ in effectū
 de qua musici.

Instrumentalis. q̄ ex flatu moderata in
 vocis p̄portione asseritur. cuius voces
 q̄q̄ sunt materiales. soni ei⁹ tamē sunt
 vocales.

Localis est nouem musarum conso/
 nantia. et diuidit̄ in vulgare ⁊ regulatā

Vulgaris
 siue vsual

Est vocis emolimentū. p̄p̄ris armonicalibz instruz
 mentis (quibz regi queq̄ cantilena debet) carens. ⁊ ē
 illa q̄ vulg⁹ modulādo gloriat̄. q̄d q̄dem genus (vt
 in suo prologo Perſius fatef) doctrina brutis attri
 buere poterimus.

Regulata

Est modulamen dulce. ac notarū dyasis ⁊ sineſis
 mediante Arsi ⁊ Thesi. regulariter artificialiterq̄
 consistens. Et diuidit̄ in simplicē ⁊ mensuralē.

Simplex.

Est speciez eadē quātitas. vel est. figurarū equa/
 litas. Aut sic. est cuius figure nec augeri nec minui
 possunt vti patz in choralī.

Mensuralis

Est speciez diuersa quātitas. vel ē. figurarū ineqli/
 tas. aut cui⁹ notule decemētū cū augmēto patiunt̄
 iuxta signoz exigētā. ⁊ diuidit̄ qlibet in verā ⁊ fictā

Vera

Est cantio limites Artis musice debite obsequens.

Ficta

Est vocū p̄ insignia trāsmutatio. Hoc vtiq̄ ita p̄z
 nā si in clauē p̄pria signa habēte ponat̄ nota in vali
 clauē nō possessa. vt de fa. et mi. p̄ b. h. signatis. qui
 bus inseruire digne tenemur. tono cogente ⁊ ne/
 cessitate.

da.

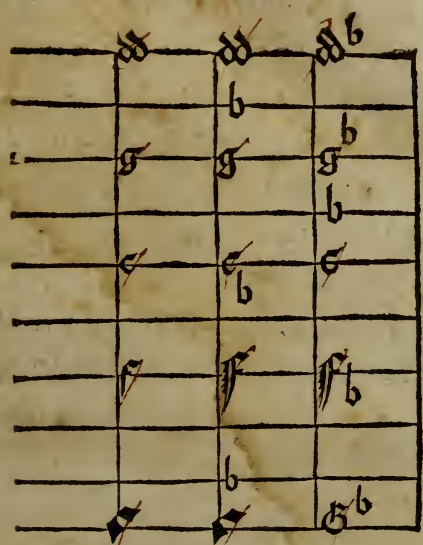

Deductio sep vocum penes Helim ⁊ Thehim.

Nullū in quā modū vnq̄ meliores nostris adu-
 lcentul inuenire poteram⁹ in arte musica q̄ vo-
 cū signa lris inherētia leue man⁹ singulas p̄ iun-
 cturas adertarem⁹ q̄ mediāte dat̄ disposi⁹ seu no-
 ticia p̄fusa de singul⁹ In hac arte pagēdis. vt etiā
 q̄nā referē. vñ⁹. Disce manū tm̄ si vis bñ discere
 cantū Absq̄ manu frustra discēs p̄ plūma lustra

abp̄s

Ela
 Ddla sol
 ccsolfa
 bbfa hmi
 aalamire
 gsolreut
 ffaut
 elami
 dlasolre
 ccsolfa ut
 bfa hmi
 aalamire
 Bsolreut
 ffaut
 Elami
 Dsolre
 Cfa ut
 Bmi
 Tre
 C ut

Scala Scala b. Scala ficta

Claviū coordinatio h duralis mollis

¶ Juniores astutius pfecto pleraq; pcerentes stilo quodā vsi
 illustrissimo ingenuosius quoq; huiusce artis subtilitatē p sideran/
 tes nobis practicandi maneriem indeficienter tradidere. cum om/
 nia idcirco luculēter in craticula manus depicta nō recitarent figurā
 hanc pntem adiecere materiā subiectā toti⁹ lucide in se cōplectētē.

Quidē pone tuum tandem exitiale venenum
 Non alium ledis. te furoz iste necat

¶ Pars scōa huius

¶ Sed de prima hactenus. de

inceptis ad scōam huius partem festinantes. v. qua qnqui
 dem numeri sonori itegra 2 pfecta latet vis. natura 2 esser
 tia sua. Eam presertim p capitula scindentes Septem quidem in
 terim honore digna annectendo. Que tanq; potiora musice artis
 facundiam lepide dilucidant. vt sunt Tonus. Modus Mutatio
 Clavis. Vox. Cantus. Littera. Ex quib; tota ordine retrogrado mu
 sica constabit Gregoriana

¶ De litteris.

¶ Capitulum primū

Ollis in capite scribi vult Samant apte

Quod grecam formam p scripturā capit istam. ¶ ut

Mox alphabeta connectis in ordine trina

Vocibus adiunctis. quas dat tibi musica cunctis

Pro signo vocis istic vocem vocitabis

Hec alphabeta sinistra manus sociabit

Per quorum voces cunctos cantus variabit

Prima duo finit g. ternū cursitat ad. d.

¶ Littera elemētariis extat figura. circa quā cantoz versat intentio.

¶ Littere em̄ specialr capte sunt septem. ~~A. B. C. D. E.~~

~~F. G.~~ Numero aut̄ viginti. Que q̄dem p̄ma sui distinctōe tri

phario partiunt̄. Prime nāqz septē ad B finale festinātes. sibi no

men capitale vsurpant. Alter ordo litteris suis Septē ad. g. supre

minuz currētibz. minutū nomē p̄bet. Reliquē s̄o quattuor ad. d. excel

lens pficientes Seminedicunt̄. Ratio etam̄ denoiatōis p̄maruz

septē ē litteraz grossities. sequētes aut̄ q̄n̄ paruis caracteribz char

tula insignunt̄. parue sunt dicte. Letere ergo ab his geminant̄ (Obie

ctio) Quāqz pleriqz oppositū asserere minus pudent. Duplicantes

quoqz sc̄de distributōis tres posteriores. e (videlicz) f. et g. minutas.

Hoc deniqz dicētes arguere dr̄am litteraz his similiū. inferiorz. s. pri

mi alphabeti. Solutio lr̄as iam̄ā p̄libatas. Apprime dicimus ab

infimis equalibz sibi quinquies differre (ea p̄sertim de causa hm̄oi

geminatōis pliritatē (cū natura plurimū breuitate delectet̄ plonga

tione q̄dē spasmos emiserit) abesse cupimus. ¶ Primo igit̄ in h̄ dif

ferunt. qz si vna in linea accūbit. silis sibi seu dupla eiusdē spaciū co

lit̄. ¶ Sc̄do. si vna est capitalis altera minutis cōputabit̄. ¶ Ter

cio cū vna fuerit finalis reliqua supacuta erit. ¶ Quarto. vna de im

pari existente numero. octaua eiusdē impari iungat̄. Quinto. si vna

fuerit alicufus p̄moz cantuū. Altera de sc̄do eiusdem extat.

¶ Pro q̄ tñ corollarie aiaduertendū est B grecū a graijs nondum

fuisse adinuentū. nec e. excellens. cū b̄i spherico. Juniores quiope

intrinsecus. pfundiusqz cū ad rerū omniū fundamēta intuerent̄ (ita

vulgō q̄dē. iactis fundamentis edifica. Qd̄ minus Senece puer

biū denegat. dicens maxima parsūmonia in fundo ē) Idcirco adū

ere queq; necessaria foret in arte Musica. vtille eis visum est. Nos
 igit eoz audacia p'sill. haud verecūdie. imo potioris cōplacētie be-
 neficio. vota cōplendo indigentia vt ipi pepulerunt spellere Sedu
 lo conamur Verūtame nō minus p'iscis ac recentib; obrēperabim⁹
 Nihilominus regulis seu documētis p'terāmur. Lū nullus tā inge-
 nuus qn ex veterē dogmatib; quicq; sibi adaptauerit. Obijceret ita
 qz q's p'tra p'tacta hoc pacto. Si greci greco s caruerūt. Quid tūc
 mouet g. grece z scribi z p'ferri. Solutio. Quāobrē ad hoc dicūt
 qdā musicā p'mitus a grecis emanasse. A latinis tandē sibi cōpletio-
 nem assumpsisse.

¶ De q̄dditate vocū earūdcq; dēcisione caplm scdm

Ut re mi fa sol la voces musica cantat

Ordine sinistra septeno quas manus optat

Impar iunctura sit queuis linea dicta

Uult numeroq; partī spaciū iunctura notari

Linea bis quina nonies spacio sociatur

¶ Vox est aer spū vitali nouē mediantib; musis sberatus. Vo-
 ces musicales vsui nostro aptabiles sex p'stat esse. vt. re. mi. fa. sol. la.
 Et hoc de eis in generalī rōcinandū. p' tātō. qz sola voce ab inuicēz
 sunt distincte. Sin autē pprie qdē z naturalr sermonē p'bendo. pur
 sono z cantu distinguūtur trib; saltē vocib; Musica cantat. videli-
 cet. vt re. mi. vel fa. sol. la. Quas qdē septies iteratas in scala nostra
 p'stituim⁹. His itaq; vocib; iā dictis. pleraq; cuiuscūq; generis can-
 tica depromūtur. per crebraz p'nuamq; harum variationem

¶ Pro quoz intellectu supponit p'mo. qz hic vox nō p' vera voce s; p'
 signo vocis capit. Scdo autē p' dicēdoz serie supponit qz cant⁹
 in voces reciproce diuiduntur qm̄ quēadmodū sex sunt voces tres
 sunt cantus.

Nā i q̄cūq; positōe ^{vt} } b molles ^{re} } naturales ^{mi} } h durales p'sistūt
 fa } sol } la }

¶ Quid clauis. z q̄t ordines vsurpent clauēs Caplm terciū

Dine alphabeta poteris cognoscere triūa

Primi scito graues alphabeti fore voces

Ex quibus extremas dic. quattuor associatas

B i

Esse graues. quia voce graui resonare videntur

Dic quia finales cantum finire iubentur

Alterius voces cunctas fore dicis acutas

Quia est cuiusuis cantus. mediante quozlibet caractheru signatura saltim voce radicatorum expressio. Dicunt in qua clauis in arte musica instar realiū clauū. vti namq̄ physica clauis occulta exprimit. Ita deniq̄ clauis musicalis subsidio Armonica ars auspiciatissima modulādo nascitur. Pro cuius rei noticia Sciendū septē dūtaxat esse clauis maxime specie differētes. Cetera em̄ ab his quotquot superint. nō nisi grauitate et acumine distinguunt. eo quod penitē eedē resumunt littere. si nō tū pares sint oīno. cū forsitan figura vel situ dispares eēt. Illud eōdem distinctōem specierum eētiale minus inuuit. Nempe ne prorsus eedē extiment. Huiusce artis disquisitores p̄dictis differētijs accūtalibus clauis diuisere. pagā itaq̄. atq̄ qd̄ reliquū ē in pauca p̄ferā. Cōmuniem de his p̄bendo orōem tot stat eē clauis quot in manu dōnes. Et si etiā nō sp̄ easdē voces repetam. Cū p̄mi vocū ipositorum ea tēp̄state nec eisdē vocibus vsi essent. nec tot forsitan egissent. Nos p̄fecto recensiores cūcta subtili. circa artē p̄scrutantes. ex q̄ p̄isicorum notule nostris carminibus minime satisfacerēt. Cūq̄ p̄sertim egle sit in octauis iudiciū. siles certe eisdem donamus voces

Ex q̄ corollarie elicif clauis posse in infinitū plurificari. eas tū nūero differri nō sp̄e (cū sp̄ eedē lre repeterent) nemo negat. Ne ergo illud nobis vicio x̄t p̄isicorum limites inseq̄ conamur. Itaq̄ viginti vna cū eis donam. voces vtrūq̄. ut. Are. Bmi. zc. Quaz q̄dem q̄nq̄ tantūmō signant videlicet. ut. ffaut. c̄solfaut. ḡsolreut. d̄dla. sol. Quippe oēs in linea accūbent. Haz q̄dā s̄o sunt magis familiares. vtrūq̄te ffaut. c̄solfaut. ḡsolreut. ut rariūscule vtrūm. d̄dla. sol. igit̄ rarissime. p̄has inquā oīs cantus regulariter seu irregulariter positus regit et modulaf. Denominant necnō signate vel signande. Quā circa canticoz in initia expresse situant. Reliq̄ nō signate. i. q̄ nō regunt cantū nunq̄ in libris signant. s̄z ip̄licite et virtualr sunt p̄siderat. Et qd̄ b̄fa h̄mi cuius p̄ma figura ē. b. Altera ē h̄mōi. h. q̄ min. signant ni in cantū variatōe. mollis in h̄duralē et id e vestigio.

Unū tū referā ne recidat. L̄ p̄mū p̄mi cantus h̄duralis nōnunq̄ signari oportere quāq̄ id raro fiat regulariter. tū nūq̄ fieri d̄z. agat etiā quisq̄ fm vt sibi expedire videbit

Sciendū sedo p̄clusiue. q̄ tot p̄isici vtebant̄ clauibus cū tot eoz cantilenis satisfacerēt. Tot deniq̄ apte imo facillime cōib̄ mortay

liū vocibz z haberi z formari poterant. Nostra q̄dē tēpestate cū nos nōnūq̄z discantu vtamur eisdē certe haud p̄tētamur. Nec mō in cātu cōposito sit hec clauū subauditio. Uex in certo cantu simplici (potissime quē iuniores dictarūt)licitū ē plerūqz voces z veras z fictas subaudire. quāqz hec nōnullis videant̄ p̄cul a rei veritate discere. nihil suauitat̄ in his includi debere. cū sepe numero antiq̄z met̄has trāsgrederemur. plerūqz tñ nostro euo p̄liscoz regulis p̄tenti. nihilomin⁹ indigentia p̄puli limites excedere nō verentur. Nec int̄ merito reuera. nam simplicem fuisse musicam legimus adeo vt quattuor neruis integra p̄staret. idqz ad Orpheum durasse Quintam vero cordā dehinc chorebz adiurisse fertur. Diagnis ho phrix his sextū apposuisse neruū. Terpandrus Lesbicus septimū. Ita eādem successu t̄pis pleraqz alia q̄ cū cernerent̄ necessaria circa artē a q̄busdā sunt adiecta. Et cū q̄sqz suo arbitrio necessitate tñ mor⁹ quip̄piā apposuisset. cur idē nobis p̄hibitū foret. imo nos regulis z mādat̄is p̄tenti q̄qz nobis nec̄aria adiect̄ absqz iniuria aduiciemus

¶ Nec lucidi⁹ patebūt in poster⁹ p̄i figuras z exēpla eo q̄ magis idonei p̄ exēpla (vt p̄ho placet) efficiamur

¶ De cantu pprietatibusqz eiusdem Capitulū quartū.

¶ In trinas species cantum distinguere debes

Bdurus primus naturalisqz secundus

Tercius hinc cantus bmollis erit vocitatus

Bdorum triplo reliquos cantus geminabo

Do tria g duo c bis f his cantibus apte

Bmollem dulce. h durum succine dure.

Quāntus est modulaminis

fm Arsim z Thesim p̄grua coaptatio. vel Cant⁹ ē melodia ex sono tono z mō p̄ vocē viuā formata. Quem odā nos nōnūq̄z laudē vocam⁹ Hunc nāqz Guido vna cū antiq̄s triplicē eē voluit. h durale. naturalē. z mollem. Post. B̄em p̄ceptores manū inuenere. Insup z lrās locales pariter cū vocibz cantū ita diuiserūt. vt si generalr sumeret̄ foret p̄ma diuisio cū essent tres cantus (vñ iamā meminimus) in genere q̄s tres cantū pprietates vocamus. Reliquū igit̄ ē scire. q̄ si specialr capiat̄ tūc p̄ora mēbra di-

B ij

uidendo septē existūt cantus. quos deductōes appellam⁹. tres h²du/
rales. gemini molles. totidē naturales. ex quo note oēs septies ī sca/
la cōperiant. Idcirco p¹mus q̄ durus appellat̄ duriori senioriq̄ mo/
dulo p¹ferit. Belle em̄ z cōmode eundē vocam⁹ h²duralē. qm̄. h. i. mi
duriter modulaf. q̄ vox ē rigidissima. Naturalis idē q̄ mediocris.
qm̄ neq̄ duri causa. neq̄ mollis gr̄a p̄cinit. Mollis est tercius nec
im merito blādicie em̄ expalpat. Huius rei causa est maxime cū bfa/
hmi fa occinit vocem dulcissimam.

¶ Pro cuius rei sollicitudine ampliori. Aduertendū q̄ p¹mus et
tercius cantuū denominatōem a bfa hmi capiūt. nō tñ q̄ in. b. clauē
incipiant. s; ita dicunt q̄ p¹mus eoz ab. a. in b duriter scandit p̄ inte/
grū tonū. vti de re in mi vel ecōuerio. qua de re h²duralis nuncupaf.
¶ Alter ab a in. b. molliter scandit dūtaxat p̄ semitoniū. q̄re b mol/
lis dr. vtruta de mi in fa. et econtra descēdendo. ¶ Alius vō ab his
distinctus. naturalis est vocitatus. quasi nullo b h indigens. nec ali/
qd̄ intrans. sex notas tñ p̄fecte obtinet. Quāobzē impositorib; ho/
nores deferendo neutralem quidam vocant.

¶ Aduertendū q̄q; scdo q̄ h²duralis habebit h in inferiori pte q̄/
dratū b mollaris aut b inferius sphericū ppter representatōis dueni/
entiā. qm̄ figura ducit in cognitōem nature rei Aristotelē habeo au/
tore. in scdo de celo. Nā qd̄ quadratū est. ppter acies durius ē tactui
qd̄ vero rotundū mollius tangitur

¶ Est igit̄ qd̄libet illoz b h. tñ nomiu. p¹mū h²durū ppter durum
ascensum ab a ad b dr. Scdo quadratū ob littere figuratōem. Ter/
cio hmi. qz qm̄ in libro cantuali signat̄ representat mi sic z facit in mo/
nocordo. Aliud vero molle dr. ppter mollem inquā ascensum ab a.
ad b. b rotundū a figura eius. Sed bfa dr qz fa representat

Item dicuntur clauē impedimētales sic se mutuo occupātes q̄
qm̄ vnū apponit̄ alteri vim aufert et econtra.

¶ Un̄ postremo paulatim audi dicebamus in capite p̄ntis capita
li septē cantus. septē deductōes (cū voces in manu septies dūtaxat
repererent) existere. Istud p̄sertim referā ne recidat. vt q̄ cantu mensu/
rali vterent̄ septē iste deductōes suo modulamini haud satisfaciunt
immo vt p̄tactū est. q̄cūq; eis necessaria adiectis adūcere nō dubitāt
At̄ et si sinomenus quē applicarēt. in craticula manus exordiu; nō
haberet. cūq; ibidē p̄ter septē deductōes nec vox nec vlla clauis sup
esset. Nihilomin⁹ tñ cū oibus duplis eadem sit z natura z p̄portio
Idēq; sonus idem teniq; iudiciū de illis vna cū eis sumemus At̄ tē
dentes q̄dem virtualiter z implicite eas voces quas h; formaliter et
expresse eius dupla vel bisdupla fmi cōem scale coordinatōem. Qd̄
plerūq; ita in plenis; de similib; idem est iudiciū Hoc vtiq; in mu

sica est p pmo pncipio sumptum. Nonnulli tñ has voces fictas asse-
runt capientes fictas p illo qd est hoc loco inusitata. partim eis cõ-
sentimus Sz si p falso fictum sumptierint falsum quoqz dicunt nec
est contra eos instandum.

¶ Ex quo corollarie sumit. q quando cūqz aliqua vox assumitur
in scala vel extra. si huiusmodi in eius octava correspondentiã habu-
erit est vox vera. si vero nõ iam dicetur ficta.

¶ Sunt igitur nõnulli vnicuiqz attribuentes modulo duas notas
quali sibi puenientes. Nam hdurationali prebent mi z la. Naturali re z
sol. Bmollari vt z fa. Cuius rei ordinem figura sequens sufficien-
ter exponit.

hduralis qui aspere dureqz sonat. ratõe em signi ac
soni durus est nuncupatus.

General
et est tri- Neuter vero est nec rigidum nec leuem emittēs so-
plex scz num. imo ptem ab utroqz sumit

Mollis. dulce nec nõ molle tonans. littere causa z
soni gratia bimollis est appellatus.

Lãt^o e
duplex

scds ffaut ddla sol

bimollis z orexim
pn^m capit i

pm^o faut dlasolre

Speal
e septu-
plex

scds natural cfsolfaut aalamire qz qsqz hz
e incipit z finit sub se du-
as voces.

pm^o Cfaut alamire vt supra

terci^o gsolreut finiē ela
elami

scds hdural Bsolreut
pm^o icipit aut Elami

Hi vsus
prebent

Iniciu L f g
Mediu In f natural b bmo c q hdural
finem A d e

Can
6m
48
m

In
re
tra
duo
duo

vñj. g dat hz
c natural. f &

¶ Ceterum excerpta clarificando ne nobis id vicio donetur. pone-
mus vtraiqz viarum seu ydiomatũ dicatorũ nec nõ in hac arte dicẽ

eorum experientiam Grecorum videlicet et latinorum scalam intuendo. Que vero materiam ita clarant. ut singuli breuiloquio queque percipiant

¶ Tandem voci practicum adiectis (ut sese discentes concinendo exerceant) reductiue adiciemus. fm vniuscuiusque septem cantuum Arsim et Thesim ¶ Nunc igitur quibus nominibus greci nervos appellauerint. et quomodo eorum nomina nostri interpretati sunt. quomodo tetra corda reperiri possint subiecta descriptio facillime ostendit.

Hypbole
Excellentes

- e
- dd Nete hypboleon
- cc paranete hypboleon
- bb trite hypboleon

Dyzeuginenon
Disiuncte

- aa Nete dyzeuginenon
- g paranete dyzeuginenon
- f trite dyzeuginenon.

Hec scala p pictago-
ra tradita atqz inuenta
e Quae venerabil' Bo-
eti' ppter discordia
in latinu transfigura-
uit ut latini eo meli-
us subtilissimam hanc
sciam acq'rere valeant

Synenene
Coniuncte

- e Paramese
- d nete synemenon
- c paranete synemenon
- b trite synemenon

Mese
medie

- al Mese
- B Lychanos meson
- f Parhypate meson
- E Hypate meson

Hypate
principales

- D Lychanos hypaton
- E Parhypate hypaton.
- B Hypate hypaton
- A Proslombnomenos
- ¶ amant apud latinos

¶ Hec scala dicta cū dicēdis dicitēs. q̄b̄ hoīb̄ atq; d̄m̄t̄is accidē talib; nostri clausē nūcuparūt. necnō experimētū p̄cedentiū p̄bet. tonorūq; difficultatē in generali ostendit

Semiate si
ue duplica
te eo q̄ illes
re duplicat̄
Excēlētēs
dicūt q; to-
noz methā
excellūt.

Supacu-
tas hoīce q̄
tuoz appē-
lam⁹. q̄ppe
sonāt citissi-
me z sonuz
clariorē red-
dunt

Minute vel
parue cū p-
uis lris scri-
bent̄

Acute nun-
cupari vo-
lūt siqdē so-
ni vehemē-
ti⁹ p̄cusso ae-
re excitent̄.

Finales di-
cunt̄ oīs nā
q; toti⁹ soli-
to more suū
terminuz in
his sumit̄.

Capitales
vel Grosse.
qm̄ figuris
capitalib; z
grossis scri-
bunt̄.

Braues di-
cunt̄. graue
em̄ z asperū
h̄nt sonum

Clanū q̄q; spēs

e	b													
D	b													
a														
bb	b													
aa	b													
g	b													
f														
e	b													
d	b													
c														
b	b													
a	b													
B	b													
F														
E	b													
D	b													
C														
B	b													
A	b													
aa	b													
bb	b													

la
sol
fa
mi
re
ut

la
sol
fa
mi
re
ut

la
sol
fa
mi
re
ut

la
sol
fa
mi
re
ut

la
sol
fa
mi
re
ut

la
sol
fa
mi
re
ut

	5	6	ton
	3	4	affi
	pi	2	le
	7	8	
	5	6	tonoz
	4	3	finale
	pi	2	
	7	8	affina
			le

□ **D**uralis p̄m̄

□ **N**aturalis p̄m̄

□ **b**mollis p̄m̄

□ **D**uralis 2°

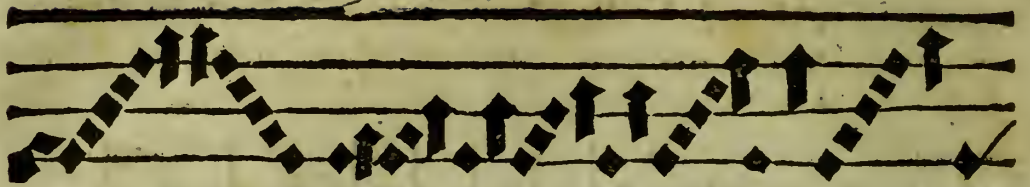
□ **N**aturalis 2°

□ **b**mollis 2°

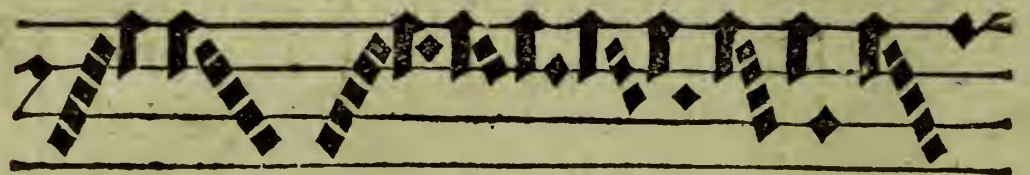
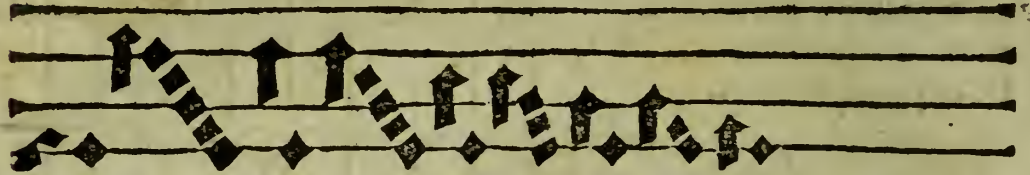
□ **D**uralis 3°

□ **b**mollis 3°

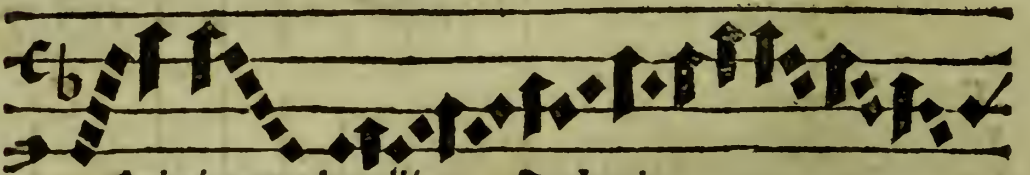
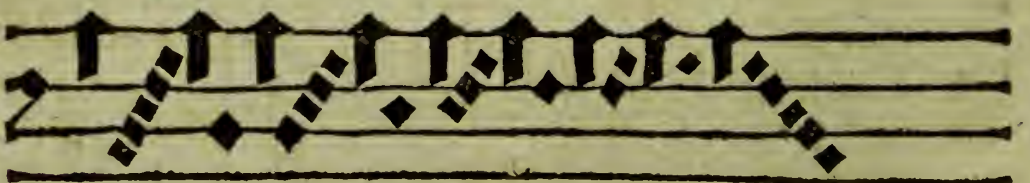
General' tonoz agnatio

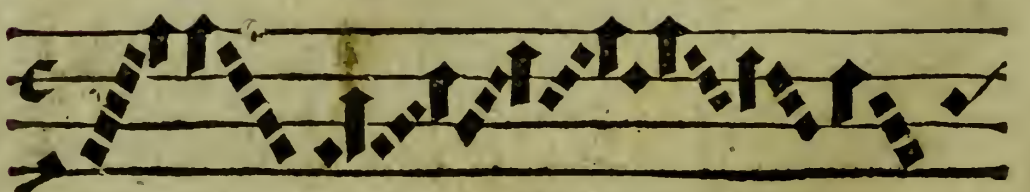
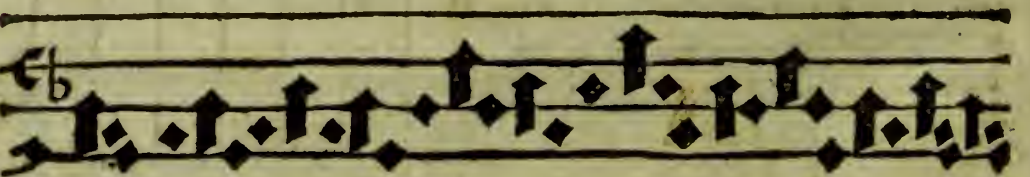
Primi cantus hauralis. Deductio

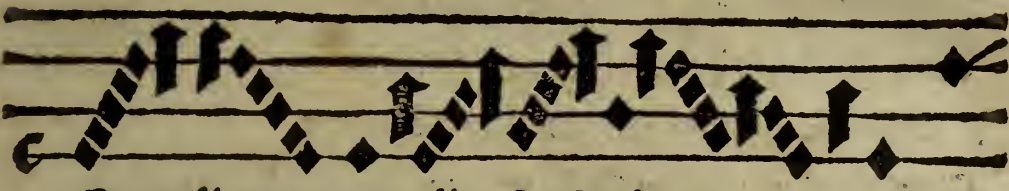
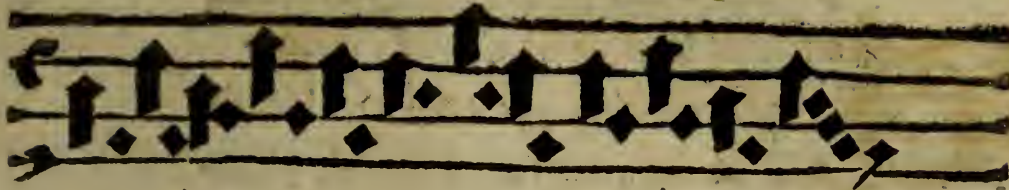
Primi Naturalis cantus Deductio

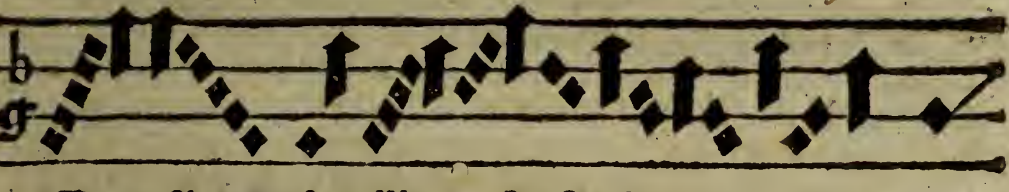
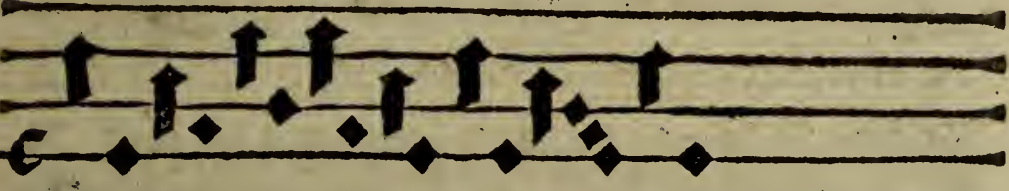
Primi cantus bmollis Deductio

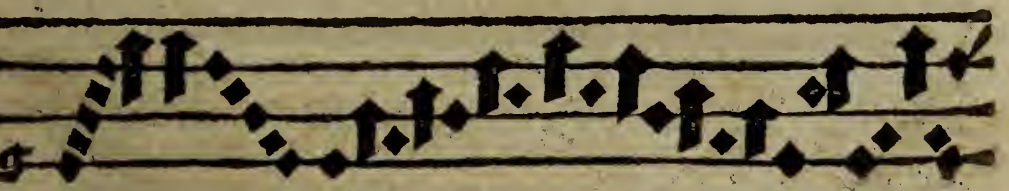
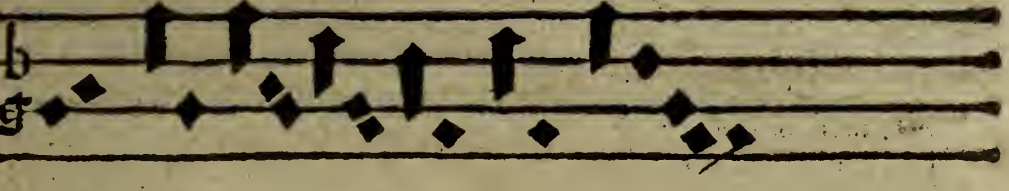
Secundi cantus hauralis Deductio

Secundi cantus naturalis Deducio

Secundi cantus b mollis Deducio

Tercij cantus h duralis Deducio postrema

¶ De vocū mutatiōe nēchō cuiuslibet cantus
artificiali solmisatiōne Capitulū quintū.

Quando mutabis vocem pro voce locabis

Sicqz dabit voces semper mutatio plures

Nunqz mutabis nisi sit mutare necesse

Vocem si clavis habet vnam non variabis

Cuius sunt gemine poteris eam bis variare

Clavis triplata vicibus fit sex variata

Sed non mutatur bfa hmi nec variatur

Nam f ami dare nunqz poteris variare.

Mutatio est unius vocis p

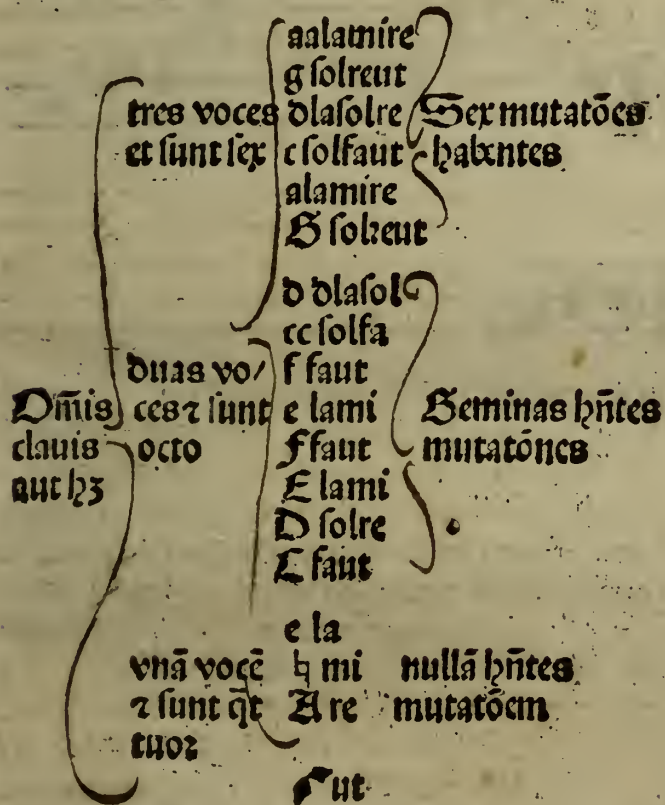
altera vicaria prestatio. vel sic. Mutatio ē unius vocis
ppter aliā in eadē clauē vnisona variatio. Quaz duabz
de causis inuentā fuisse diceremus. ob vocū paucitatē videlicz 7 cā/
tū pluralitatē. Oriuntē inquā ex mutationū notificatiōe plibata cō/
ditōes tris nō min⁹ modulamini cuiqz necessarie qz vtilēs. Quaz
pma (q̄ ex pōibz definitōis dictōibz icz unius vocis ppter alterā su/
mis) est q̄ quibus mutare volēs in clauibz vocū pluralitatē supponat
necesse ē. Scda est q̄ voces mutande in eadē clauē pte fuerint vt
dē definitōis particula. in eadē clauē. Tercia aut. notas variando
exigit in vnisono punciari. quando dicebamus. vnisona variatio

¶ Quorundā opinio quāqdē clauēs vocē dūtaxat vnica p̄dēs
repelli exoptat eo q̄ definitio dē vni⁹ ppter alteram. ita videlicz vt
hmoi mutatiōe careat. cū vni 7 idē in seipm pmutari neqat Quip/
pe. Si vox ē simpla fiat mutatio nulla. pncipium forsitan negantes
eadē videlicz fore voces in clauē vnaz habente vocem (quāqz virtua/
liter habeat) quas eius similis seu octaua formaliter possidet. Idem
quoqz de clauibus duarū vocum arbitantes in omnibus istis saltz
duas contineri voces Nos tamē in octauis (vt sepe numero sup̄ me/
mini) semp eandem fore 7 vocem 7 mutatiōem tam sursum latis qz
etiam deorsum. ¶ Nunc aut cuiusuis clavis natura est exquiren/
da. Imp̄mis igitur de vniuocis pagamus. ¶ ut constructum est ex
gramma greco 7 vt. porro vt vox h̄duri p̄mi extat cantus

Are scda dictio penes nos. antiqui qm̄ ¶ ut carebant suam mu/
sicam in Are occipiebant. postremi vero p̄fundius inquirentes ¶ ut

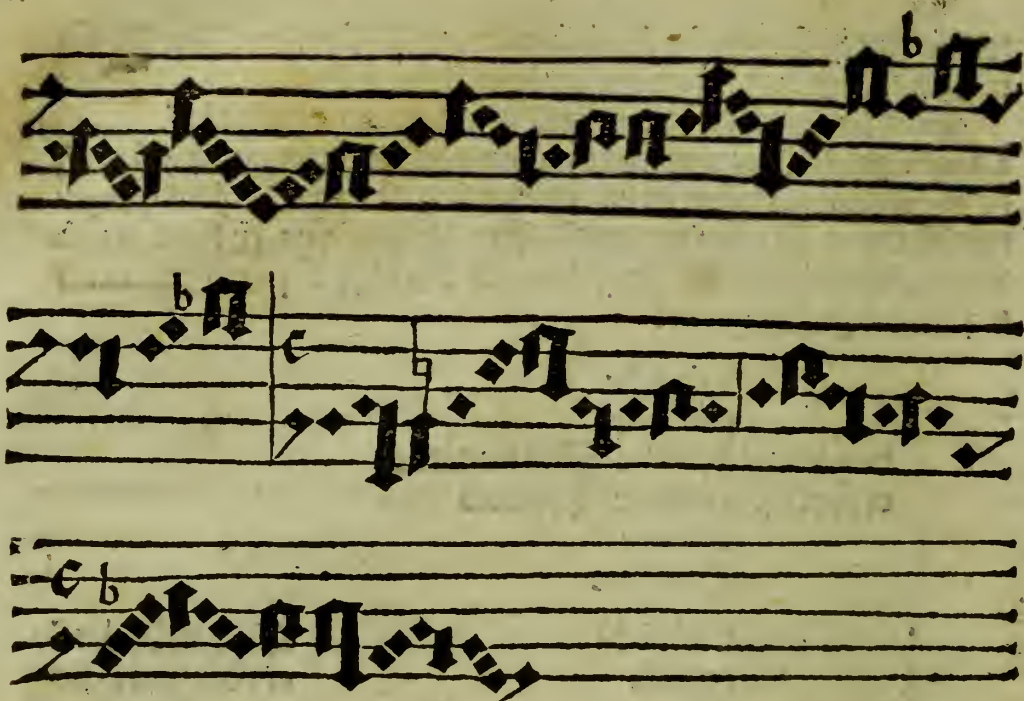
reperiunt nostre musice principium quam subsequitur. Arc. Sca
incepti cantus h duralis vnam vocem scz re habet.

hmi h clavis est insignitua. mi vox est tertia asperi primi.
Lfaut clavis est que interdum maioris certitudinis gratia assignat.
fa vox est quarta h duri primi vt vero vox est naturalis pmi que pe-
nes Arsim z Thedim variant Dsolre z Elami vna cu ffaut binas
voces pdunt vt patebit. ita pfecto est z in alyis vt p. tere practica-
ti poterit figura sequenti

Supest bfa hmi
et bbfa hmi i qbo
no reperit mutatio
ppter voces dil-
sonas qs vna va-
riare nequimus.
Uel qz hmoi cla-
ues gemine extat

Si vox est
Simpla
dupla
Tripla
fiat mutatio
Nulla
bina
sena

¶ Affectās itaqz artificialr oēm cantū solmisare
 ¶ Apprime cuiuslibet cantus exordiū cernat vt mox iudicaret in q̄
 clauē talis cant⁹ inchoat. Sc̄do videat de cuiuslibet modulaminis
 Arsi ⁊ Thesi. Qm̄ si hm̄oi cant⁹ sursum tēderit vox posterior clauis
 quā attingit sumēda erit. Sz si cant⁹ deorsuz ad ima videlicz p̄cipi
 tatus fuerit. p̄or nota eiusdē clauis captanda venit Tercio visen
 dū ē sedulo fa primū ad qd̄ cant⁹ tēdit respectu cui⁹ p̄ma nota can
 tilene captāda ē ⁊ ex p̄nti oēs sequētes q̄ad mutare licitū fuerit. Ta
 lis nāqz mutatio nō denuo p̄mitti dz nisi respectu posterioris fa. nec
 nō sp̄ eadē vsqz ad modulatoīs orexim p̄cauendū est. qd̄ dehinc ex
 perientia practicabit. Tandē studiosissime q̄s videat de b. clauē
 an mi vel fa erigat. Pro cui⁹ euidentia diligētiori Sciendum q̄ b
 molle. in bfa hmi. ac etiā vsqz alibi signatū fa rēp̄sentat. h̄ so q̄dra
 tū. mi denotat. Ob h̄ nōnullas adijciem⁹ reglas specialiores Quaz
 p̄ma erit q̄ quis cantio 3. 4. 7. 8. tonoz Dicit h̄duralis. postulans
 in bfa hmi. mi. nisi eēt specialr ibidē appositū b. rotundū tūc so di
 cendū erit fa. Sc̄da ē q̄ in canticis p̄mi ⁊ sc̄di tonoz sup̄ alamire
 scandētibz secus ē. Qm̄ si hm̄oi cantus p̄ vnicū gradū ascenderit
 in b. clauē. fa dicem⁹. Si aut̄ alti⁹ p̄trahat tunc vt in plurimū dice
 mus mi. ¶ Postremo so dicendū q̄ in modulaminibz. 5. et 6. tono
 rum sp̄ fa in bfa hmi situat. nisi esset h̄durū signatū qd̄ m̄ raro fit. ca
 nendū est ibi mi. Et patebūt singula hec limpide in notulis. ob au
 dientiū beniuolentiā ⁊ p̄stantiā in p̄cinentiā redactus.

	la	la							la	la
dd	sol	sol		dd	la	la		dd	sol	sol
	fa	fa		b	sol	sol		b	fa	fa
	mi	mi		g	fa	fa		g	mi	mi
	re	re			re	re		b	re	re
g	sol	sol		c	fa	fa		c	mi	mi
	fa	fa		b	re	re		b	re	re
	mi	mi		e	la	la		e	sol	sol
	re	re			fa	fa		b	fa	fa
e	fa	fa		f	mi	mi		f	mi	mi
	mi	mi			re	re	de la sol re		b	mi
	re	re		b	sol	sol	cloutant			re
	sol	sol			fa	fa	be qm		b	sol
	fa	fa		G	mi	mi	amice		G	mi
	mi	mi			re	re	gent			re
	re	re			ut	ut	fit			ut
	ut	ut								ut

Artis et Thesis
oim tonoz i bfa
hmi mi canay
tum.

Artis r Thesis
tonoz in b. cla/
ue fa dicentium

Scala ficta q
note cantatur
vbi cani no de
bent.

L iij

Comunis (q̄ a plenisq̄ colit̄ q̄si notioꝝ sit alte
ra. necnō penit̄ est iuuenibꝝ apta. merito q̄ ab
aliq̄bꝝ particularis appellat̄) ē vniꝰ ppt̄ alteraz
vniſonā i eodē caractere ſcale depoſit̄. h̄ ē. tal̄
cauſat. cum alicuiꝰ cantus note vlt̄erius extē
di nequeant. ſiue in aſcenſu ſiue in deſcenſu.

¶ Si primum exemplum eſt. aſcendendo a
ſammant gradatim ad la proximum con
tentum ſc̄z in elami. mutando la in mi p̄perā
do ad ſuperiores clauſes videlic̄z ad fa in ſſaut
Vel p̄ dyateſſeron feſtināter. ſiue dyapenthe.
aut ad ſemitoniūcū dyapenthe. Que quideꝝ
nota abſq̄ mutatōne attingi nequit. mētali ſal
tem. & qua in alio diuiſionis mēbro. ¶ Si
ſc̄dm hoc eſt deſcendendo practicandū eſt vt
prius. exempli cauſa. ponatur la in alamine q̄
modocūq̄ ad ly vt. de ſſaut inclinādo tūc vt
teriꝰ nec fiet p̄greſſus niſi trāſformet̄ vt in fa.
nec h̄z p̄fecto fieri tal̄ mutatio niſi ad h̄nos
neceſſitas cōpulerit.

¶ Mutatio in
vli eſt duplex

Propria (q̄ ſc̄ltiz a pericis habet. naturali q̄q̄
industria q̄dā. cū libri pene oēs ea caruerit. & ſi
de ea quicq̄ diſſeruerit. modicū tñ) vniꝰ vo
cis i terciā añ fa variatio. Auribꝝ inquā pur
gatꝝ aiaduertēdū ē corā hmōi mutatōis agni
tione. q̄ ſi cantꝰ aliq̄s vltra la p̄cedētis fa aſcē
dere conat̄. aut ſub vt eiꝰdē fa deſcēdere. ita vi
delic̄z q̄ ſequēs nota abſq̄ mutatōne attingi
nō p̄t. obſuādū ē itaq̄ ſequēs fa q̄d ſe ſolmizā
ti p̄ximꝰ obtulerit aſcēſu ſiue deſcēſu. mutādo
p̄ſertim terciā añ h̄ fa. Ac etiā ſi fa reſpectu cu
ius mutat̄ nullā habeat notā i clauē añ ſe ſitā.
q̄ mutādū ē. nihilominꝰ tñ ſp̄ 3ª aut explicite
aut ip̄licite mutari d̄z. q̄d q̄dē d̄z notāt p̄pter
magna iſerualla quēadmodū dyapason ſemi
tonuſcū dyapēthe & tonuſcū dyapenthe & ſic de
alijs. in q̄z aſcēſu vel deſcēſu (& h̄ maxie p̄pter
paucitatē ſp̄e d̄ntiū) mutari nō p̄t vocali ſal
tē mutatōe. q̄q̄ tñ bñ mētali vt patebit figu
rā h̄ac deducēdo Nec vnq̄ ſc̄daz eiꝰdē fa mu
tatōe omiſſa attingere l̄z. q̄uis etiā ſubinde
(vt iā dictū ē) terciā cōplectamur.

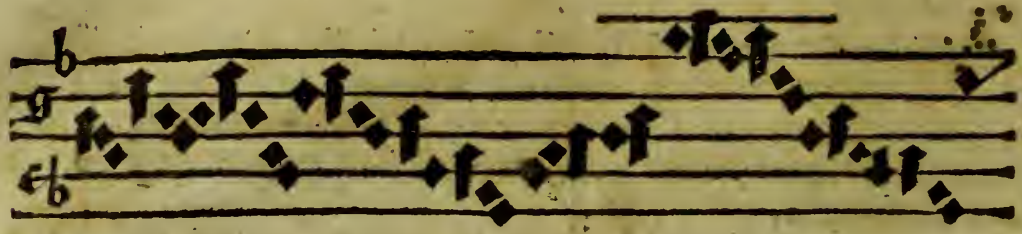
Explicita est duarū vocū expresse positarū vicissim se remouentiu
platio. Sensus huius est. q̄ ambe voces mutando exp̄munt. in cla
ue illas notas p̄tinente. Que ⁊ de vtraq; sez tam cōmuni q̄ p̄pria
mutatōne (vt sensui placet) intelligi potest. Alio nanq; vocabulo vo
calis nuncupatur.

Implicita (que ⁊ mentalis ap
pellatur) est vnus vocis vel vtra
rūq; tempore mutandi in ore retē
tio. Sententia em̄ est q̄ nō ambe
voces siue note in mutando pro
feruntur. Et talis (vt p̄tz in eius
definitōne) iterum est duplex

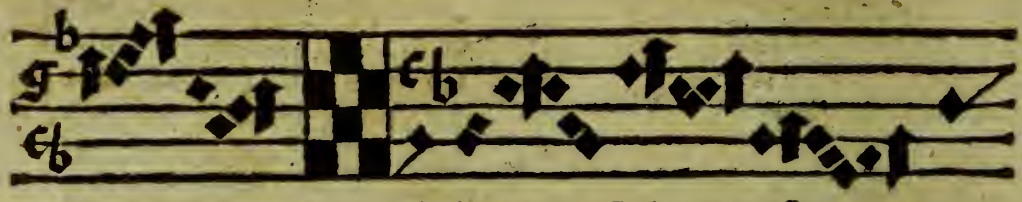
Implicita totalis est Quā
do in claue qua vocis varia
tio fieret nulla prosus poni
tur vox. vtp̄ta in magnis
interuallis. quēadmodum
dyapason dytonuscūdyapen
the in quibus ab vna ad oc
tauam nulle intersunt note.
nec nō in mutatōne iam p̄re
tacta reperitur vt patet can
tum assidue intuenti.

Implicita partialis est Quā
do vna dūtatur nota canitur
Altera verol in anima refer
uatur. Que q̄dē cantui men
surali nō parum imo multū
deseruit. nō modo figuratiuo
sz etiā choralī plurimū placz
et potissime om̄i cantui in cō
cinentiā redacti. eo q̄ tenor si
bi duas voces assumēs mu
tādo. cū discantu dissonāret
Nauseā q̄q; ⁊ tediū aduertē
tibi induceret. merito iḡit im
plicitate mutare discamus.

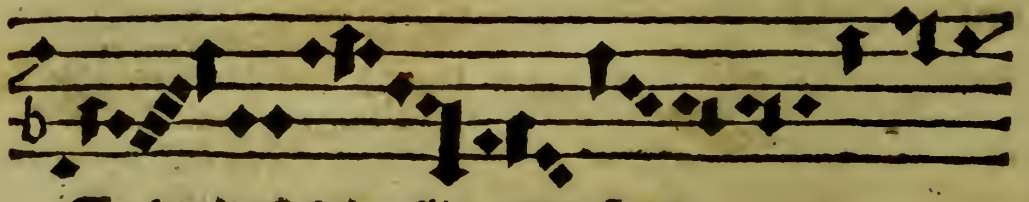
• L iij

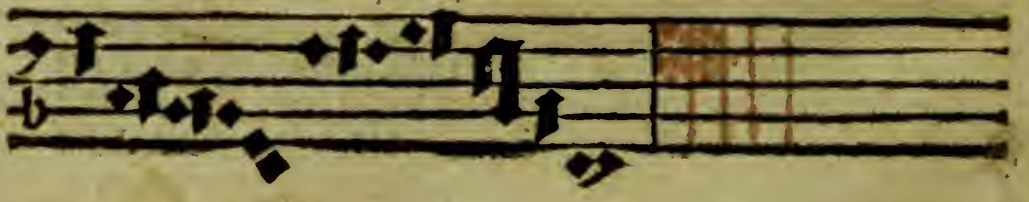
Mutatōnes fere omnes scōde distributōnis in naturā ⁊ e contra
Discantus

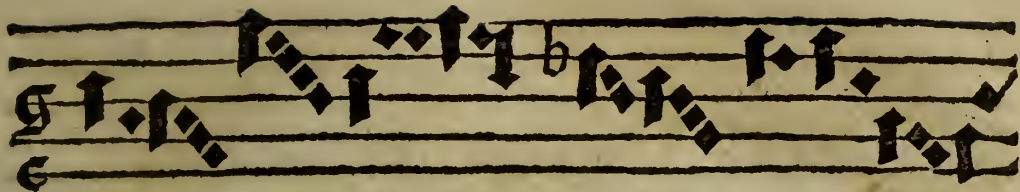

Prime deductōnis mutatiōnes
Tenor

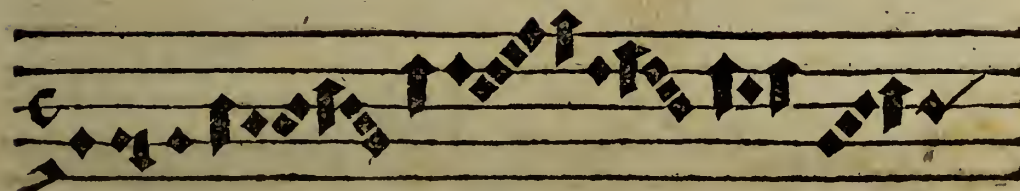
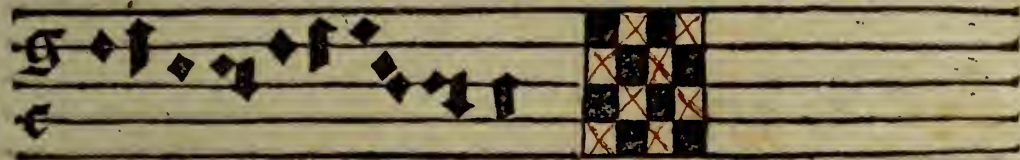

Tercie deductōnis b mollis mutatiōnes
Bassus

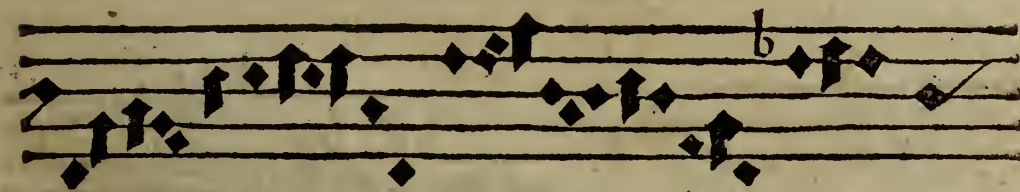
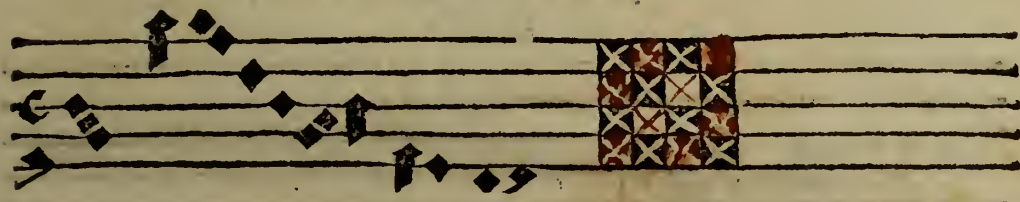

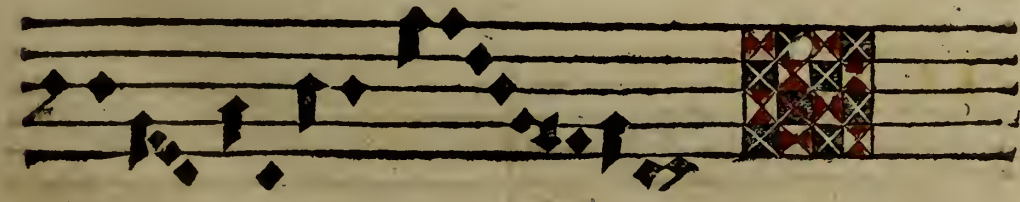
Mutatōnes fere om̄es. Tercie deductōis h̄duri. i naturā z ecōtra.
Discantus

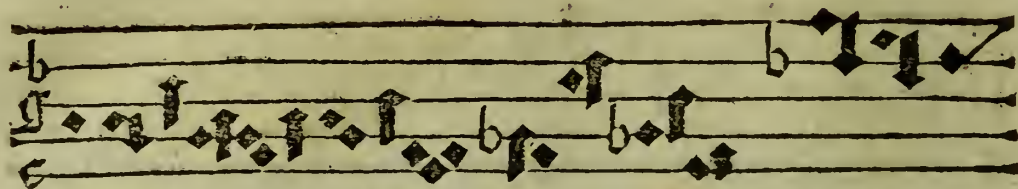

Sec̄e deductōis Exempla
Lenor

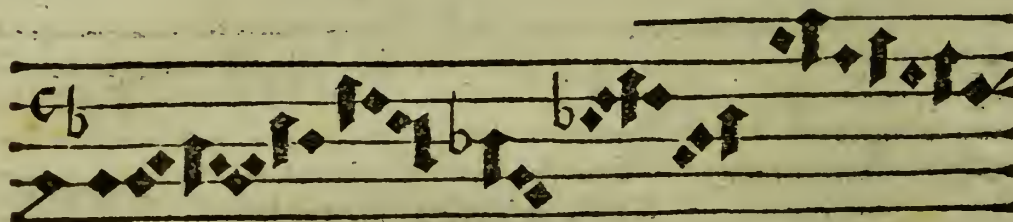
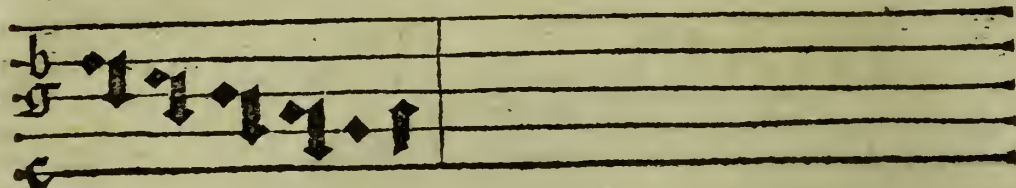

Prime deductōis h̄duralis mutatiōnes
Bassus

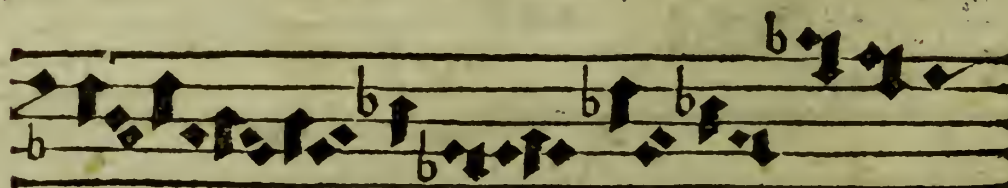
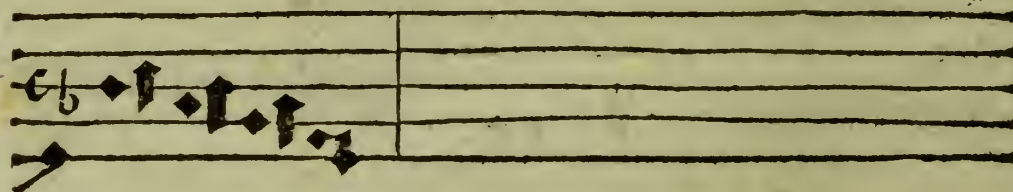

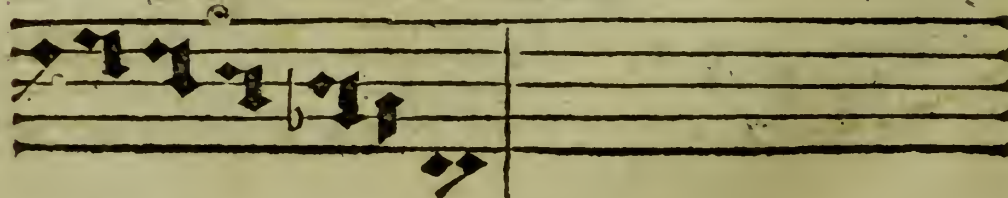
Mutationes nonnullae scilicet b-mollaris in voces fictas et contra
Discantus.

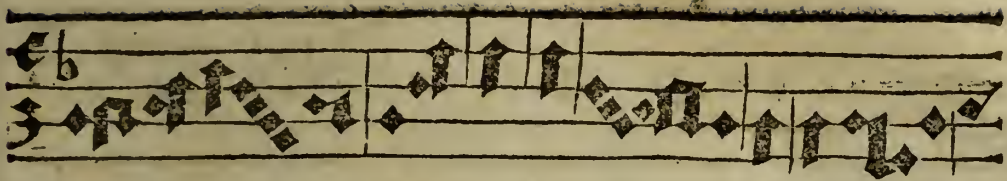

Prime reductionis Exempla
Tenor.

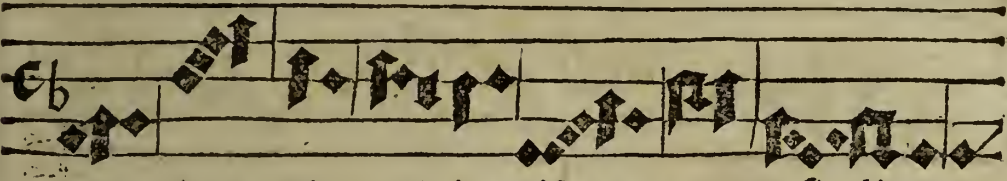

Tercie reductionis matationes
Bassus

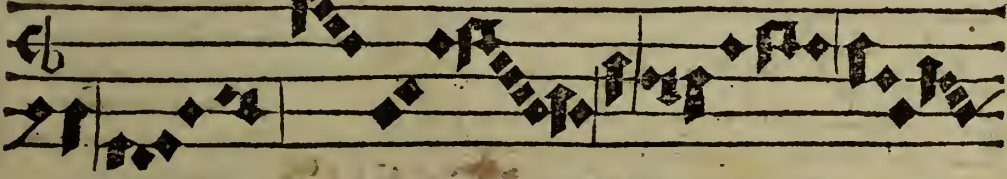

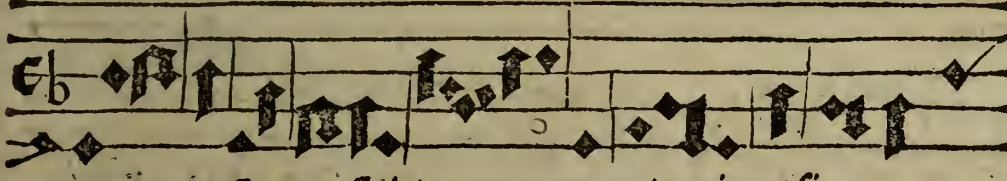
Speciosa facta es et suavis in delicijs

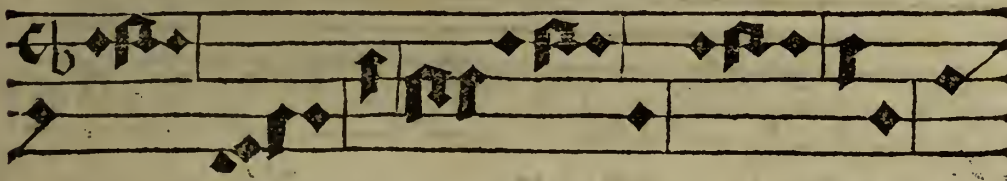
tuis sancta dei genitrix viderunt te filie

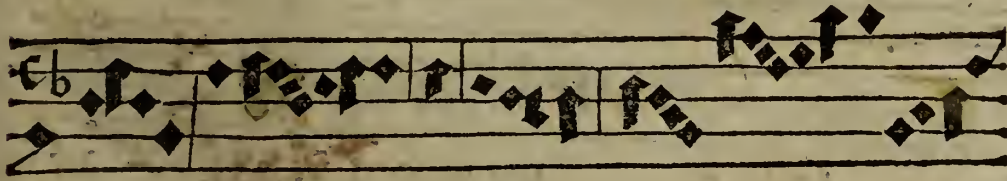
et beatissimam predicaverunt et regine lauda-

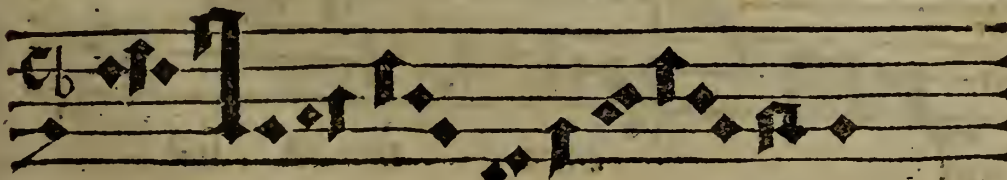
verunt te esto nostri memor o domina et fi-

lio tuo et reconfilia v ipsum tecum

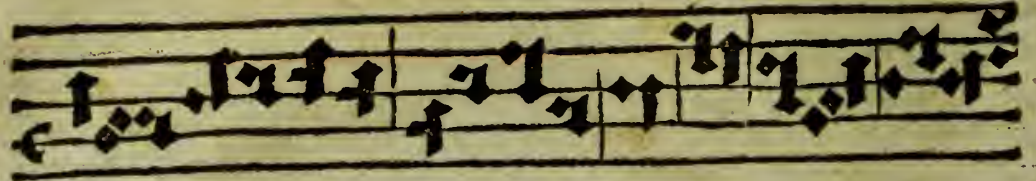

videre possumus per cuncta se-

cula

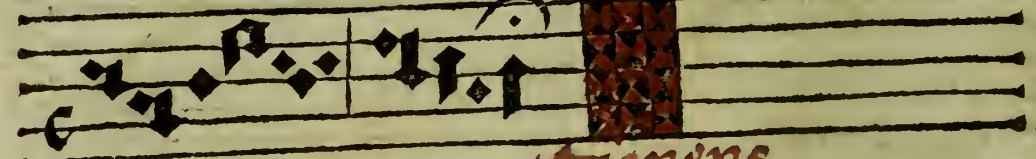
DISCANTUS

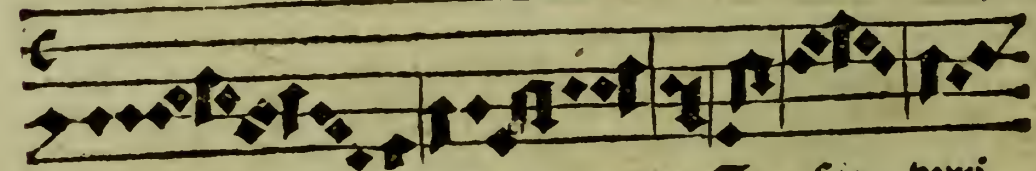
Petre a mas me Tu scis domine

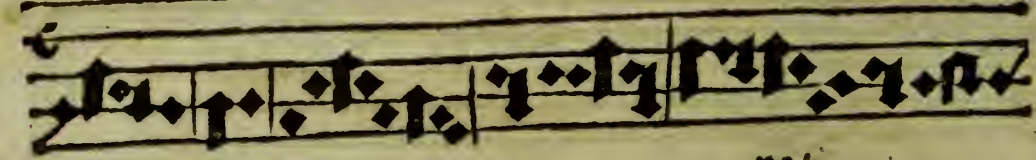
quia a mo te pa sce

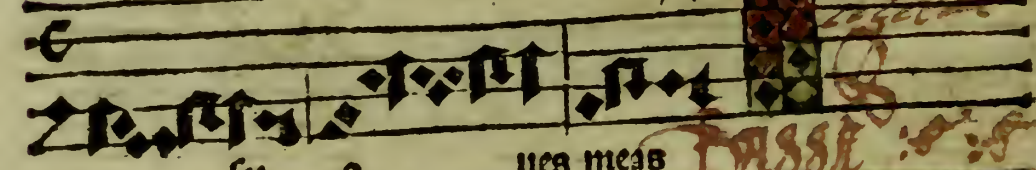
o ues meas **TENERS**

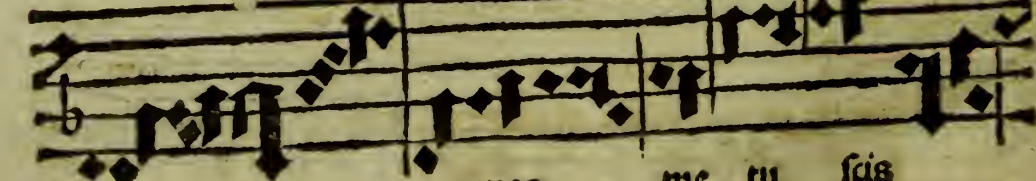
Petre amas me Tu scis domi

ne quia a mo te pa

sce o ues meas **FASSE**

Petre amas me tu scis

¶ De interuallis siue modis. Capitulum sextum.

v Tisonus voces similes sociat tibi plures
 Sed semitonium fa mi sociat tibi tantum
 Si preter voces fa mi socias tibi binas
 Esse tonum dicas.
 Hinc semiditono voces tres consociabo
 Ut tonus et fa mi sint semper consociati
 Ad tertiam vocem dytonus prebet tibi saltum
 Includitque tonos binos infra vel in altum
 Quattuor ac voces dyatesseron associatas
 Cum semitono binisque tonis sociatis
 Tritonus ad vocem quartam posset retineri
 Faut hunc quoque modum prestabit cum bfa hmi
 Vel si fa retines elami sursum quoque poscas
 Dat voces quinque tibi contextas dyapente
 In quibus est solum semitonium sociatum
 Dat semitonium dyapenteque consociatum
 Sex voces duo quis fa mi semper sociabis

D i

Sex vocesq; dato diapente tono sociato
Per saltum. solum quibus est fa mi sociatum

Sic septena modos poterit vox tradere binos
Est semiditonus prior et dyapente vocatus

Sed nomen dytonus fert cum dyapente secundus
Additur inde modus dyapason consociatus

Octo coniunctas semper seruans sibi voces

Ergo modum quęq; dyapason continet in se.

D Roportio. ē vni^o note ab alia penes accessuz 7 recessuz di
stātia. siue magna siue breuis siue medio mō selhñs. Alio
aut note modus a moderādo est dictus. eo q̄ p̄ cum ca
tus moderatur regitur seu modulatur.

Min^o pncipa
les 7 sunt q̄nq;

Comma ē grad^o q̄z nouē vnū faciūt tonū
Scisma ē dimidiū commatis.
Dyesis ē spaciū icludēs q̄ttuor ymata. nec
nō semitonū min^o dr̄ qd̄ inē iūctas orif.
Dyacisma est duplex comma.
Apothome. ē spaciū icludēs q̄nq; cōmata
dr̄ q̄z semitonū mai^o fitq; inter mi 7 fa

Et sunt
duplices

Cōposite

Dytonus cū dyapente 7.
Semidyton^o cū dyapente 7b
Tonus cū dyapente 6.
Semitonū cū dyapente 6b
Semidiapason 8.b.
Semidyapente 7.b.

Inuistate

Tritonus 4.
Dyapason 8.
Dyapente 7.
Dyateseron 4.b.
Dytonus 3.
Semidytonus 3.b.
Tonus 2.
Semitonium 2.b.

pncipales
et sunt q̄n
decim

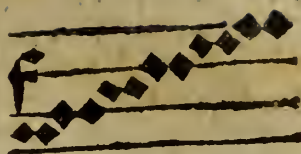
Simplices

Cōmunes

Unisonus 1

¶ Ubi modos vlr expressi sum^o. num speciali^o. ob iniantū erudi
tionē. inuestigādi sunt. ne nos quispiā ignauos offendet

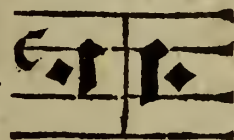
¶ Unison^o ē eiusdē vocis crebra statim repeti-
tio. huic em̄ pportōi p̄libata modoz descriptō
imprope cōpetere videtur. vtputa nō casui in
grāmatica nō pprie cōpetit casuū descriptio. cū
a nullo cadat. uno reliq casus ab eo caderent.

Ita nōnulli vnisonū ceteris pportionibz p̄nu-
merāt. ponētes illam p̄mā. 7 abusiue pportōez vocitātes cū nō sint
ibi diuerse in specie. s; saltim in numero

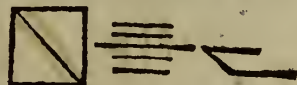
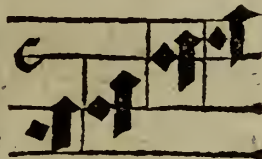
Unisonus.

¶ Scd̄s modus ē aggressus in p̄finē notam. Uel ē duaz vocuū
inuiçē minus plene sonantiū p̄gregatio. musitatq;
murmure paruo sic ē semitoniū dictū a semis semi
qd̄ ē impfectū. 7 ton^o q̄si ton^o impfect^o. nō em̄ a se-
mis semissis qd̄ ē dimidiū. cū semitoniū ex duabz
vocibz p̄stet. Ampli^o si toni medietas foret. vtiq; in
duo eq̄lia scinderet. qd̄ p̄tra oēs musicos fore iudicat

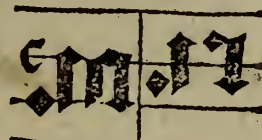
Semitoniū.

Uel ergo iste accessus d̄niori mō p̄fer. Est em̄ spaciū p̄fectum
duaz vocū inuiçē plene sonantiū. Et ē ton^o a to-
nādo ducēs originē q̄netiā fortiter sonat. vt patz
oēs notas iūgēdo. mi 7 fa demptis q̄nquidē sal-
tini si inter se cantent. qm̄ si sursum vel deorsum cū
alijs p̄iuncte fuerint tonū p̄stituūt Tonus igif
haud scindi in duo eq̄lia valet. Qm̄ q̄ q̄rit tonū in eq̄lia diuidere
q̄rit inquā dyametru costē cōmensurare. qd̄ fieri censetur impossibi-
le. vt hic pari mō vna pars toni maior ē altera
et minor duabz. cū diuideret in duo semitonia

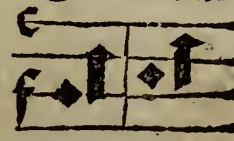
disparia maius puta 7 min^o. Nat^o em̄ quē-
admodū iaiā dictum ē d̄r Apothome qd̄ partit in dyesim 7 comma
Min^o vero dyesis appellat 7 diuidit in duo dyacismata. vtz itucti

¶ Semiditonus ē aggressus in terciā notā sono
molliori referās in se semitoniū. a semis qd̄ ē ipfe
ctū. eo q; in duobz tonis q̄nimo ex tono 7 vno se-
mitonio p̄ficiat. vtpote duplici specie exempli cō-
quiri potest

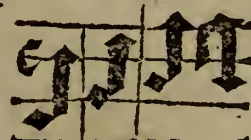
Semitonius

¶ Dytonus in terciā notā soni potentior est Inter-
uallum quoq; binos tonos continens. Dictum a
dya qd̄ ē duo. 7 ton^o. p̄struit em̄ ex duobz tonis

Dytonus.

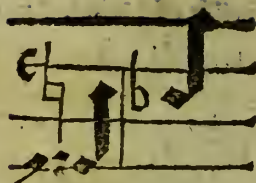
¶ Dyatesseron est spaciū habens duos tonos 7 se-
mitoniū qm̄ gradus est in quartum locum. vel
hoc fit mollius. sic ē p̄ns mod^o. a dia qd̄ ē 7cē 7 tes-
seron vel tetras q̄tuor. q; sp̄ sit 7cē vna ad quartaz
semitonio internūcto

D ū

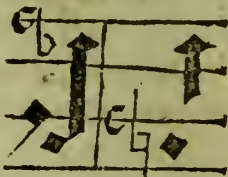
Dyatesseron

¶ Uel predictus saltus verius tonat. sic est. Tritonus. includens tres tonos absqz semitonio. a tris p tres dictus z tonus. Abs quo cauendum est nobis nō em̄ aures paulisp̄ offendit auscultatium. sed tentiū stridorem mirum in modū confert. Habet iquā fieri ab f finali ad h durū sursum. vel ab ipo h molli itez sursum ad e parū p cantū binollarē.

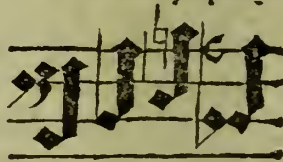
Tritonus

¶ Semidyapente modus inusitat⁹. Est gressus in quintum locum fragilior. Ex duobz em̄ pstat tonis z totidem internixtis semitonijs. a semis qd̄ imperfectum signat

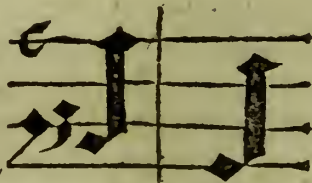
Semidyapente

¶ Dyapente qd̄ potentius sonat. Ex tribus tonis vno saltim semitono iuncto conficitur. a dya quod ē de z pente quinqz. quia quinqz vocum virtutem gestat

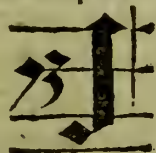
Dyapente

¶ Semitoniūcūdyapente tres p̄inet tonos z duo semitonia. vel ex semitono z diapente pstat. hoc ē. de vna ad sextam festinando. vt de mi scdē dispositōis. ad fa quarte dispositōis puta de elami ad c acutum vel econtra. in plerisqz locis etiam

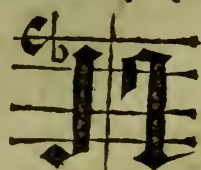
semitoniūcūdyapente

¶ Tonuscūdyapente paripacto. constat ex sex notulis durius inquam. Ex tono videlicet z dyapente. vno modo tantū semitono intermixto.

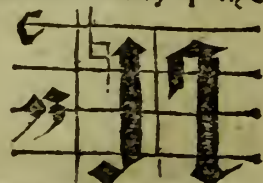
tonuscūdyapente

¶ Semidytonuscūdyapente constat ex semidytono z diapente Confectusqz est quattuor tonis semitonijsqz duobus. vt de L graui ad bfa hmi.

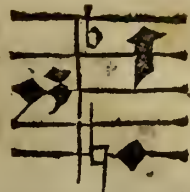
¶ Dytonuscūdiapente pari modo ex septem vocibus c̄nfitur. Ex dytono videlicet z dyapente. contextosqz tonos. habet qnqz semitono vnico intermixto.

semiditon⁹cūdyapente

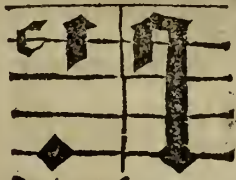
dytonuscūdiapente

¶ Semidiapason proportio inusitata . forma /
tur a qualibet clauē ad consimilem quattuor tonis in
clusis ⁊ tribus semitonijis.

¶ Diapason modoz oim postremus est. octo etiā notulis cōtextus. idcirco dupla (id est octaua) nuncupatur tonos quinqz possidet duo bus cum semitonijis. fitqz de vna lra ad primaz sibi parem Et dicitur a dya qd est de . ⁊ pan totū. ⁊ son sonus. qsi in se oēs ptinens alios modos. Illud nāqz interuallū naturale est. inuenes em̄ in choro octauā sp̄ xpromūt sup̄ mutatos.

diapason ipsectū

Diapason.

Predicta admonem⁹ equo aīo p̄tractanda qm̄ a tedio hac exercitatōe vellet grauariet. nec quā libet notā alteri cōparare. ita vt in cantu. q̄ interuallo vna q̄qz vox ab altera distat p̄pendere valeat. se sciat in p̄cedentibz frustra laboras se. ⁊ fere oēm diligentiam si quam saltem fecerit pdidisse

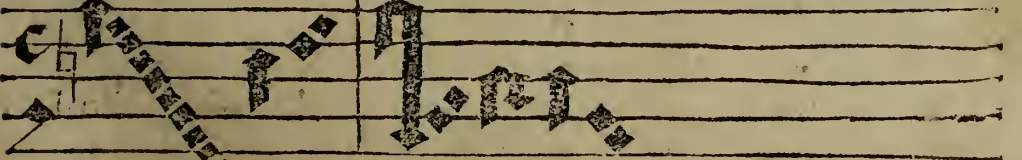
Obigit huiusce rei penuriā oīa limpide ad vnguē exēplis adiū genus. Si tibi in antiphona. terterni sunt modi. fuerit p̄ficua illā alibi req̄res. ne lōgior sim Exēpla lōga p̄supponam breuioraqz iū gā

Unison⁹ Semitoniū tonus Semidyton⁹ dyton⁹ Diatesseron

Triton⁹ Diapēthe semitoniūcūdiapēthe. Tonuscūdiapēthe. Semi

dytonuscūdiapēthe Dytonuscūdiapēthe Diapason

De toni notificatōe ac diuisione Capitulū septimū

o Jcitur esse tonus de quo tractat liber iste.

Regula. que finem cantus djudicat omnem

Qui tonus in species diuisus erit tibi binas

Est tonus autentus tonus est dictusq; plagalis

Duos hinc p species plures distinguere debes

Quattuor autentos dic quattuor atq; plagales

Aspedit nunc in modulādo

latius dilatare fimbrias. dicta em idcirco pmissim^o. Qñ/
quidē huic subseruiūt pleraq; oia. Dabitur opam igitur
cū nunc ex ordine de tonis dicere necesse est

Tonus est certa lex vel regula Arsim Thesimq; cuiusuis
cantus euidentius demonstrans. Jam vos inter nosse reoz
octo esse tonos. in binas ptes esse ptitos vni aut parti de
pari numero pstantes. autentū. regales. siue capitanei nun
cupantur. Quoz grecis laurea prima pdonetur. atq; suapte ydio/
mate. pthum. deutrum. tritum. terrardū vocauerē. Alteri de numero
impari pstantes. plagales minores aut verne nominant. Anouellis
siue latinis. ob pdictoz insufficientiā 7 discordiā iquā in altū 7 pro
fundū habuere pmordia ceperunt.

Hij toni ita dicūt i greco	} Terrardus Tritus Deutrus Prothus	} latine p̄o ad octauā vsq; se extēdētes quēlibet pre/ cedentiū in duos discutiēdo	8
			7
			6
			5

Qui venio subdiuidūt i	} Plagales de nu mero pari existē tes.	} et sunt isti q̄ de naturaz eēntia sua plus se icli nant	} Deorsuz infra notā finalē q̄ sursum. Sursuz vltra no tā finalē q̄ deorsū	8
				6
				4
				2
	} Autentos nu mero ipari se oblectētes	}	}	7
				5
				3
				1

¶ Predictoz metrica indagatio

Quattuor esse tonos voluit discreta vetustas

Finales testoz. quas retinemus adhuc
 Sed quia discutiunt subtilius omnia nostri
 Lensebant discors esse canoris opus
 Nam gravitate simul z acumine sepius. vnum
 Oppositum sibi met. comperiere malum
 Errorem veterum nostri sedare volentes
 Quemlibet in binos. discutiere tonum
 Sunt prothus. z deustus. tritus. tetrardus. z horum
 Quilibet autento collateralis adest
 Sic octo species ptongi modo nos retinemus
 Sit tonus autentus impar. sit parqz plagalis
 Vult descendere par sed scandere vult tonus impar
 Quavis cōmunes retinere queant sibi fines.
 Quoz. vt melior sit de eis disciplina
 Euonae continetur in hec notula subiecta.

Si quis singuloz cupit tonoz Scire melodiam
 Hanc attendat normā Et sit sine breui Studioqz
 Iui poteris hec scire Tonos definire Adde peregrinū

¶ Capitulum octauum de tonorum noticia

i ¶ Solre tonus primus finitque secundus

Hos et finire quandoque potest alamire

Fert elami ternum cui consociabo quaternum

Luius finem cum mi quandoque dabit bfa hmi

Ffaut hinc quintum sociatque tonum sibi sextum

Interdum tutum quis finem e dat acutum

Septimus octauus gsolreut est sociatus

Hic finisque datur exceptio nulla sequatur

Hec profecto tonorum natura
 ra sine essentia (illud autem ne recidet inquam) tribus in locis
 sedulo aspiciat utpote in exordio. in virtute et in fine. hoc est
 vni motus. In quo. et circa quem. lepide igitur procedentia a subiectis dilu
 cidantur figuratiue

Dis cantus transpositus finiens in	3 ^a regula	csolfaut	7	8	tonorum. et hoc si in alamire est 3 vel 4 bfa hmi dicitur fa
		bfa hmi	5	6	
		alamire	3	4	
		Gsolreut	1	2	

Lfaut est. 7. 8. tonorum et hoc si in hmi dicitur
 tur fa. si vero mi. est 5. vel 6.

2 ^a regula	csolfaut	5	6	tonorum si in bfa hmi alamire dicitur mi
	bfa hmi	3	4	
	alamire	1	2	
	Gsolreut	7	8	

Dis cantus regularis exiens in	1 ^a regula	ffaut	5	6	tonorum.
		Elami	3	4	
		Dsolre	1	2	

Ne nos tamen musicorum satirico risu percipiti queritent quippiam. aduertendum
 dum illico per hunc in A graui finitur deuterum in hmi et tertium in Lfaut.
 si usus consuetudoque id pateretur. ita tamen quod totaliter eadem cantus consonantia
 persisteret. sicut in D. G. f. finalibus. quoad eosdem tonos

In re secum. pri. sed ter. quart. explicat in mi

vnde

In fa quin. et sex. sept. et oct. explicat in sol.

47

¶ De tonoz noticia quantū ad mediū ali/
cuius cantilene Capitulū nonū

Egula certa tono claves dat cuilibet octo

Ambitus hinc certus datur his clavi sub eadem

Gratia cuiqz tono tres claves addis in odis.

Infra dat solam supra dat gratia binas

Exempto tamen hinc quinto. qui hac lege priuatur

N Qui necesse est autentos a plagalibz dinosci (cū sane te/
nemus binos sp tonos vno in loco pcludi) p q ad mediū
cuiusuis cantilene cōmigrabis. Duoqz subinde p̄siderās.
Prīmū est ipa melodia. id est natura. siue essentia. de q̄ lim
picie posteriū. Alterū vero ambitus certus cuiuslibet toni extat. q̄
quāqz equalis om̄ibz tonis esset (eo q̄ eoz quisqz octo habuerit no/
tas) variū tñ q̄libet sibi petit iter. Quidē regalis supra vocē fina/
lez dominās parūper aut nihil eandē descēdit. Subiugal' em̄ partiz
supra partimqz infra finale famulat. Un̄ corollarie annotatur q̄
quiuis cantus supra finale ad quartā 5 6 7 8 scandens. descendens
quoqz infra ad primā 2 nō-oltra est toni autēti. is p̄fecto q̄ ad q̄ntū
dūtaxat gradū sup̄ finale ascēdit. si infra eandē p̄cipitauerit. ad ter/
ciam. 4. 5. est toni plagalis. ¶ Aduertendū deniqz est ex quo vter/
qz nōnūqz ad q̄ntā migret vocē supra finale. q̄ si talis cantio ad q̄ntā
tam fecerit morā est regalis. at si illico descensu p̄cipiti descēderit abs/
qz mora in q̄ntā est plagalis. vñ? Sepe paritas scandit. descēdit q̄ntā
qz p̄ imas. Imparitasqz decē scandit. bassat ad vnam
Admittit equidem vnicuiqz cantui absqz naturali eius cursu vt
vnam aut saltim duas poterit sibi notas assumere. Ita igi' hec regu/
lariter formant. sed ex abundantia nōnulli sunt carmina cōponendo
p̄tentes illis ambitum autenti 7 plagalis quos vocant cantus
mixtos. nos cedo h̄mōi ad autentos reducamus. Idcirco exem/
pla ponemus cum p̄ctica iuuante doctiores simus.

E i

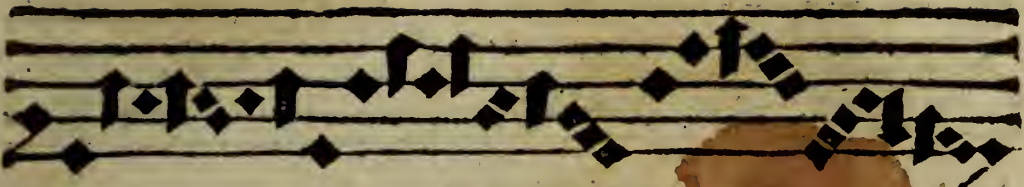
		Plagalus		Ambitus					
		no	no	no	no	no	no	no	no
		6	6	6	6	6	6	6	6
		4	4	4	4	4	4	4	4
		3	3	3	3	3	3	3	3
		2	2	2	2	2	2	2	2
		1	1	1	1	1	1	1	1
		le	le	le	le	le	le	le	le
		4	4	4	4	4	4	4	4
		quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint
		Deutri	Deutri	Deutri	Deutri	Deutri	Deutri	Deutri	Deutri
		quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint
		Tertri	Tertri	Tertri	Tertri	Tertri	Tertri	Tertri	Tertri
		quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint
		Tetrardi	Tetrardi	Tetrardi	Tetrardi	Tetrardi	Tetrardi	Tetrardi	Tetrardi
		quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint	quint

Paulatim attende. Lirre qdē hui⁹ figure id qd regulariter fit de-
notant. Syllabe ho sub ⁊ supra site hoc qd p licentiā admittat. Ita
videlicet q final vox tā ascendēdo qz descendēdo p pma pputet voce
¶ Melodia infallibilr ducit nos in tonoz cognitiōem.

pa rela: se re fa. ter mi fa. quart quoqz mi la.

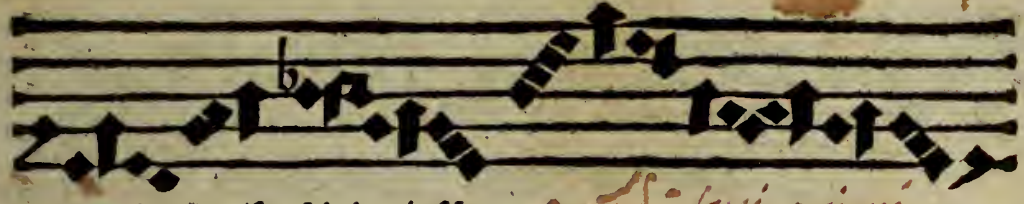
Quint fa sol. sex fa la sep vt sol. oct tenet vt fa

¶ Pro qz evidētia specialiori Sciēdū q ois cant⁹ desinēs in re. cu
sus seculoz amen pncipiū capit in la ē pmi toni. ¶ Scda regla. ois
cant⁹ finies i re. cui⁹ euouae ponit i fa ē scdi toni Ali⁹ mod⁹ dicendi
Prima regla ē. q ois cant⁹ sepi⁹ attingēs la sursum repcuties ad fa.
Si hmoi cant⁹ finit in re ē pmi toni Scda regula ē. q ois catio
sepi⁹ in re s̄sans faciensqz sepi⁹ repcussio enim ad fa sursum. Si ta-
lis cant⁹ finit in re ē scdi toni. ⁊ sic de alijs

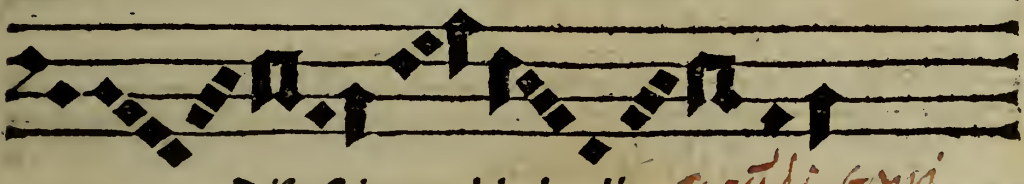
Ambitus ⁊ natura prothi Autenti

secūdi toni

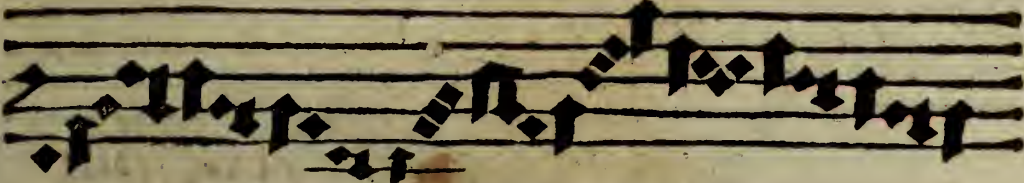
Lasciua eiusdem

secūdi toni primi

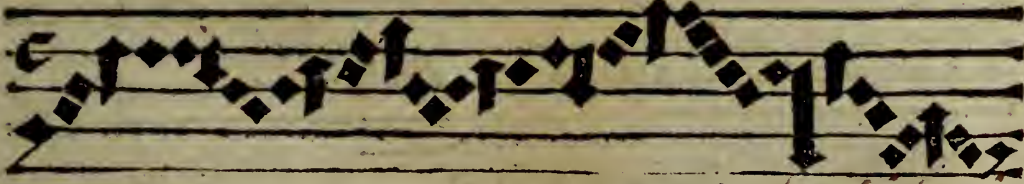

Dispositio prothi plagalis

secūdi toni

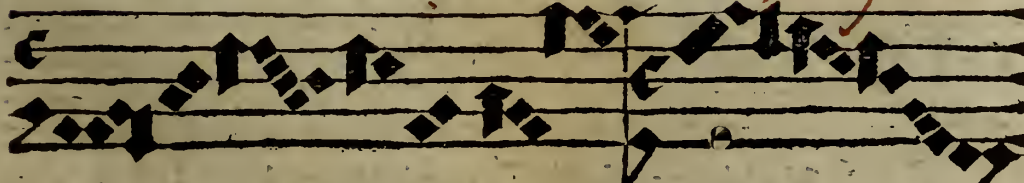

Lasciua eiusdem

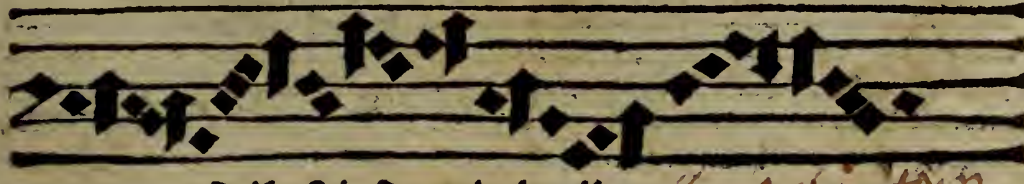

Ambitus ⁊ natura . Deutri Autenti

tercij toni

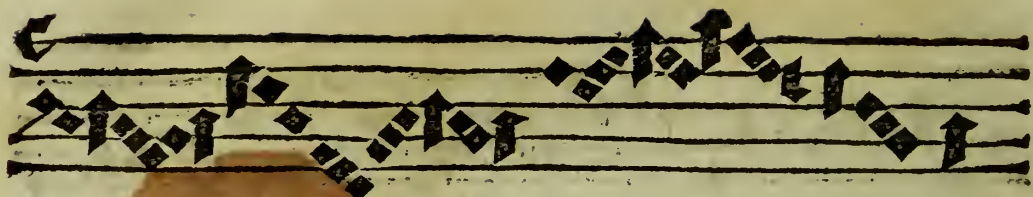

Licentia eiusdem.

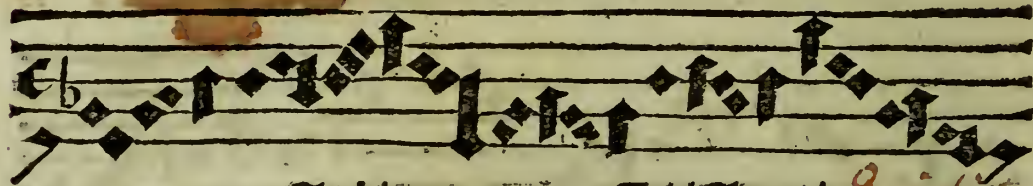

Dispositio Deutri plagalis.

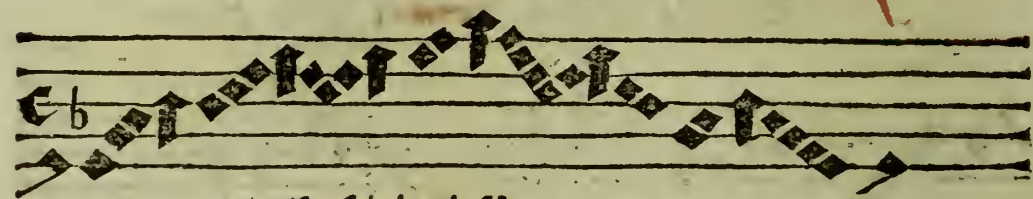
quarti toni
E ̄

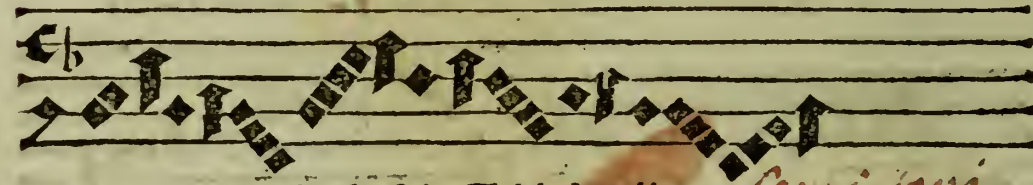
Licentia eiusdem

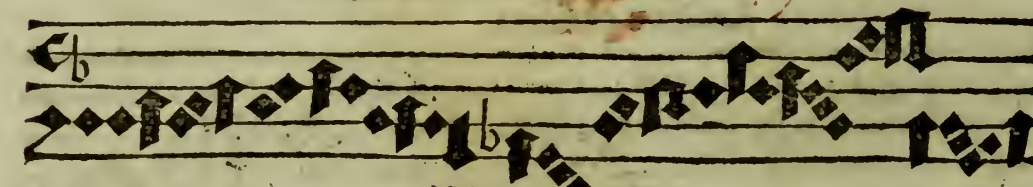
Ambitus et natura Triti Autenti *Quinti toni*

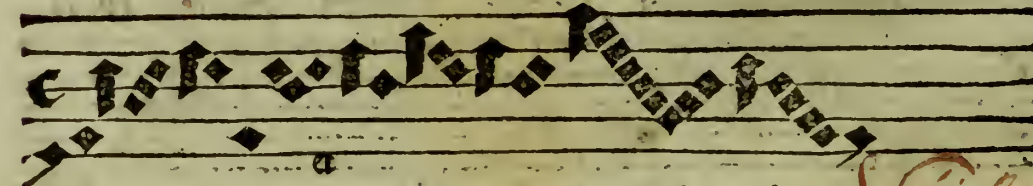
Lasciua eiusdem

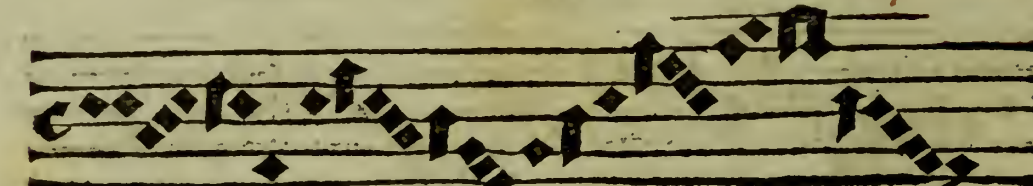
Dispositio Triti plagalis *sexti toni*

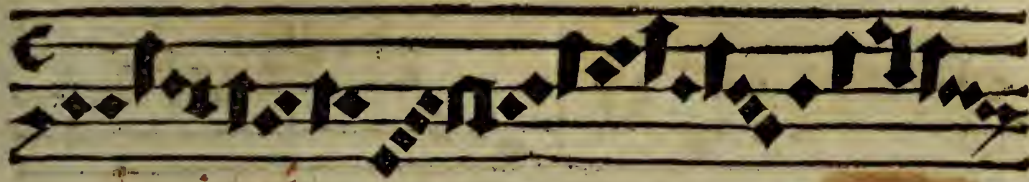
Lasciua eiusdem

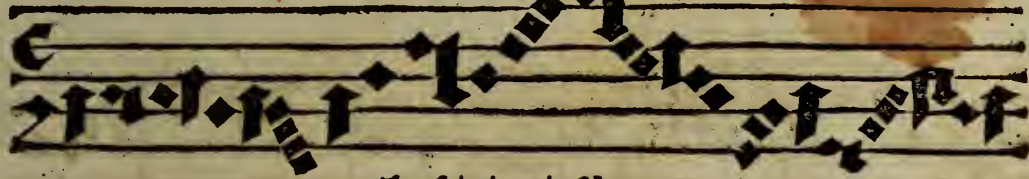
Ambitus et essentia Tetrardi Autenti *septi toni*

Licentia eiusdem

Octavi toni Dispositio Tetrardi plagalis

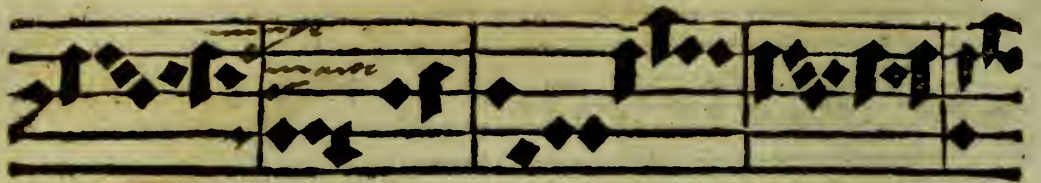
Lascinia eiusdem.

¶ De tonis in speciali q̄tū ad eoz dñas Capitulū decimū

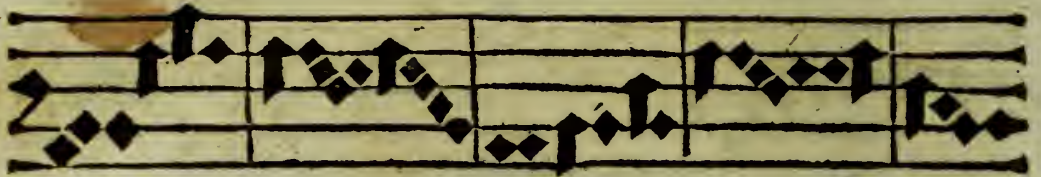
Primus h̄z sub se species sicut lego q̄nqz	1	5	
Alter habet nullā. tern⁹ subdit sibi ternā	2	3	nullā
Quattuor ⁊ quart⁹. vnā q̄nt⁹ q̄qz sextus	3	4	
Septē bis binas. octauo tot supaddes	4	5	dñas
	5	6	
	6	7	
	7	8	
	8	4	
		4	

¶ De primo ⁊ scdo tonis.

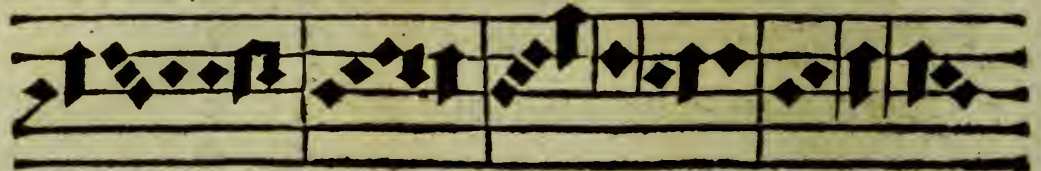
Dincipia p̄mi toni cōia ac maḡ vsitata sunt q̄ttuor L D f graues. ⁊ a paruū. Et q̄nqz dñas possidet fm̄ illa diuersa p̄ncipia. ¶ Cantilene igit̄ in D finali p̄ncipiū captātes nō subito ad dyapēthe surgētes. necnō q̄ in f finali inchoant p̄ dyatesseron cadētes puta ad L graue. quāqz subinde cōsurgāt ad p̄ncipale. Quouae p̄mi toni attinebūt. Dēs at̄ antiphane in D finali vel L graui incipietes ⁊ si a D finali motu p̄cipiti ad dyapēthe p̄surgāt p̄me dñe p̄tinebūt. ¶ Sz si a L graui ad dyapēthe velociter nō currant. scde erūt dñe. ¶ Antiphone em̄ in f graui ineuntes ⁊ ad D finale p̄ tonū ⁊ semitoniū p̄cipitātes ze extāt dñe. ¶ Denuo si in eodē f incipiāt. si p̄ tonū ⁊ tonū ad a acutū tendant circūflectēdo. vel absqz circūflectōne p̄nter ascēderint. seu morā in a acuto fecerint q̄rte sunt dñe. ¶ Singula igit̄ cantia ab f graui exiens mor p̄ dytonū ad a puū scandēs deinde p̄ tonū cadēs. vel exitū in a acuto capiens q̄litercūqz p̄cedēdo q̄nte erūt dñe. vt modo limpidē patebit p̄ exempla circa vnāquāqz dñam seorsum. ¶ Aduertendū t̄m̄ p̄usqz qd̄ dixerim⁹. de paullis ē noticia danda. Que duplices sunt p̄ducte videlicz ⁊ corrupte. p̄ducta ē vbi nō ē dictio monosyllaba. greca vel barbarica. vt me te se fac syon Jacob David Hierusalā ⁊c. Corrupte s̄o sunt dictōes iā dicte vel p̄similes

Euouae Ecce nomē dñi Tecū pncipiū p̄ma dñā Leua.

Mulieres sc̄da dñā Ecce ego 3ª dñā Uolo pater

Quarta dñā Lazarus Dñe vt videā Nisi tu dñe

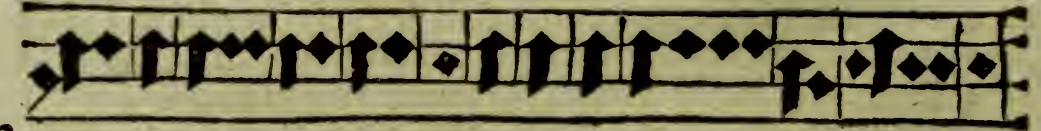

Inclinauit q̄nta dñā Estote fortes in bello Salue

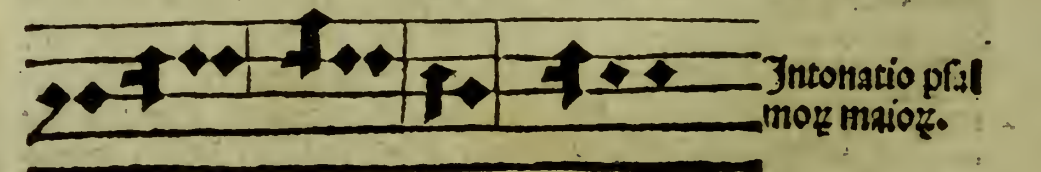
Seq̄t̄ intonatio psalmoz minoz in pauf̄ pductis

Laudate pueri dñm. laudate nomē dñi.

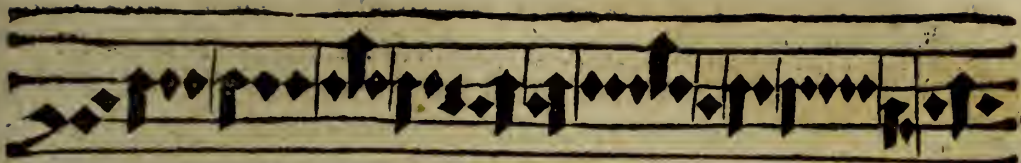
Sz in pauf̄is corruptis talis est forma

Deus in noīe tuo saluū me fac. z in iusticia tua libera me

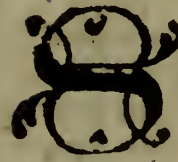
Intonatio psalmoz maior.

Magnificat anima mea dominū.

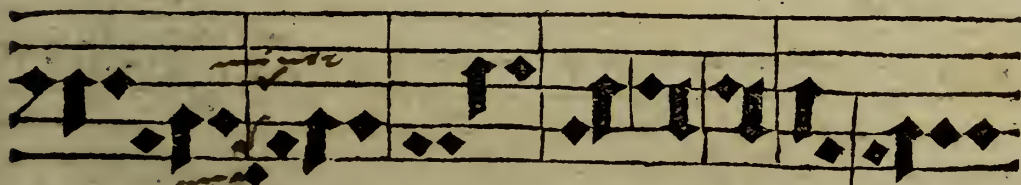

Bndict⁹ dñs deus israel . qz visitauit z fecit . redēptōem plebis sue

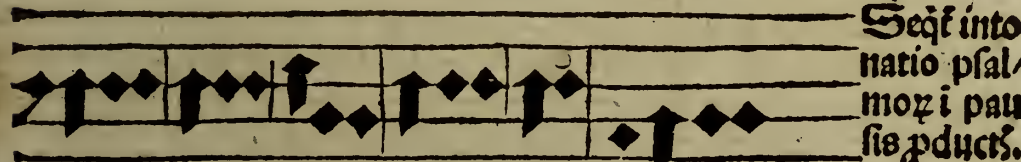
¶ Descendo tono.

Secundus tonus nullā hz drām pncipia magis vsitata qe tuoz tenet. A L Det f graues qlitercūqz pcedendo. Inuenit etiā pncipiū habere in greco. vt in responsorio Educ de carcere. z in c graui vt nōnulli antiphonam Ecce maria . incipiunt.

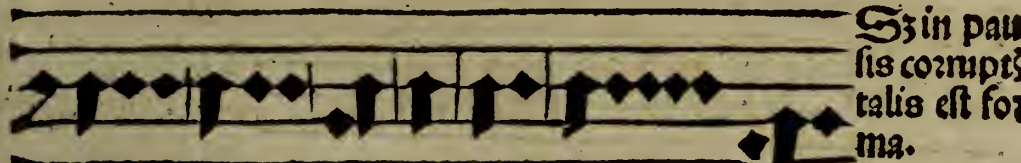

Euonae Fidelis Michael Rex glie Ecce maria

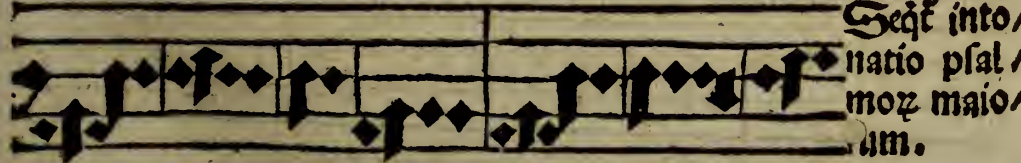
Seqt into natio psal / moz i pau sis pducts.

Laudate pueri dñm . laudate neme dñi

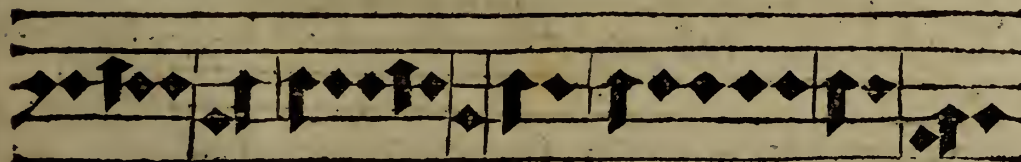
Sz in pau sis corrupts talis est for ma.

Memeto dñe dauid . z omis masuetudinis eius.

Seqt into natio psal / moz maio / am.

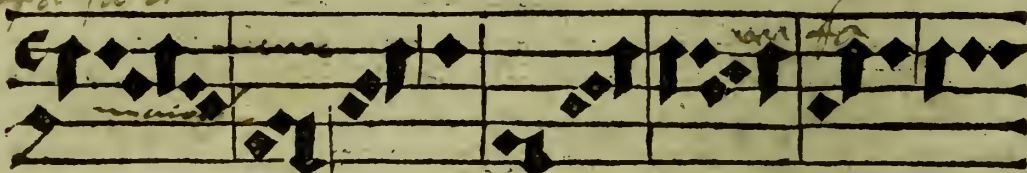
Magnificat anima mea dñm Bndictus dñs deus

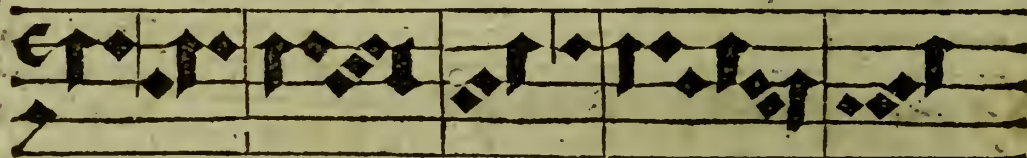
israel . quia visitauit z fecit redēptōem plebis sue

De tercio et quarto tonis Capitulum undecimum

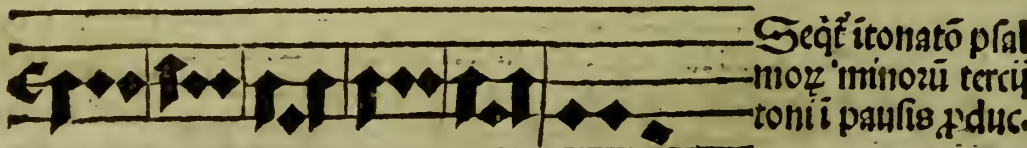
Dincipia enim tercij toni magis usitata. sunt tria. videlicet Elami Solreut. et c acutum f grave pariter s; raro. nonum q; etiam h duru. s; tñ rarissime. Et tres hz dras. Itaq; pncipale Euouae Antiphonas recipit in E grosso incipientes siue ascendat ab eo semitonio siue tono descendat. Dñtia pma antiphonas capit in B finali inchoates mox ad c acutum surgentes. Vel q; in c incipiunt. si mora in eo fecerint. atq; descendunt. itaq; descensu facto h ipm reperiunt. Secda dña. illas q; in B graui incipiunt et pariter ad c acutum ascendunt. Tercia dña suscipit q; in B graui incipiunt unisonu facientes dehinc tono ad alamire scandentes ibiq; iterato altius p semidytonu ad c acutum ascendentes

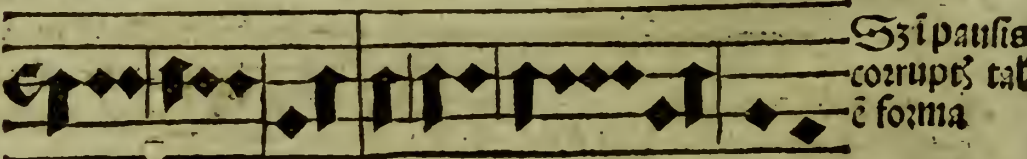
Euouae Quando nata est Calicem pma dña. vado parare

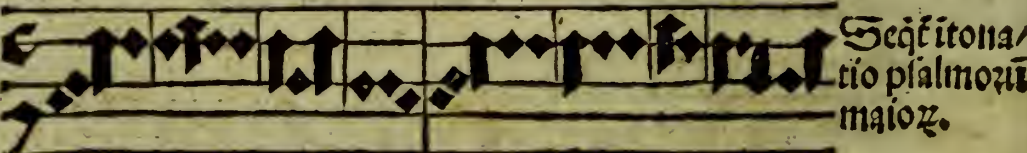
Uiuo ego Secda dña Salua nos tercia dña. Quonia

Laudate pueri dñm laudate nomē dñi

Memeto dne dauid et omnis mansuetudinis eius

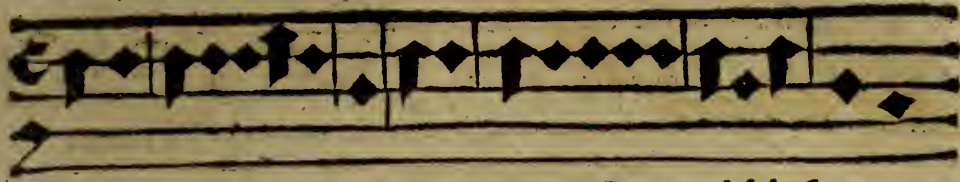

Magnificat aia mea dñm Bndictus dñs deus israd

Seqt itonatō psal
moz minorū tercij
toni i pausis pduc.

Sz i pausis
corrupts tal
ē forma

Seqt itona
tio psalmoz
maioz.

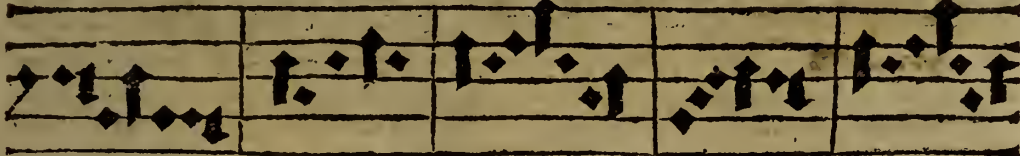
quia visitavit ⁊ fecit redemptōem plebis sue

¶ De quarto tono

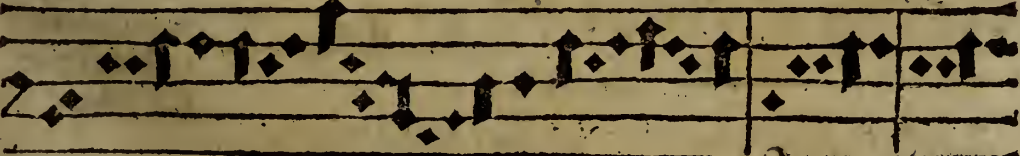
Quarti toni pncipia cōia ac magis vsitata sunt. s. videli-
 cer. L. D. E. f. B. finales. requirit p pncipali Euouae An-
 tiphonas in E finali inchoātes. nō subito p semidyto-
 nuz resurgētes. Seu a semitonio sup scz in f vel in B
 incipiētes si subito ad finale p semidytonū descēdāt. ¶ Prima dñā
 recipit antiphonas infra finale tono incipientes. puta in D graui
 gradatim ascendētes. ¶ Scda dñā respicit illas antiphonas q̄ in
 D graui incipiūt mox tono ⁊ semidytono surgētes. ¶ Tercia dñā
 respectū hz ad antiphonas in L graui incipientes. ¶ Quarta dñā
 illas suscipit antiphonas q̄ in E finali incipiūt illico p semidytonuz
 ascēdentes. necnō q̄ in B graui incipiunt tono ascendentes

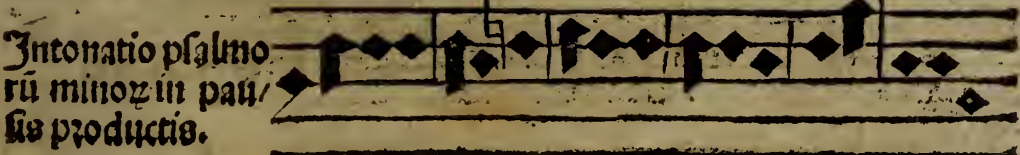
Euouae Tota pulcra es Post partū virgo D florens

Scientes quia Nos sciētes Prima dñā media vita. scda dñā

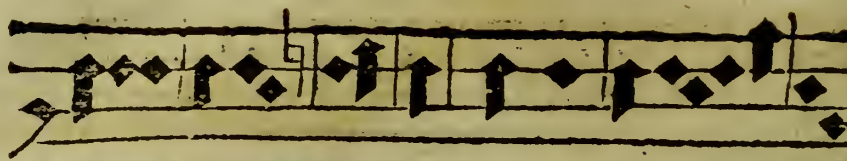
Benedicta tu. tertia dñā Leuita. q̄rta dñā fidelia factus

Intonatio psalmo
rū minoz in pau/
sus productis.

Laudate pueri dominū. laudate nomē dñi

f i

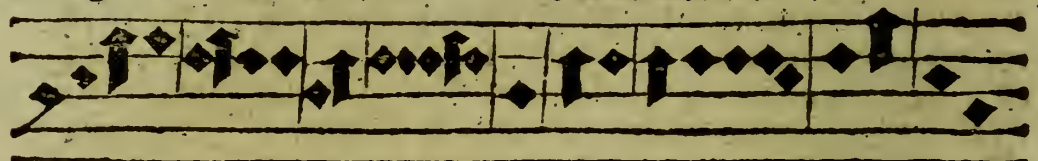
Sz i paup
corrupts tal
ē forma

Memento dñe dauid. 7 ois māfuetudinis eius

Seq̄ itona
tio psalmoz
maioz

Magnificat aia mea dñm. Benedictus dñs

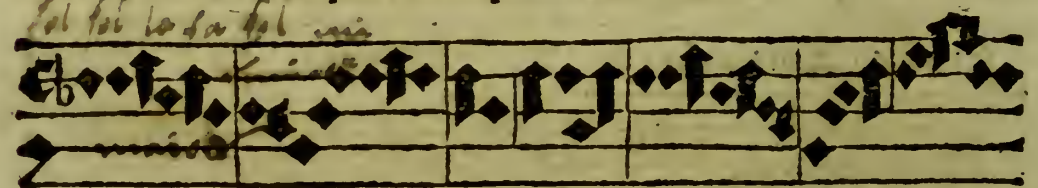

deus israel. quia uisitauit 7 fecit redemptōem plebis sue

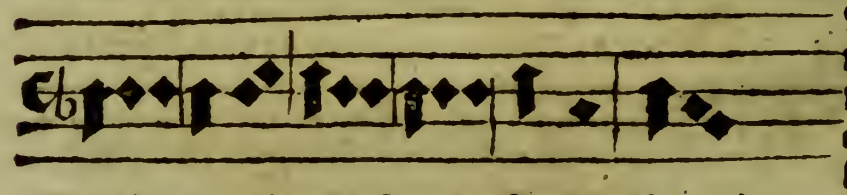
¶ De quinto 7 sexto tonis Capitulu decimū

Quintus ton⁹ in hñs pncipia uisitata scz ffaut. a. et. c. acutas. vnica dūtarat includit drām. que regit 7 respicit antiphonas in f finali inchoantes immediate ascenden- tes. reliqua uero capitali attribuuntur.

fol fol la sa fol ma

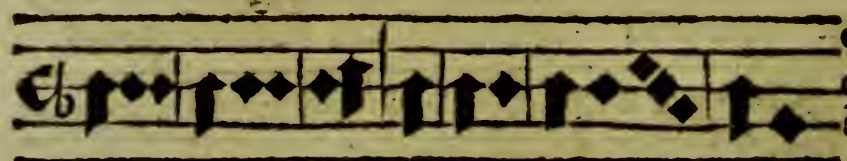

Euouae Vincenti Ecce domin⁹ Dña eiusdē. Ecce p̄cipies

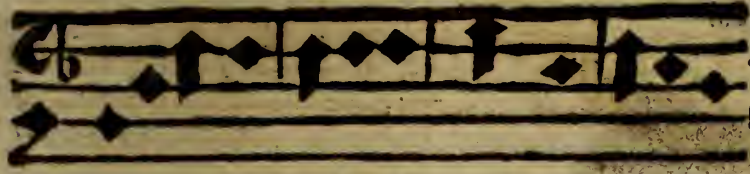
Seq̄ itona
tio psalmoz
minozū ter/
cū toni i pau
sis p̄duc.

Laudate pueri dominū. laudate nomē domini

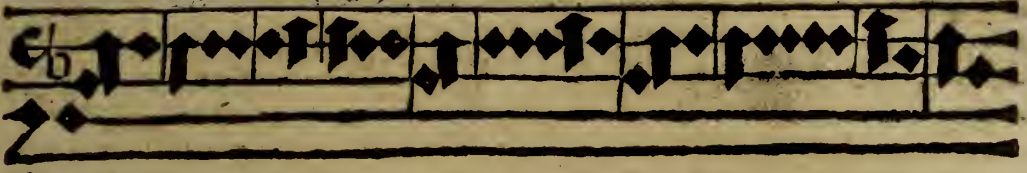
Sz i paup
corrupts tal
ē forma

Memento dñe dauid et om̄is māfuetudinis eius

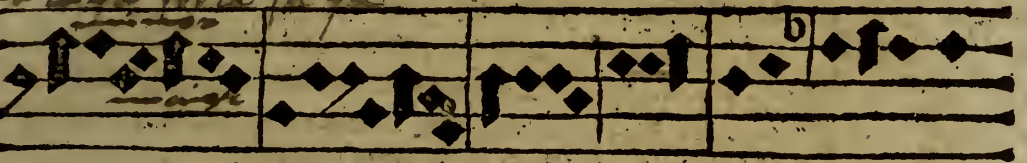
Intonatio psalmo
rū maior.

Magnificat aīa mea dñm

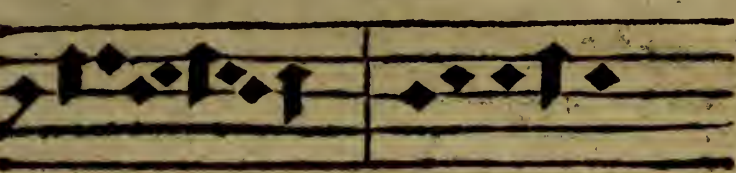

Benedict⁹ dñs de⁹ iher⁹ qz visitavit ⁊ fecit redēptōem plebis sue
¶ De sexto tono.

Sed sextus ton⁹ duo hñs pñcipia mag⁹ vñtata scz D ⁊ f.
Graues respicit illas antiphonas q̄ in D finali pñcipiū
captāt Descēdētes vel subito ad alamire scādētes. Dñā q̄
de ei⁹ antiphonas recipit q̄ morā in B graui faciunt ad a
pariū scandendo.

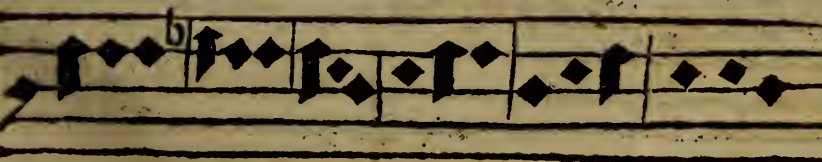

Euouae Si ego Resurrexit dñs Lupus rapit

Eius dñā Benedictus

Sequit itonatio
psalmoz minorz
in pausis pductis

Sed i pau
sis corrup
tis talis est
forma

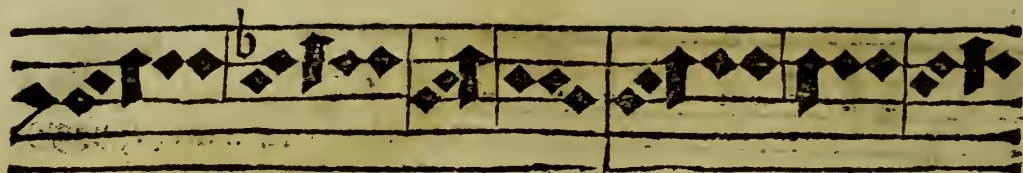
Laudate pueri dñm. laudate nomen dñi

Intonatio
psalmoz
maiorum

Memero dñe dauid ⁊ omnis mansuetudinis eius

f ii

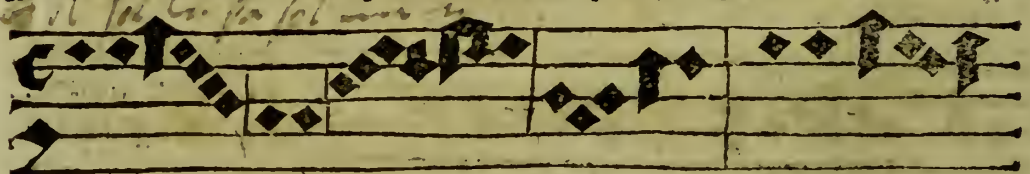
Magnificat aia mea dñm Benedict⁹ dñs deus

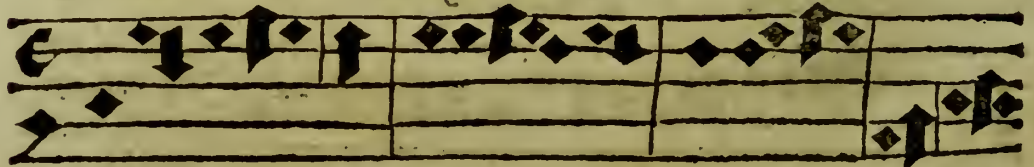
israel quia visitavit z fecit redemptōnem plebis sue

¶ De septimo z octavo tonis Capitulū decimūterciū.

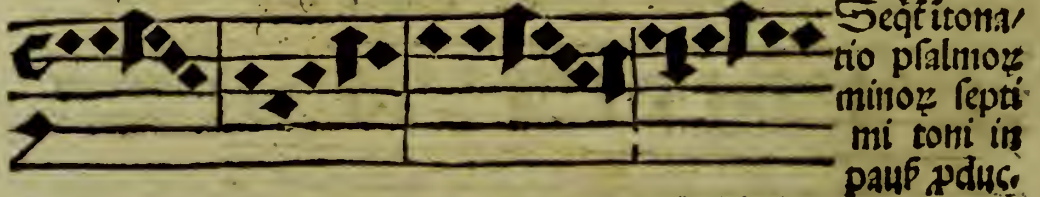
Dincipia septimi toni vsitata quibz sunt G. a. b. c. d. Prin-
cipalis aut̄ tonus regit antiphonas q̄ in G finali incipi-
unt. z p̄ intervallo ad dyapēthe surgūt. Silr q̄ in a acu-
to incipiūt cadētes. ¶ Prima dñā respicit antiphonas
in ip̄o G finali incipiētes z sine intervallo ad dyapēthe surgētes.
¶ Scda dñā illas respicit antiphonas q̄ in c acuto incipiunt. aut̄
etiā in E finali mox ascēdētes. ¶ Tercia dñā respicit antiphonas
q̄ in h quadrato puta in bfa hmi incipiunt cadētes p̄ dytonū.
¶ Quarta dñā aut̄ eas q̄ in d acuto incipiunt respicit.

Evouae Uiri galilei Ipse peribit Prima dñā

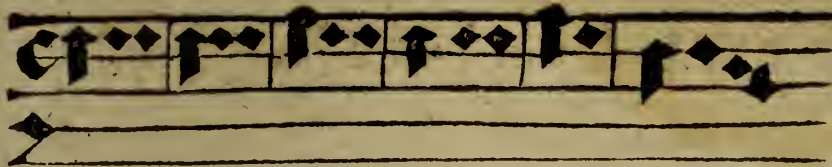

Exortum est scda dñā Omnis spūs Stella ista

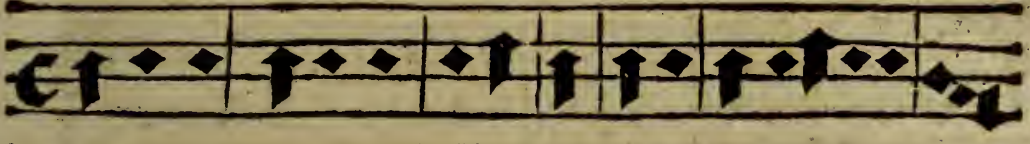
Seq̄ itona-
tio psalmoz
minoz septi-
mi toni in
pauf̄ pduc.

Tercia dñā Redemptōem q̄rta dñā Dirige

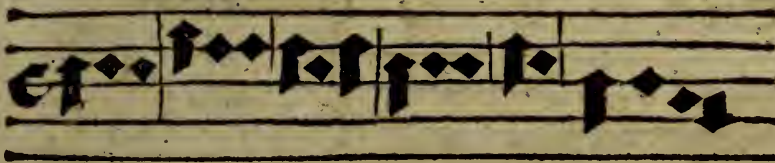

Sz in pau
sis corruptis
talis est for
ma.

Laudate pueri dñm. laudate nomē dñi.

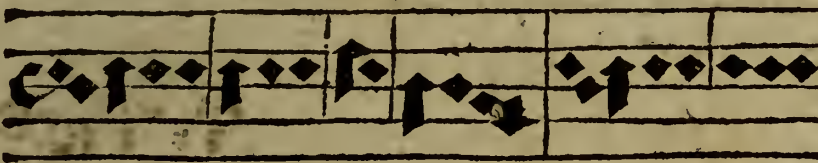

Memēto dñe dauid. z om̄is māsuētudinis eius

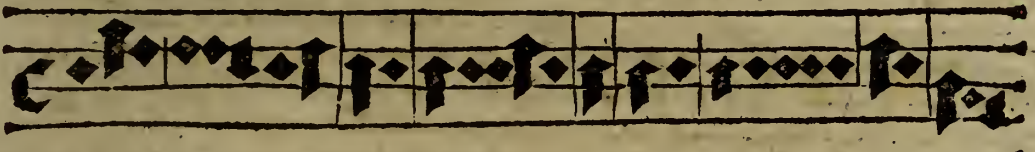
Est adhuc alius
mod⁹ psallendi
fm morē q̄rūdā
eccliaz seu puin
ciaz.

Laudate pueri dñm. laudate nomē dñi

Seq̄t into
natio psal
moz maioꝝ
septimi toni

Magnificat anima mea dñm Bñdictus dñs

deus israel. quia visitauit z fecit redēptōem plebis sue

¶ De octauo tono

Octauus tonus p̄ncipia magis idonea septē hz. videlicz
L. D. E. f. B. a et c. acutas. quattuor quoqz hz drās.
Lui⁹ p̄ncipale Luouae nōnullas intuet antiphonas In
L graui incipiētes. quāsdā in D graui in B z in a acuto
¶ Prima dñna illas assumit q̄ in E vel f grauibz incipiūt. Scda
dñna respicit antiphonas in c acuto incipiētes z subito p̄ semitonū
vel semidytonū cadētes. ¶ Tercia dñna regit cantica in c acuto oriē
tia sz p̄usqz descendant. ad dlasolre surgūt. ¶ Quarta s̄o peregrina
dr cui⁹ dñna antiphonas antiqui sub p̄ncipali tono (Lū in L graui
incipere) collocarūt. Quo fit vt adhuc a paucis curaf nec cuidā an
tiphone assignari videt p̄terqz huic. Aenia. Nos q̄ viuim⁹ in L gra
ui. fm quē tonū istū canimus psalmū. In exitu israel de egipto. ipe
f iiij

paschali circa baptismū. Sz q̄ huic assignat̄ antiphone poti⁹ q̄ al-
 teri q̄q̄ incepte in C̄ graui. hoc fit p̄pter iucūditatē ⁊ p̄pter pascha-
 lis festiuitatis solēnitatē. Dicta p̄fecto antiphona iucūdā necnō hi-
 larē h̄z resonantiā. d̄no aut̄ resurgente oīa psallant ⁊ iubilāt ad grāz
 actōis reuerentiā sue d̄nice resurrectōis. Nec d̄r h̄mōi tonus peregrī-
 nus quasi inusitatus sed p̄pter sue molodie specialitatē ⁊ resonan-
 tiam potiorem.

Da h̄c m̄o fact̄ est

Euoae Stabūt iusti Spiritus Gaude ⁊ letare

Dimnū cātate Prima d̄na Ardens em̄ fili qd̄ fecisti. 2̄ d̄na

Ineternū Priusq̄ te formarē tertia d̄na Euntē ibant

Da c̄ia m̄o: C̄ia c̄ia m̄o: palm̄

Laudate pueri dominū. laudate nomē domini

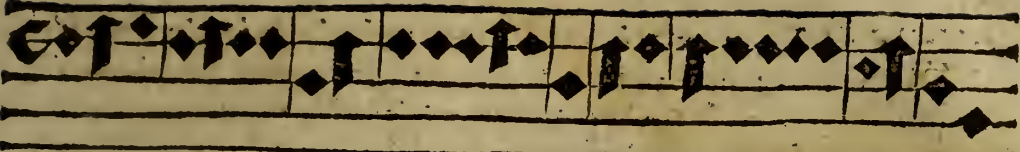
Sequit̄ ito-
natio psalmo
ū minor̄

Sz i paus corrupt̄ tal̄ ē forma

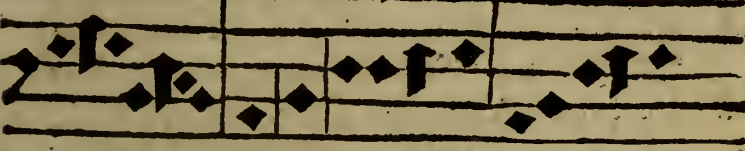
Memento d̄ne T. uid. ⁊ ois māluetudinis eius.

Magnificat aīa mea d̄nm. Benedictus d̄ns

Seq̄t̄ itona-
tio psalmoz
maior̄

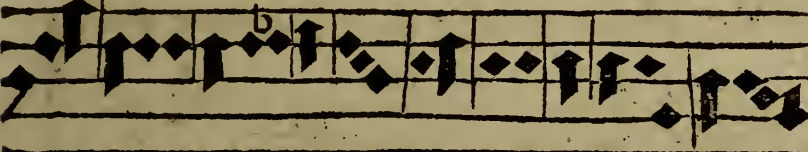

deus israel. quia visitavit z fecit redemptōem plebis sue

Seq̄ ton⁹ peregrinus.

Quarta dñā Nos qui vivimus Alleluja

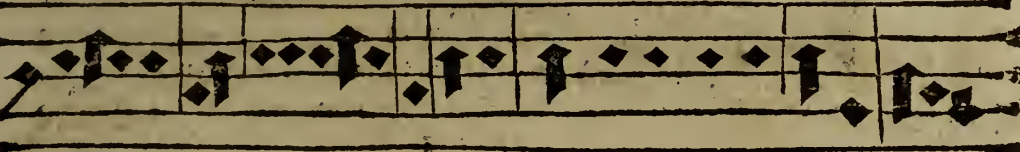
Intonatio psalmoz tōni peregrini

In exitu israel de egipto domus iacob de populo barbaro

Intonatio psalmoz maioꝝ eiusdē.

Magnificat aīa mea dñm Benedict⁹ dñs de⁹

israel qz visitavit z fecit redēptōem plebis sue

¶ Tractatū edocēs q̄ pacto lectōes z hystorie legi debeat.

DRo quoz qdē evidētia igif ampliori notandū est aurib⁹ purgatis p̄mū virugā esse tenendā. qñ punct⁹ planus ad mediū littere ponit. hoc mō. tunc s̄o vox vel eq̄liter debet sustineri. vel de fa in sol̄ eleuet. ita deniqz sit ascensus vnus scde. ¶ Secdo Lōma venit captandū cū punctus geminus fuerit. Unus videlicz alteri subiect⁹ vt hic. tunc em̄ vox de sol̄ in mi p̄ semi dytonū dep̄maf sic fit vnus terciē descensus. Tercio. interrogatū obtinemus quicunqz interrogatio fuerit in orōnib⁹. ita q̄ interroga-

tive legi debeat siue decantari. vtpote mutando scz vt in plurimum
 (qd̄ d̄r ob d̄cōes penultimas corripientes) syllabā primā an̄ penulti-
 mā de fa in mi. an̄ penultimā de mi in re z ecōuerio penultimā de re in
 mi. z sic habebit vltima sursum z hoc fm̄ ritū quorūdā. Quāobrem
 nōnullū aliū adhuc adiungem⁹ modū mutādo primā an̄ an̄penul-
 timā de fa in sol. eandē de sol rursus in fa. An̄penultimā de fa in mi. z
 ecōtra penultimā de mi in fa vel etiā in sol z sic sp̄ habebis vltimā sur-
 sum. sic z fit (sed nō interrogatiue) cū q̄busdā dictionib⁹ monosylla-
 bis seu corruptis. Postremo inquā nota periodū eē obseruandā si-
 ue Colon cui ponit punct⁹ planus ad infimū d̄cōis hoc pacto. tūc
 enī vox de sol in vt dep̄mat. z sic fit descensus vnius q̄nte. Et sp̄ post
 Colon ponat̄ sale. ad denotandā sn̄ie p̄fectōez. q̄ oia vnico sentiuntur
 tur exemplo.

Noticia p̄fecto istoz q̄tuor (qz vt i plimū pla repiri p̄nt) pun- ctōz ita habetur et sunt hec	Virgula siue suspensiuum	obfuari	Nec sentētia nec p̄structio extat p̄fecta. Cōstructio ē p̄fecta sz ad huc pendet intentio.
	Comma		

Omin⁹ noster ielus x̄ps. r̄ d̄ misericors. p̄cipi⁹ sit no-
 bis peccatorib⁹. p̄ suā ineffabilē misericordiā. Quis im-
 pioz nō desiderat hoc. Quis deniqz mētis p̄replationem
 sursum nō eleuet. vbi deus cū sanctis ac electis suis in al-
 tissimo throno q̄scit. Qui nos cū diuina sp̄s sancti grā. perducere
 dignet̄ ad celestia gaudia.

¶ Primus modus

Amphionē dyrceū Anthia

pe. Lincei iungis. Methei thebani regis filie. ac Eppa-
phi. Jouis et Junonis filij (vt poete referūt filiū Mercuri-
us. a ceca gente deus creditus. p̄mū cythara donasse fert. Qua accep-
ta artis ita p̄ritus euasit vt fabulose dicant saxa sua sponte se muris
imposuisse. Mercuri⁹ q̄q̄ cū in Cylleo monte h̄ra p̄ testudinē in-
uenisse eā septē decorauit cordis. ac p̄mū Daphneo tradidit. cui⁹ can-
tu Euridicen ab inferis reuocasse d̄. Ecce h̄i qui instrumentis potiti
sunt sine artis huius vera noticia (si fieris ē adhibenda fides) q̄d p̄fe-
cerint. oīm fere poetarū libri pleni sunt. At q̄d nos faciem⁹ q̄ regulis
p̄cepti q̄q̄ informamur. q̄tumq̄ nostr̄ ab horū distet iniciū ipi oēs
intelligim⁹. Sz q̄d honoris emolimentū ve accipiem⁹ p̄cipite. Nō
saxa sua sponte se muris iponēt. nec ab inferis reuocam⁹ queq̄ q̄d si-
ctū et incōgruū ē. Sz si dei summi laudes decāuerim⁹ coronā imar-
cessibile pieq̄mur et vitā accipiem⁹ eternā. nēpe nō mō poetarū libris
laudes accipe poterim⁹. sz et in libro vite aureis caracterib⁹ noīa no-
stra scribent. nec ars n̄ra a Mercurio (qui apud inferos manet) erit.
Sz a xpo iesu oīm plasmatore q̄ in ethere regnat. Ecce q̄d dispar me-
ritū et q̄d disparis artis p̄ceptores habem⁹. Sz p̄mū satis ē. sz nūc
p̄tē. modū formāq̄ mēsurā musice aggressuri s̄o. caplis distiguim⁹.

De notarū figuris tanq̄ p̄ncipijs materialib⁹ Capitulū p̄mū.

Figura ē spēs notarū cogni-

tionē faciens p̄ quā oīs p̄portio armonicali expr̄mi h̄z h̄z
rū nos octo ponim⁹. h̄z antiq̄ q̄nq̄ solū locarūt. credentes
in his q̄nq̄ dūtaxat fore p̄portione p̄ p̄mos musice grad⁹. credentes
dū tps et platonem. nō tñ errauere. h̄z em̄ minima specialissime sp̄ci
rōem. q̄ in duas alias tantūmō scindit. rursus et alia in alias duas et
sic in infinitū. q̄ sit vt de sequentib⁹ trib⁹ nulla scia ēē phibēt. sz abili-
tas q̄dā. Ideo nō eas apposuerē p̄mī artis auctores. nos s̄o abilita-
tis grā nō omittim⁹. Sūt autē he notarū figure videlicet. Maxia
q̄ q̄drangularis extat figura filū q̄q̄ h̄ns ductū. vel sursum vel d̄or-
sum in dextra ei⁹ p̄te. cui⁹ lōgitudine triplicat latitudinē. Longa autē
q̄drata ē figura. quemadmodū maxima caudata. sz et lōgitudine et la-
titudine eq̄lis. Breuis s̄o corp⁹ ē positū sp̄ q̄dratū abq̄ filo.

Semibreuis figura ē q̄ fm̄ rectā p̄portōez p̄dicte sp̄ci medietatē
obtinēt. Vel ē nota ad modū oui formata nullā h̄ns caudā. Mi-
nima. cuiusmodi ē figure in corp⁹ sz filū adiectū habet. Semiminima

64
 eiusdem proportionis cum minima est. scilicet colorata. aut non colorata scilicet uncti
 hinc ductum deorsum parte dextra. Fusa corpus est in toto formatum ut
 minima. coloratum unum quodque hinc unctum vel duos sine coloris variatio
 ne. Semifusa eiusdem speciei cum minima est. colorata duos quoque hinc
 unctos datos deorsum parte dextra. vel non colorata eisdem obtinet un
 cos et filium adhuc ab infra in quo iterum unctum sursus hinc parte sinistra Quare
 sepe alia ex alia surgit ut inquit naso Ex alijs alias reperit natura figuras

Maxima

Longa

Brevis

Semibrevis

Minima

Seminima

Fusa

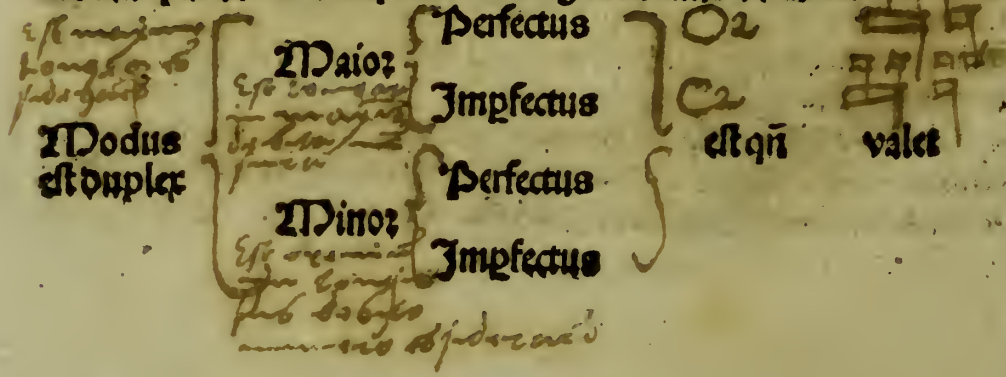
Semifusa.

Figure notaz
 sunt octo

¶ De tribus primis musice gradibus tamquam
 principibus materialibus Capitulum secundum.

Uade modus est figurarum co

ordinatio varios animi effectus in cantu demonstrans Uel
 sic. Modus est trium longarum contra maximam. aut trium breuium
 contra longam. Uel est duarum longarum contra maximam
 aut duarum breuium contra longam positio. Circa modum vero
 varie sunt musicorum opiniones. et plerique diuersimode sentientes. id ni
 hilominus quod recte existimauerim breuiter aperiemus Quoadmodum
 enim in musica plana modus saltuum atque resonantiarum species ostendit Sic
 in presentiarum etiam numerum notarumque valores per tempora et platum isformat
 De hoc Hora. dicere conatus li. sermonem. cum ait. Est modus in rebus sunt
 certi denique fines. hoc tamen musicaliter sic intelligi habet. Ubi quicquid est modus ibi
 est tempus et platio. scilicet non e converso. Nam modus agit in maximas longas. et
 breues quoad augmentatorem Est autem duplex modus. Maior quae in lon
 gis et maximis consistit. Minor vero in longis et breuibus. scilicet in breuibus ni
 hil triplicat. Amplius modus. In perfectum et imperfectum scinditur ut in sub
 iecta descriptioe daret. Sed ut verum fateor In musicorum voluntate haec po
 sita sunt parua ratione alioquin circa omnia signa modus versaret.

¶ Tempus est mensura vocis plate vel omisse sub vno motu continuo
 Vel sic. Tempus est duarum vel trium semibreuium aut valoris eandem con-
 tra breuem positio. Est autem duplex tempus. perfectum videlicet et imperfectum.
 agiturque dicitur in breues et semibreues ut sequitur. At plane musice
 tempus est tempus duratōis eiusdem. mensuralis autem musice tempus per tactum moueri
 habet. de hoc Naso ait, Ipsa quoque assiduo volumus ipsa motu

Tempus est duplex *Est semibreuium*
 Perfectum } Est quoniam valet
 Imperfectum } *Est semibreuium*

¶ Prolatio Est cognitio soni semibreuium minimisq; figuris mensu-
 rati. Vel sic. Prolatio Est duarum vel trium minimarum aut valoris eandem
 dem contra semibreuem positio. Est autem prolatio bipartita. aut est trium contra
 unam et maior appellatur. aut duarum contra unam et dicitur minor. agiturque solum in
 semibreues et minimas. In plana autem musica prolatio est per cantus in se

Prolatio est duplex *Est semibreuium*
 Maior } Est quoniam valet.
 Minor } *Est semibreuium*

¶ Modus hoc tempus et prolatio primi et speciales artis musice gradus di-
 cuntur. per quos tanquam per magis principalia ascendit. Qui si per ternarium pro-
 tantur numerus perfecti sunt. sicut Boetius qui ait In musica omne ternarium fo-
 re perfectum. omne hoc binarium imperfectum fieri. hoc etiam Virgilius notare vi-
 det cum inquit. numero de impari gaudet. Differunt tamen inter se hec tria.
 Modus namque respicit maximas longas et breues. tempus vero breues
 et semibreues. prolatio autem semibreues et minimas

¶ De signis et sincopatōe Capitulum tertium

Signum est quod priorē facit co-
 gnitōem de cantu quod ad modum tempus et prolationem. de signis per-
 fecto veteres optime senserunt. frustra enim modus tempus et pro-
 latio absque signis agnoscerent cum potest eorum deinde cognitōnem. Ipsi tamen
 varia ponentes signa. nos hoc propter mensuram tarditatem ea omittimus.
 nam ubi modus ibi tempus et prolatio quibus non e contra. in omnibus enim signis tempus
 et prolatio est. sed non modus. Quare alia nobis ponemus signorum divisionem
 Sunt enim signa primae quadruplicata Nam alia sunt signa et prolatis ma-
 ioris quaedam minoris. alia diminutōis. et quaedam modi. Ut in subiecta fi-
 gura apparet. In plana autem musica signa sunt littere locales et cla-
 ues positivae.

Modi } perfecti }
 } imperfecti } tempus imperfecti per diminutionem

Minoris platōis

perfecti

temporis.

Minoris platōis

imperfecti
perfecti

tpis p̄ diminutōem.

Maioris platōis

imperfecti
perfecti

temporis.

imperfecti

¶ Aduertendū est q̄ p̄ores musici binis circulis 7 p̄ucto tres musice gradus designarūt isto mō. ita videlicet vt circulus exterior modū indicaret. Interior h̄o t̄ps. 7 punctus platōem. modumq̄ cantores ob carminū velocitatē h̄mōi signa puererūt Ponentes p̄ eo q̄ interioris circuli officium haberet cifra. q̄re adhuc numerus appositus circulo vice obtinēs circuli minoris t̄ps respicit. cūq̄ huiusce modi numerus fuerit ternarius t̄ps p̄fectū designat. si h̄o binarius imperfectū 7 sp̄ in diminutōe ponat. Amplius aut̄ nostri in circulo iuxta numerū posito modū designauere. tale obtinētes discrimē. Ut si plenus foret circulus modū oñderet p̄fectū. Si h̄o semiplenus imperfectū. Si aut̄ se solo poneret circulus absq̄ numero. t̄ps designaret. 7 p̄uctus in circulo locatus. platōem maiorē. absentia h̄o eiusdē minorē. nō aduertēdo ceteras additiones.

¶ Sunt p̄ter hęc adhuc alia signa intrinseca q̄bo nōnūq̄ cantilena dinosci poterit Et sunt triptita. ē em̄ aliqd̄ modi. aliqd̄ t̄pis. 7 qd̄ dā platōis. Modi p̄fecti signū intrinsecū. ē triū logar̄ denigratio. v̄ pausa tria occupās spacia. T̄pis p̄fecti aut̄ signū ē. denigratio trium breniū. vel due pause descēdētes ad mediū spacij eiusdē. Sz signū platōis ē duar̄ semibreniū coloratio. vel due pause ascēdētes ad mediū spacij. 7 cū h̄mōi tria signa desint. ē platō minor. t̄ps imperfectū et modus imperfectus. nisi specialit̄ cantus eēt signatus signo extrinseco.

Alia signa non existentia de carminis p̄stitūte

Reinceptōnis
p̄uenientie
p̄ause generalis
Aspirationis
b̄mollis

colfaut
ffaut

Sincopationis due sunt spēs

¶ Denotaz Sincopatōe. Semiditas fit in t̄pe imperfecto q̄n semicirculus p̄ tractū diuidit vt h̄. ibi ē d̄taxat medietas oīm notaz canit. Diminutio aut̄ fit in t̄pe p̄fecto q̄n circulus diuidit p̄ tractū vt h̄. ibi em̄ solūmō 3^a ps notaz aufert Vult em̄ cantū in tali signo modicū veloci⁹ tāgi d̄tere q̄ in illo. Sūt em̄ vnū 7 idē in eē 7 valore

De tactu z notaz valore Capitulu quartu

Tactus est continua motio in mensura p[er]fecta. Tactus autem per figuram et signa in singulis musice gradibus fieri habet. Quare nihil aliud est quam debita et conveniens mensura modi temporis et spatii. secundum enim horum diminutionem et augmentationem figure notarum tagunt. Cuius potest cognoscere signa indicare habent. Quot autem unaquodque figurarum in singulis quibus gradibus valeat tactus. Patet ex notarum multiplicacione secundum unicuiusque signi informatioem. quod subiecta descriptio sane ostendit. Pro cuius evidetia specialiori advertendum quod una Semibrevis in singulis signis unum valet tactum. altera tamen pars ut dictum est in signorum diminutione sola canit. Hinc est quod in huiusmodi signis vel notule velocius tagunt debent. vel semper duo tactus sibi accipi per unum. ita videlicet ut tunc una brevis taget tactum. nos tamen primum modum observemus tagendo semper Semibrevis tactum in singulis musice gradibus. proportionibus tempore

*temporis perfecti
modi impari*

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o

bre bre bre bre bre bre bre bre bre

lon lon lon

Maxima

Notaz valor. modi p[er]fecti. temp[or]is i[m]p[er]fecti. minoris spatii

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o

bre bre bre bre

lon lon

Maxima

Notaz valor. minoris spatii. temp[or]is p[er]fecti. z modi i[m]p[er]fecti.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o

bre bre bre bre

lon lon

Maxima

¶ Notaz valoꝝ maioris platōis. t̄pis p̄fecti. ⁊ modi ip̄fecti

o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o

o o o o o o o o

bre bre bre bre

lon lon

Maxima

¶ Notaz valor. maioris platōis. t̄pis ip̄fecti. ⁊ modi minoris

o o o o o o o o o o o o o o o o

o o o o o o o o

bre bre bre bre

lon lon

Maxima

¶ Notaz valor. minoris platōis. t̄pis ip̄fecti. ⁊ modi ip̄fecti.

18	6	2	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīna
8	4	2	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīa
12	6	3	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīa
8	4	2	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīa
12	6	3	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīa
8	4	2	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīa
12	6	3	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīa
8	4	2	1	†
maxima	longa	breviſ	Semibre	mīa

¶ Cū igit̄ valor notaz in tactu p̄ſiſtat. tact⁹ ſo in figur̄ ⁊ figure in ſignis. Neceſſe v̄. ſum ē nobis p̄mit⁹ figuraz multiplicatōez poſuiſſe. ac demū notaz valores p̄ tactū adſūriſſe. perq̄ ſignoz modi t̄pis et platōis indicatōez demōſtraſſe Sūt em̄ ſumme in cantu neceſſaria. Per hec itē viſ oīm figuraz ſiml̄ ⁊ ligaturaz diſcoſci h̄z Quem admodū em̄ valor exiſtit in tactu ⁊ tact⁹ in figur̄ figureq̄ in ſignis ſic etiā in ligatur̄ ſz vario mō. Aduertendū tñ q̄ color ſp̄ aufert tercia p̄tē. niſi in t̄pib⁹ p̄fectis nō ſignatis vbi color Emiolā rep̄ntat p̄

portionē. lz ibidē color etiā terciā ptē auferat in tactu nō tñ pfecte id
facit in motu. In tpe pfecto color nōnūq̄ nihil ademit. imo solū p
fectōis vel alteratōis vl̄ ipfectōis grā ap̄ponit. fitq̄ tantūmō in mō
in breuibz 7 semibreuibz. in tpe in semibreuibz 7 minimis. in platōe
in minimis 7 semiminimis.

¶ De punctis 7 pfectōe Capitulū quintū

Punct⁹ ē qd̄dā titellū qd̄ cū inter duas notas ponit̄ aut prio
ris medietatē addit. aut diuidit tps. aut pficit notā. Un̄ nos
tm̄ tres ponim⁹ pūctos. cū antiq̄ sex posuerūt. videlicz punctū addi
tionis. diuisionis. pfectōis. alteratōis. ipfectōis 7 transpōnis Sed
nos sequētes tres in diuisionis puncto cōsideramus.

Diuisionis ē duoz tēporz abiuicē sepatio h̄ nō canit̄ nec
circa notā locat̄. sz paulo alti⁹ vl̄ pfundi⁹. deseruitq̄ pfe
cto tpi. maiori platōe dempta. qz ibi ē ipfectio. vt hic

Additōis. ē stimulatō note ad lat⁹ h̄ idē pūct⁹ canit̄ 7 sp̄
ualet medietatē note siue pcedēt̄ circa quā ponit̄. deseruit

Punct⁹
triplex

qz oibz plationibz tēporibz 7 modis ipfectis. vt hic
Perfectōis ē q̄ facit additōem note pcedēt̄ 7 diuisionē
sequētis Admouet em̄ dubiū 7 pfectā reddit̄ pcedentem
hic solū deseruit pfecto tempori. deniqz nōnulli eundē p
additōnis puncto locarunt vt hic

¶ De reliquis vero tribus nemini sit cura qm̄ sub his tribz com
p̄hendunt̄ respectu tñ diuersorum.

¶ De notaz pfectōne

Pfectio. ē notā ipfectā pfectā reddere. fitqz i mō tpe 7 platōe
ipfectis 7 hoc mediāte pūcto. Dis igit̄ pūctus additōis siue
pfectōis additus cuiūqz note impfecte. Valet sp̄ dimidietatē note
pcedētis redditqz figurā pfectam. vt hic

¶ De pausis Capitulū sextū

Pausa ē silentiū vocis. vel aspiratōis mēsurā p tantū in
teruallū aut t̄paciū t̄pis q̄tū figura p q̄ ponit̄ p̄neri p̄t.
Sunt aut̄ pause ex fragilitate humane vocis p canto
res inuente triplici de causa.

Pausa po
nit̄ ppter
tria

Primo ppter resectōem anhelitus. qz sicut̄ in cantādo fi
guras notaz ponim⁹ ita in tacendo pausas locam⁹

Secdo ppter notā difficulter locandā. qz nō oēs note to
no 7 melodie deseruiunt

Tercio ppter cant⁹ variatōez. qz nūc cantare nūc pausa
re variare ē. 7 q̄to variabili⁹ tanto delectabili⁹ audiētibz
apparet gaudet em̄ varietate natura.

¶ Pausaz alia

- ¶ Generalis est virgula simplex vel duplex p oēs lineas chori tra-
cta designatqz finem vocis
- ¶ Modi est tractus tendēs ad lineā quartā occupans tria spacia
et valet totidē breues propter modum
- ¶ Longa cōplet duo spacia 7 vnā lineā supgredit ptingēs vsqz ad
terciā 7 valet longā vbiqz modo exceptō pfecto.
- ¶ Pausa est tractus de lineā ad lineā cōplet vnum spaciū . 7 valet
breuē in om̄ibus signis.
- ¶ Semipausa est virgula a superiori pte linee descendēs ad medium
spacij eiusdem valet semibreuē in omni signo
- ¶ Suspiriū est tractus ab inferiori parte linee ad medium spaciū
eiusdem valet minimā vbiqz.
- ¶ Semisuspiriū est virgula equalis suspirio sed a pte superiori vnca
ta. valet semiminimā in om̄ibus signis

Generalis Modi Longa Pausa

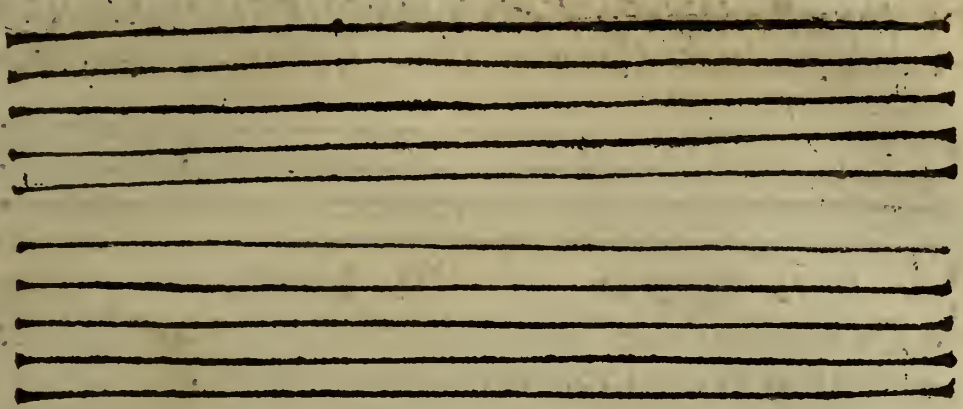
Semipausa Suspirium Semisuspirium

¶ De ligaturis Capitulū septimū.

Ligatura ē notaz 2geries sil' dependēs iuxta formā qdra-
te vel obliq' Estqz caudata in sinistra vel dextra pte. habēs
caudā ascendētē vel descendētē. vel caret caudā. v' vbiqz
caudata Si hz caudā in dextra pte siue ascendētē siue descē-
dentē Longa ē Si hō hz caudā in sinistra pte descendētē breuis ē vna
cū intermedijs. si aut ascendētē semibreuis ē vna cū sequēte. ceterē li-
gature in subiectis duobz metris facile dinosci habent.

Prima carens caudā. longa cadente scda
Ultima quadrata dependens. sic tibi longa

*semibre Breues Breuis Longe vltimā de pte. Longa
caudata cadentē scda
scda de pte Longa*

¶ De notaz imperfectōe Capitulū octauū.

Imperfectio ē alicui⁹ note in numero ternario deperdatio. Vel sic Imperfectio ē notā pfectā imperfectam reddere. fit autē pfectio duplīr ab ante ⁊ retro ⁊ hoc triplīr

Imperfectio fit triplīr in	{	Modo	impficiā	Sz.	a	vel valore	
			eius ante ⁊ retro vt hic				
		Tempore		ab vna	ante ⁊ retro	impfici	
		possunt vt hic					
		Prolatione			hnt impfici a	vel	
		valore eius ante ⁊ retro vt hic					

¶ Pausa at̄ nuq̄ impficiā nec silis silem impficiat. imo sp̄ figura minorē maiorē p̄cedētē impfici hz ⁊ nō sequentē nisi mediaret p̄ct⁹ diuisiōis

¶ De alteratōe Capitulū nonū

Alteratio ē p̄prij valoris s̄m note formā duplatio. v̄ sic Alteratio ē alicui⁹ note minoris resp̄cū maioris gemiatio. ⁊ fit triplīr

Alteratio fit tripliciter	{	In mō q̄ncūq̄ due breues ponunt̄ inter duas longas p̄fectas. v̄ ante aut post imperfectas redditas. sc̄da erit altera. Valebitq̄ duas breues vt hic
		In tpe q̄ncūq̄ due semibreues ponunt̄ inter duas breues p̄fectas aut aliunde impficiendas. sc̄da alteratur Valebitq̄ duas semibreues vt hic
		In platōne. q̄ncūq̄ due minime ponunt̄ inter duas semibreues tpe cōpleto vel aliunde imperfecto. sc̄da alterat̄ ⁊ facit duas minimas vt hic

¶ Maxima at̄ nō alterat̄ cū nō habeat maiorē se. nec sub minima hz fieri alteratio in figuris. qz triplatoe carent. neqz pausa alterat̄. p̄t m̄ deponi alteratio p̄ punctū diuisionis ⁊ notaz denigratōem

72.
¶ Pro cuius evidētia specialiori advertendū. Quā due breues iter
duas lōgas claudunt pfecti modi sine aliq̄ puncto scōa alterat̄ ut hic

Extra ligaturas

In ligaturis

¶ Si numerus ternari⁹ inter duas lōgas claudit sine aliq̄ puncto
Prima lōga est plena ⁊ breues ad se invicē reducunt̄.

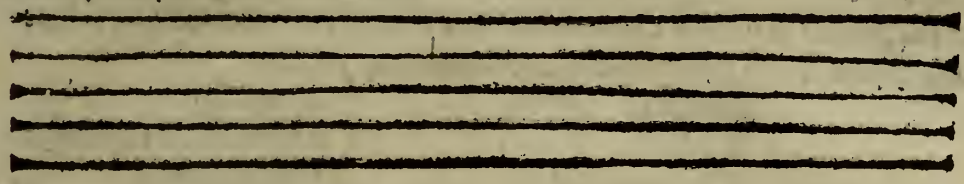
¶ Si autē vna supflua fuerit ultra numer⁹ ternariū p̄ma breuis pri-
mā lōgā impficit. s; si punct⁹ mediat inter penultimā ⁊ ultimā bre-
ues. ultima breuis sequentē longam impficit

¶ Si due fuerint residuē ultra numer⁹ ternariū p̄me tres in pfectio-
ne stant ⁊ vltima alterat̄ longis manentibus pfectis.

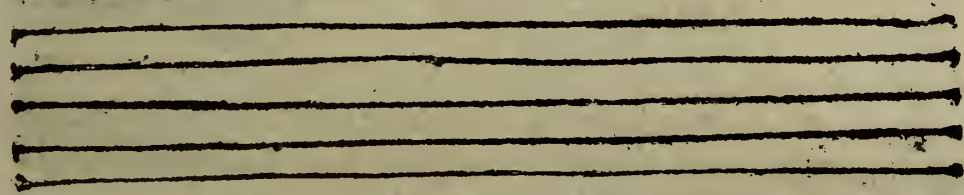
¶ Si at̄ iter duas lōgas pausa breuis claudit cū figura breui ⁊ pau-
sa p̄cedit. breuis alterat̄ aut si pausaz seq̄t punct⁹. pausa ip̄ficit p̄ce-
dentē ⁊ breuis sequentē. Si at̄ pausa seq̄t breuē ip̄a impficit sequentē
longā. ⁊ breuis p̄cedentē quia pausa nō alteratur

¶ De semibreuiū alteratōne

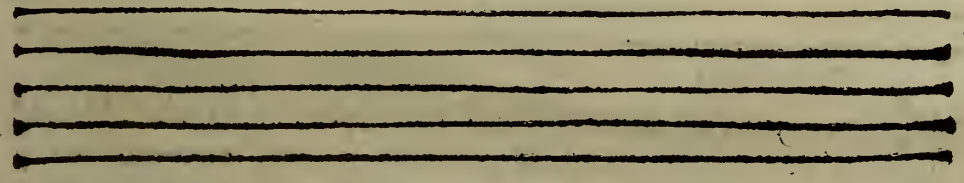
¶ Si due semibreues inter duas breues claudunt t̄pis perfecti sine aliq̄ puncto sc̄da alterat̄. Sz si q̄ttuor semibreues inter maiores ponunt̄ p̄ma p̄cedenti numerat̄

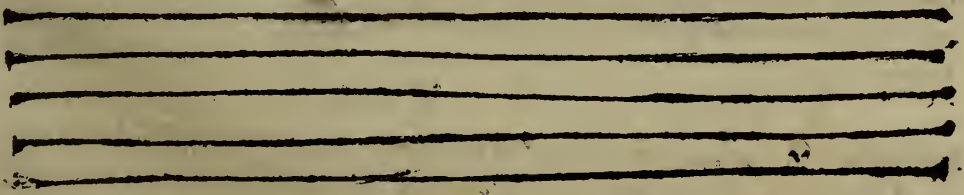
¶ Quoties aut̄ q̄ttuor semibreues ita ponunt̄. p̄me due diuictim alie separatim. Ultima sequentē imp̄ficit. Si in medio due diuictim p̄ma p̄cedentem imp̄ficit

¶ Si tres q̄z vltime due ligate. Semibreuis diuictim posita p̄mā imp̄ficit z vltima alterat̄ nisi p̄uct̄ p̄fectōis cū p̄ma poneret̄. Si aut̄ p̄me due sunt ligate z vltima diuictim p̄ eodē t̄pe cōputant̄.

¶ Si aut̄ q̄nqz ponunt̄ semibreues iter maiores q̄z p̄ma z vltie due diuictim ponunt̄ sc̄da z 3^a diuictim. p̄ma semibreuis p̄mā imp̄ficit z vltia vltimā. Sz si p̄me due semibreues diuictim ponunt̄. vltima alterat̄.

¶ Sz minimaz alteratio q̄ rōne platōnis fit ē talis. q̄lis ē in mō z t̄pe nisi q̄ ibi ē respectus minimaz ad longas

¶ Regula verissima.

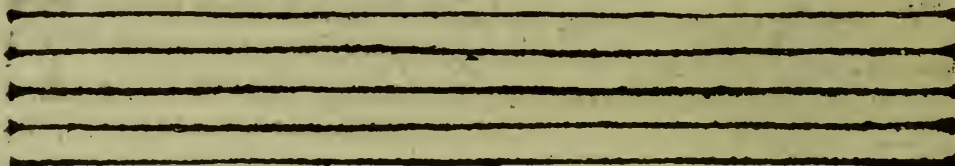
¶ Quādo cūqz igit̄ in platōe maiori due minime In t̄pe p̄fecto due semibreues. aut̄ in mō p̄fecto due breues fuerint residue sc̄da alterat̄

¶ De pportionibꝫ Capitulū decimū

Proportio ē duozꝫ numeroꝝ ineq̄litas. Uel sic. Proportio 2 duazꝫ q̄titatū eiusdē generis vniꝫ ad alterā ineq̄litate v̄l excessu certa p̄bitudo. Et q̄uis pportōes sint plures ac infinite. octo t̄n ar tis p̄ceptores armonie deseruientes p̄e ceteris in vsum deferre volue runt p̄pter vocū p̄sonantias ac p̄sonantiaz partes.

Octo pportō nes musicales	Dupla	p̄tinet sym phoniā dcā	Dyapason
	Tripla		Dyapason dyapenthe
	Quadrupla		bisdypason
	Sesquialtera		Dyapenthe.
	Sesquitercia		Dyatesseron.
	Sesquiquarta		Dytonus
Dupla sup̄bipartiēs			Semi diapason diatesserō
Sesquioctaua			Tonus.

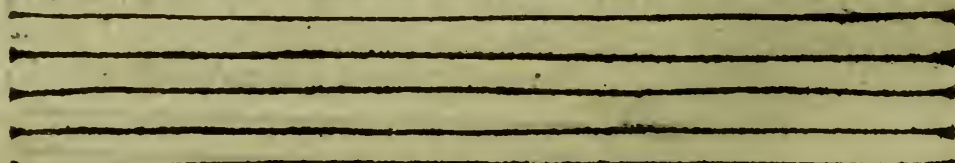
¶ Est igit̄ dupla pportio q̄n maior numerꝫ p̄tinet minorē dupl̄r. vt q̄ttuor ad duo. sex ad tria. vel octo ad q̄ttuor. Musicalr̄ q̄dē q̄n due minime p̄tra vnā ponunt̄ aut 4 p̄tra 2 vel 8 p̄tra 4. cuiꝫ signū ē cifra algoristica binaria oībz signis associata vt hic 2.

Discantus

Dupla

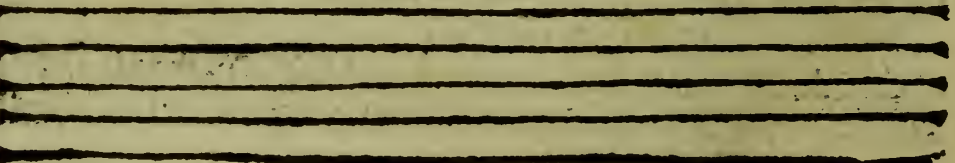
Tripla pportio ē q̄n maior numerꝫ p̄tinet minorē tripl̄r. Ut. 3. ad j. vel 6 ad 2. aut 9 ad 3. musicalr̄ q̄n. 3. minie ponunt̄ p̄tra vnā. aut 6 p̄tra 2. v̄l 9 p̄tra 3. Cuiꝫ signū ē cifra ternaria algoristica. Ut h. 3. exm̄.

Discantus

Tripla

Quadrupla pportio ē q̄n maior numerꝫ p̄tinet minorē q̄drupl̄r vt 4 ad j. vel 8 ad 2. jz. ad 3. Musicalr̄ q̄n 4 minime p̄tra vnā ponunt̄ aut 8. p̄tra 2. aut jz. ad 3. Cuiꝫ signū ē quaternaria cifra algoristica cuiuslibet adiuncta signō vt hic 4 exm̄

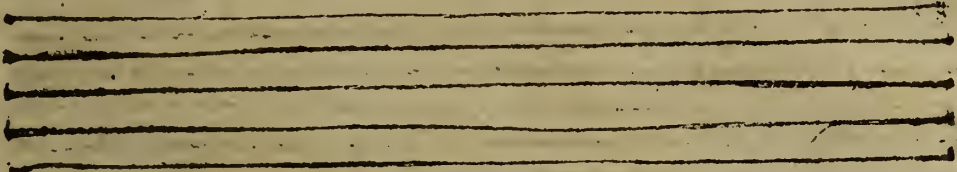

Discantus

Quadrupla

Sesquialtera pportio. ē qñ maior numer⁹ continet minore semel ⁊ ei⁹ alterā ptē. Ut qñ tres minie tra duas ponant. vt 6 ad 4. dr qz alio noie sexdupla Cui⁹ signū ē ternaria cifra algoristica posita sup binariā vt h. 3. Emiola at penes colozē cognoscit exm.

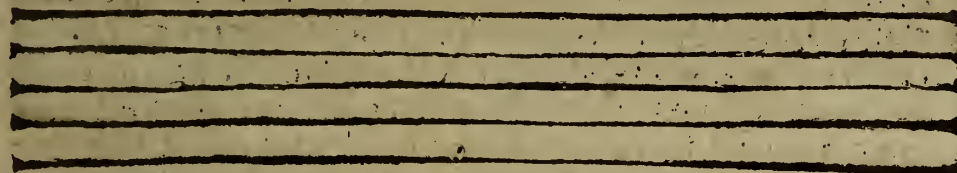
2

Discantus Sesquialtera

Sesquitercia pportio. ē qñ maior numer⁹ continet semel minore ⁊ ei⁹ terciā ptē. vt 4 ad 3. vel 8 ad 6. Musicalr qñ 4 minime tra 3. vel 8. tra 6. pferunt. Cui⁹ signū ē cifra qternaria posita sup ternariā vt h. 4. vel semicircul⁹ reuersus vt h. exm.

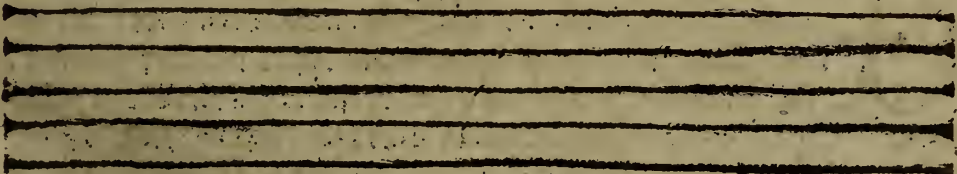
3

Discantus Sesquitercia

Sesquiqrta pportio. ē qñ maior numer⁹ continet in se minore semel et ei⁹ qrtā ptē. vt 5 ad 4. vel 10. ad 8. Et sic musicalr qñ 5 minime pferunt tra 4. aut 10. tra 8. Cui⁹ signū ē qnaria fgula algoristica posita sup quaternariā vt hic 5. vel semicirculus puerfus cū puncto vt hic. exemplum

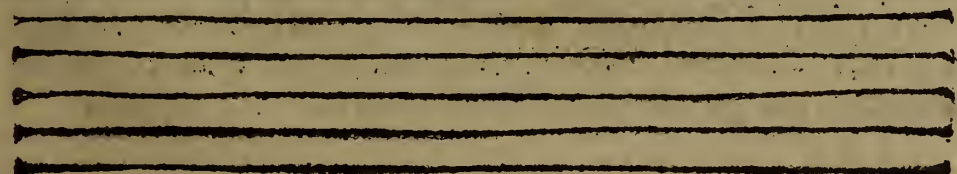
4

Discantus Sesquiquarta

Dupla supbipartiēs. ē qñ maior numer⁹ continet minore bis ⁊ ei⁹ duas ptes. vt 8 ad 3. Habet em octo bis ternariū numer⁹ ⁊ ei⁹ duas ptes. Musicalr qñ 8 minime tra 3. pferunt. aut 16 ad 6. Cui⁹ pportiois signū ē octonaria cifra posita sup ternariā. vt h. 8. ve semicircul⁹ puerfus cū virg⁹ ⁊ pūcto vt h.

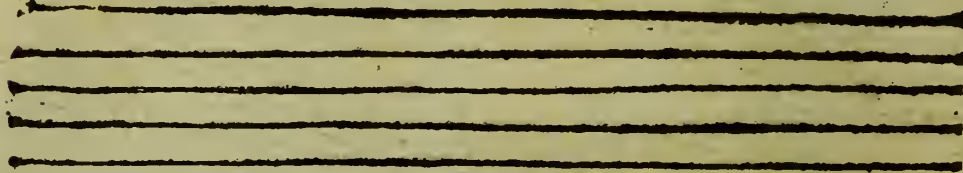
3.

Discantus Dupla supbipartiens D i

¶ Sesquioctava pportio ē qñ maior numer⁹ continet minorē sancl
 et ei⁹ octavā partē. vt 9. 8. vel. 18. ad 16. Est em̄ octonari⁹ dimidiū
 16. cui addit octava ps et erūt. 18. Musicalr qñ 9 minime ponūtur
 centra. 8. vel. 18. tra. 16. Lius signū est cifra. 9. posita supra. 8. vt
 hic 9 vel sic)

8 8

Discantus

Sesquioctava

¶ Esti hec modica pportionū discussio nō ad pfectā musice demon
 stratiōem adducat. confert nihilominus ingentem vtilitatem quibus
 libet cantare volentib⁹. Nam sepe numero quorundā musicorū capi
 tosa manus hmoi pportiones nitit⁹ pfundere. Ita vt tra pceptorū
 ordinatiōem. ac etiā ex omni parte bene fundatā positiōem. qdā male
 fundare. qdā signa puertere. qdam triplā scquialtere immiscere. aut
 aliā p aliā ponere solent. dicētes ne forte noicant⁹ Insup⁹ z glorian⁹
 se quid noui fecisse nemini pter ipis notum. non attendentes q⁹ z fa
 tuus z amens aīo scipere potest q⁹ nemo pter eum nouit. Sicut et
 campo indoctus qui debita parieti inscribit signo sibi solo legibili.
 Quapropter pportiones illas annectere volebamus quo facilius
 ab om̄ibus huic scientie studere volentib⁹ intelligi possint.

¶ De modo cōponendi seu trapuncto
 simplici Pars quarta.

Uta itaqz priorib⁹ partib⁹ ppendiosa sufficientiqz informa
 tione corundē. q nō mō ad Gregorianū cantū. vtz ad to
 tius Pitagorici cant⁹ cognitiōem maxie adducere videbāt.
 Postremo sō hac vltima pte. de mō cōponendi seu trap
 puncto simplici quippiā differam⁹. Que tāetsi realr idē sint. Tamē
 (cū mod⁹ cōponēdi q ad diuersaz vocū pōnem. trapūctus verō
 ad plani cant⁹ fortisatiōem. considerēt) nihil phibet ea rōne differre Est
 em̄ fortisare. vt summari⁹ dicam⁹. cantū nōnullū diuersis melodis
 improuise ordinare. Cōponere sō nil aliud fore ac diuersos cantus
 p discretas recordātiōes in vnū colligere phibem⁹. Est tñ duplex cō
 trapūct⁹ Colorat⁹ videlicz cū discant⁹ aliqs sine plures p diuersas
 figuras fundant. tenore qz ex diuersis notaz speciebz pposito. Et
 simplex qdē h ē. Cū discant⁹ nōnull⁹ vel plures p semibreues dūta
 rat fundant in simplici tenore ex eisdē notulis cōposito. z de illo cō
 trapuncto hac pte intendimus diuidentes illā in sex capitula

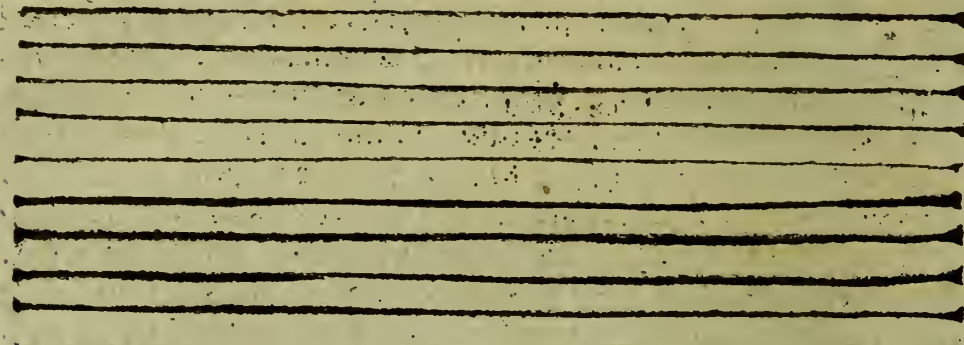
¶ Quid sit proportio. quid consonantia,
quid dissonantia Capitulum primum.

Disproportio hoc hic intenta fit cum una vox distat ab alia. vel
gravitate vel acumine. talis distantia intervallum vocatur Est
enim intervallum soni acuti graviusque distantia. huiusmodi autem interval-
la a musicis. vel modi vel species nuncupantur. Que licet secundum
arithmeticos sint plures ac infinite. cum numerus sit multiplicabilis in infi-
nitum (nam. 22. quod est dupla. 24. quod est tripla. 26. quod est quarta etc.). quibus istarum sub tri-
bus duplis reperitur. Attamen compositus versus cantus et vocum possibilitas
20. pertinet ad vocibus videlicet prima. 2. 3. 4. 5. 6. 7. etc. ulterius quod est numerus
20 et procedendo usque ad vicissimam speciem. Ex his vero. 12. puta prima. 3. 5. 6.
8. 10. 12. 13. 15. 17. 19. 20. dantur consonantie. Est enim consonantia dissimilium in-
ter se vocum in unum redacta concordia. Reliqua autem intercepte scilicet 2. 4. 7. 9.
11. 14. 16. 18. dissonantie dicuntur. quibus nulla discantum ingreditur maxime sim-
pliciter. In discantu floribus ornatu queque istarum cum minima vel semini-
ma tangi possit. Est enim dissonantia duorum sonorum sibi invicem impermixtorum
ad aures pervenientium aspera et iniocunda collisio. cum enim sibi invicem misce-
ri nolunt et quodammodo integer uterque consonat pervenire. et cum alter alteri offi-
cit. ad sensum uterque insuaviter transmittit.

¶ Que consonantie dicantur perfecte que imper-
fecte. et quare ita vocentur Capitulum secundum

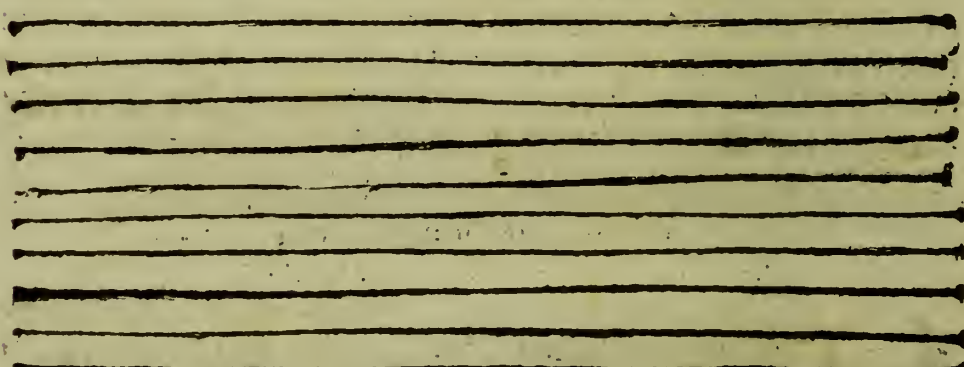
Consonantie bipartite sunt. Quaedam enim scilicet 1. 5. 8. 12. 15. 19. per-
fecte vocitantur. quoniam per se stare possunt. neque una et eadem tamen ascen-
dendo que etiam descendendo uti debentur. Cetera vero puta 3.
6. 10. 13. 17. 20. Imperfecte sunt. tum quia per se nulla stare possunt.
sed spiritus post se perfectam exigit sibi viciniorum. unde sua recipiat essentiam et perfec-
tionem. tum etiam quia una et eadem sepe numero utimur in ascensu atque de-
scensu. Rursus quod illas ipsas nostri ita divisere. Has enim que ceteris
essent molliores deorsum precipitentur ad consonantiam perfectam statim sub
ea contentam tanquam ad proximiorum eius essentiam et perfectionem. maxime
tenore consurgente. Sed acute sursum tenderent ad continentiam maiorem
super ipsam. precipue tenore descendente. vel saltim unisonum faciente. Quo-
fit ut tertia mollis quam ipsi semidytonum nuncuparunt unisonum exigit. et
3. dura quam dytonum dixere quintam. et sexta maior vel tonuscum dyapente
spiritus post se duplam requirit. sexta vero minor cum non ingreditur discantum sim-
pliciter nulli speciei perfecte subordinanda censetur. hincque cum ceteris agendum est.
quoniam omnes ad predictas quattuor reducuntur. Comprehendentes enim 8. 15. sub
unisono 10. 17. sub 3. 12. 19. sub 5. et sub sexta. 13. 20. Quicquid enim post
duplam reperitur repetitio et reiteratio dici solet.

	6	13	20	
Consonantie	5	12	19	qz vñũ z eq̄lẽ reddũt sonũ. cete
ſs̄ q̄drup̄tite	3	10	27	ra in ſubiecta deſcriptõẽ videãt.
	1	8	15	

Sex consonantie p̄fecte

Sex imp̄fecte.

Octo diſſonantie

Concordantiãz cõpatõnes

¶ De vocũ cõpoſitõne Capitulũ terciũ

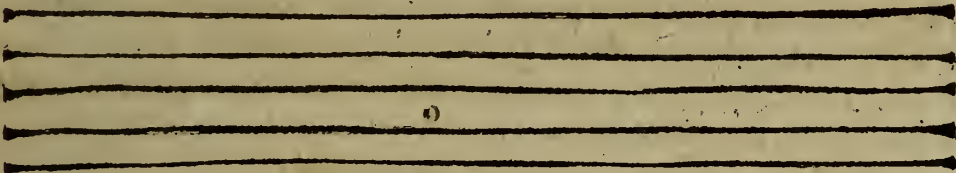
OUpiens igit̄ cõponere quippiã. In p̄mis tenorem vel etiã aliũ choꝝ ponat ad placitũ. necesse est. Ita tñ vt bñ formeſ ſin toni exigentiã ſub quo regulãt. Sitqz cant̄ in cõtexendis p̄portionibz ne qd minus apte. puta vel tritonũ vel ſemidyapenthe. aut deniqz quẽpiã alium inuſitatũ modum ponere conet. neqz magnis interuallis ip̄m tenorem p̄ficiat. ſz punctatim p̄ ſedãſ terciãſ q̄rtãſ p̄cedere. plurimũ eundẽ exornat. nõnũqz tñ etiã p̄ q̄ntãſ z ſextãſ ſz nõ niſi in certis tonis Maiori tñ ope conandũ cenſeo. melodie q̄s ſtudeat diſcrete z amabili. z cũ tenor nimis baſſe p̄ceſſerit ſurſum tranſponãt ad q̄rtã vel q̄ntã. aut deniqz vſpiã alibi cũ recte neumari poterit ibidẽ. q̄bõ ita diſpoſit̄ p̄nant tũc aliq̄ choꝝi mō quo ſequit̄.

¶ Quid sit discantus. unde dicatur & quo pacto formetur Capitulum quartum

Discantus est aliquorum diversorum cantuum consonantia. dicitur enim discantus quasi diversus cantus. eo quod illi cantus quibus discantus perficitur differre debeant. ita videlicet si unus ascendit alter descendat. & e converso. possunt tamen simul ascendere vel descendere propter cantuum pulcritudinem. Nos vero discantum per uno duntaxat choro puta altiori accipientes. eisdem regulis formemus.

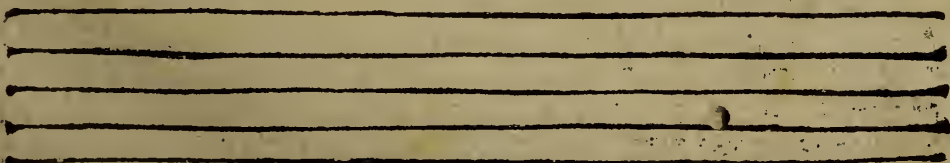
¶ Prima regula quod omnis cantilena in consonantia aliqua perfecta incipi & terminari debeat. nisi vocum multitudo hoc aliter cogat fieri

¶ Secunda regula quod nunquam due consonantie perfecte eiusdem speciei se simul in ascensu vel descensu sequi debeant nisi in universono. Potest nihilominus octava sequi quinta. vel e converso. ita videlicet ut tres consonantie perfecte diversarum specierum se simul comitentur & non plures. Tres tamen vel quattuor consonantie imperfecte similes se sequi possunt maxime tenore punctatim surgente aut cadente.

Bene valet Non valet bene valet bene valet

¶ Tercia regula quod consonantie proximiores in discantu queri debeant. Verbi gratia tertia mollem sequatur universonus. tertia dura quinta. non nunquam tamen etiam eam octava sequi potest. tenore cadente ad dyapente. Sempiterna autem sexta maiorem sequatur dupla. tenore precipitante per unum gradum. sexta vero minor discantum non ingrediens ob sui duriciam & discrepantiam. quantum tamen non requirit. si tamen eundem ingrediatur. hoc fit non nisi multis sextis punctatim descendentibus.

tercia mollis terciã dura terciã sequit octava Octava maior

¶ Quarta regula quod in omnibus choris consonantie perfecte cum imperfectis misceri debent. ita quod inter duas perfectas una mediat imperfecta & e contra. Verbi gratia inter universonum & dyapente tertia. inter dyapente & dupla sexta inter hæc quoque et 12. 10. Tres tamen aut quattuor

tercie vel decime vt dictum est se sequi possunt. dum vna perfecta se-
quatur quam requirunt.

¶ Quinta regula q̄ nunq̄ plures sexte in ascēsu se sequi possunt. q̄
uis hocipm̄ in descensu optime fieri poterit. ita tamē vt vltimā ista-
rum sequatur vna p̄fecta puta ip̄a dupla quam requirit. Potest ta-
mē nōnunq̄ sextam sequi jo tenore cadente dytono vel ad dyatesse-
ron. nōnunq̄ etiam sequi poterit eam dytonus tenore ascendente
per dyatesseron.

¶ Nō valet bene valet sextā sequi jo eandē sequi dytonus

¶ Sexta regula vult discantū nūq̄ vel raro poni debere sup̄ tenores
in q̄nta. posito t̄m̄ p̄trapuncto infra tenorē in dupla. imo sexnūero in
tercia q̄ta sua vel jo poni poterit. ⁊ hoc fm̄ p̄sonantiaz exigentiā.

¶ Ultima regula vult eundē sp̄ formalibus clausulis claudi Neq̄
saltū pari ad dyapason deorsum licet bene sursum. ita tamē vt semp̄
dulcior melodia obseruetur.

¶ De formatōne p̄trapuncti
Capitulum quintum.

D Prima regula. Si discantus ponit̄ cū tenore in vnifono
bassus poni p̄t in. 3. 5. 8. 10. 12. infra tenorē. Sic q̄q̄ cū
bassus positus fuerit cū tenore in vnifono. discantus in
sibi forma poni poterit supra tenorem.

¶ Secūda regula Si aut̄ discantus ponit̄ in terciā supra tenorē. bas-
sus poni poterit in. 3. 8. 10. infra tenorē. nōnunq̄ etiam in sexta dū fit
de sexta in octauā clausulatio. Sic quoq̄ si bassus ponit̄ in terciā in-
fra tenorē. discantus p̄t sibi iungi in. 3. 6. 8. 10. supra tenorē

¶ Tercia regula. quando discantus ponitur in quinta supra tenorē
bassus potest sibi iungi In vnifono cum tenore vel in terciā sup̄ te-
nozem. Sed infra nō nisi in dyapason. ⁊ interdum etiam in sexta. cū
tenor discantus formam assumpserit. dumq̄ fit de sexta in octauā
clausulatio manente discantu cum p̄trapuncto in decimis. talis em̄
dispositio dulcissimū reddit sonum Sic quoq̄ si bassus ponitur in
q̄nta sub tenore discantus p̄t sibi iungi in vnifono sexta v̄ octaua.

¶ Quarta regula. si discantus ponitur supra tenorem in sexta. bas-
sus debet poni in quinta vel saltē in terciā. aut in. 12. vel saltē in
10. infra tenorem.

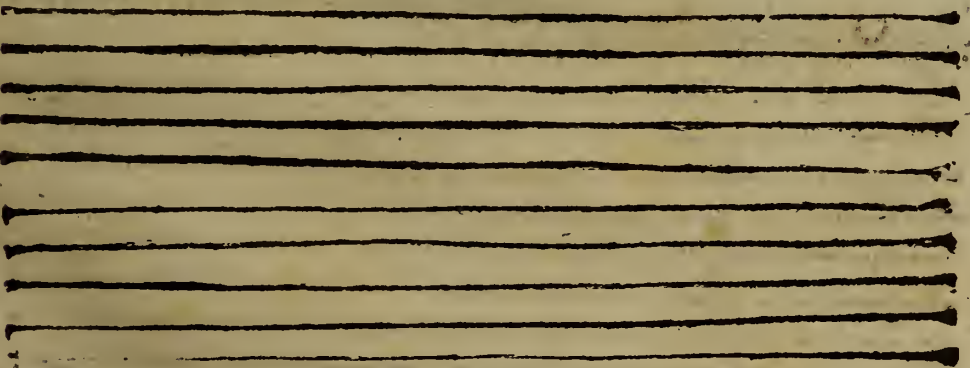
¶ Quinta regula. Si discantus fuerit positus in octaua supra tenorem. bassus debet poni in. 3. 5. supra tenorem. Vel in. 3. 5. 8. 10. 12. infra tenorem. Si aut bassus ponitur in octaua infra tenore. discantus potest sibi iungi in eisdem recordatis iam dictis supra tenore

¶ Sexta regula. Si discantus ponitur in. 10. supra tenorem. bassus poterit poni in. 3. 5. 8. supra tenorem. aut in tercia 8. vel. 10. infra tenorem.

¶ Septima regula. Si bassus ponitur in. 10. infra tenorem. discantus potest sibi iungi. In tercia sexta. 8. vel. 10. supra tenorem. Sed si bassus fuerit positus in. 12. sub tenore. discantus potest poni in sexta vel octaua supra tenorem. nonnumquam etiam in quarta supra tenore per puncto stante in. 12. 5. vel saltim in tercia sub tenore.

Exemplū pme regule scde regule 3^e regule q^rte

qⁿte regule. sette septime regule.

¶ Quibus clausulis debeat claudi vnaqueq; vocum Capitulum sextū.

Omnis em cantilena quo ad discantum tenorem et bassum non nisi formalibus clausulis vult clausulari.

D iij

Dis clausula discant⁹ ex tribz notis pstituta sp hēbit ultimā sursuz

Sz ois clausula tenoris ex totidē notis pstituta hēbit ultimā deorsuz

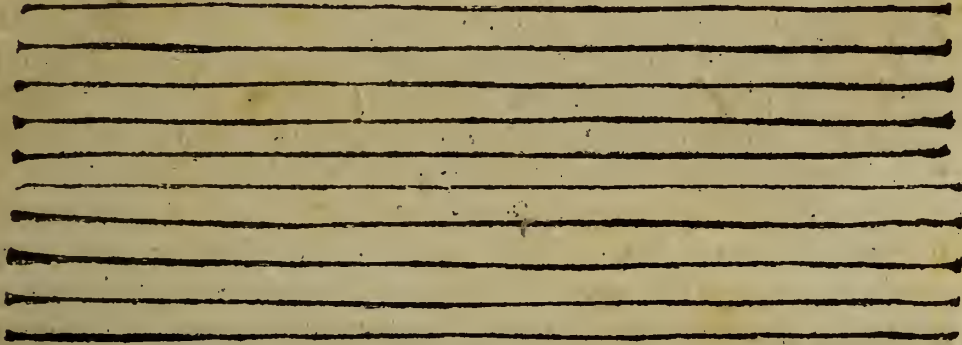
¶ Clausule contrapuncti diuersimode formantur. iste tamen pro-
cessus in omni positōne cōmuniter obseruatur.

¶ Regula

¶ Omnis igitur discantus in quacūqz clauē ponatur semper eius
penultima debet poni in tertia supra tenorem. ⁊ bassus in eadem nota
in quinta infra tenorem. vt hic

¶ Est tñ summope aduertendum qd si tenor claudif in mi. discantus
debet sibi iungi vt supra. Penultima autē contrapuncti poni debet in
tercia. ⁊ nō in quinta infra tenorem. Sed si tenor discantus clausu-
lam assumpsit. capiat discantus formulam tenoris clausulādo de

tercia in unisonū cum tenore ⁊ stabit penultima ⁊ trapūcti in terciā.
 Uel etiā clausulando de quinta in terciā. ita tñ vt bassus cū tenore
 clausulet de sexta in octauā sitq; positus sub discantu in decima

Exemplū p̄mi

sc̄di

tercū

quarti

¶ Nec igit̄ sunt lectores candidissimi musicoꝝ exerpta quasi oīu
 mihi uisa utiliora nilq; fore omissum. cū sane re ipam insperimus
 qđ ad huiusce artis utilitatē ꝑducere uidebat̄. Qđ em̄ singuloꝝ ꝑre
 ceptoꝝ autoritates nō posuim. nec in ꝑcessu cū priscis ꝑcordaue
 rim facit breuitas ꝑmissa. ac ipsoꝝ antiquoꝝ plana ⁊ cōpendiosa
 sufficiensq; informatio. Ex quoꝝ scriptis Uelut opes ex florib; di
 gniora queq; collegi ⁊ quāta potui sceleritate rem ipam scribere cō
 pulsus. Quāobrē Uos oratos iri queso vt si quid ꝑculanter dictū
 aut minus breue me factū fuerit. bonitate. patientia ⁊ equanimitate
 uestra corrigat̄. Valete fauste.

¶ Explicit opusculū musices omnibus uolentib; cantū
 utrūq; scire necessariū fausto sine Impressum Colonie ꝑ
 honestū virū Henricū Quentel ciuem famatū eiusdem
 Anno missionis in carnē diuini uerbi. millesimo quingē
 tesimo vno addito. *

* Nicolaus Wollick de Serouilla Artium magister.
dño Ade Popardienſi ſacre pagine licentiato ac in
gymnaſio Corneliano regenti Salutē. P. D.

Occuſſime atq; humaniſſime dñe Adam. vti varia ſunt
mortalium ingenia. ita etiã multi variã experiunt fortunã
His leta. illis dura z aduerſa imponit. cui⁹ rei nõ ſolu⁹
hystorie veterũ. ſz etiã p̄ſens hec etas infinita. p̄p̄modũ
h̄z documẽta. Sz vt ego ad meipm veniã Tu noſti preſtantiſſime
mi dñe Adã. q̄ tenuis ſp. q̄ anguſta res mihi fuerit ad capieſcendũ
ingenij cultũ. hoc ẽ. bonaz Artium eruditõem. ſine q̄ nemo p̄fecto cul
tus aut ingenuus dici meret. nõ tñ q̄uis arctis ſeptus limitib; z a
fortuna abiectus. ac oĩm ferme rerũ egeuus eſſem. expelli me a ſorib;
phie paſſus ſum. neq; vt timidi ſolent audito vix classico terga da
re ſuſtinui. memor cleantis phi. q̄ cum flagraret incõparabili amore
diſcendi z vnus oĩm pauperrimus eſſet noctu Athenis potentium
cuiũ hortos rigans aquã laborioſiſſime hauriebat z eo cunctu in di
em panes ſibi emens phie opam dabat. qua p̄ſeuerãtia tandẽ in ſe
cta ſua tantus euasit vt ſtatim in Zenonis p̄ceptoris defuncti locus
ſuccederet. Magnũ ille mediũſſidĩ⁹ exẽplũ ẽ pauperib; ne deſperet.
Et certe hoc ei⁹ phi tã p̄tinax ſtudiũ ita me aũuit. vt nõ ſolũ in arti
bus (qđ vulgo d̄) ſz etiã in Muſica z in poetica lectões quottidie
audire. nec in eo rephendẽdus mihi videor. qñ Areſtoteles phoz fa
cile oĩm p̄nceps vt teſt. ẽ Plutarchus. grauiorib; illis diſciplinis.
etiã poeſeos p̄fectã quandã cognitõem adiũgebat. z hystorie tã cu
riofus erat. vt neq; celo. neq; terra. neq; mari quicq; relinq̄re vellet
incognitũ. Nõ ergo mihi vicio vertat Areſtotelici. ſi z ego Areſtote
licus ipm Areſtorelẽ imitat⁹ fuerõ. Sz inquis colẽdiſſime p̄ceptor:
Quid ita tãtas erũnas. qđ difficultates cõmemoras. q̄ euasur⁹
tandẽ. vt intelligas q̄zũ p̄bitati dextã tue. q̄ me. quẽ (vt ita loquar)
ipã ſal⁹ reliquiſſe videbat. ſol⁹ ſuſcepisti. z more indulgẽtiſſimi parẽ
tis in tuo gymnaſio fideliffimis p̄ceptis enutritũ ad inſignia magi
ſterij euexiſti. me hercule ſi rẽ iſtã bñ penſiculo. nũq; liberalitati erga
me tue poſſuz dignã grã referre Volo igit. qđ ſoluere nõ poſſuz
ſp tibi dexte. hoc ẽ tue bñficẽtie nũq; obliuifci volo. ſz vbiq; occa
ſio erit. de te q̄ poſſim honorificẽtiſſime loquar z cogitabo Quã ob
rẽ cũ hec opuſcula muſice artis (meũ videlic; gregorianũ. Et malci
oris de uozmatia figuratiuũ) imp̄mẽda forent. ſine tui nomis grata
mẽtione ea in publicũ euolare nequaquã p̄miſi. neq; in alijs p̄miſſu
rus. ſi q̄ poſt hac ediderõ. vt ſaltẽ nõ ingrat⁹ ſim. ſi tã grãtus eſſe nõ
poſſum q̄ cupio. Vale p̄ſidiũ z deus Nicolai galli